

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

ЯК ЗБЕРАГЧЫ СЛЫХ?

Па звестках медыцынскай статыстыкі, у 6% насельніцтва ёсць розныя ступені парушэння слыху. Якія прычыны могуць прывесці да гэтага? Як захаваць нармальны слых як мага даўжэй? І ўвогуле, якія хваробы пагражаюць нашым вухам і якія сучасныя метады іх лячэння існуюць сёння? Аб гэтым мы пагаворым падчас чарговага «прамай лініі». Удзел у ёй возьме загадчыца ЛОР-аддзялення для дарослых кансультацыйнай паліклінікі РНПЦ отарыналарыналогіі Ніна Юр'еўна КАСЦЮК.

«Прамая лінія» адбудзецца 5 ліпеня, у аўторак, з 12.00 да 13.00 па нумарах 8(017) 292 38 92 і 292 38 21. Папярэднія пытанні можна пакінуць па тэлефонах 8(017) 287 18 29 і 287 18 36.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

«БЕЛАРУСКАЯ ВЫШЭЙШАЯ ШКОЛА СЛАВІЦА ВЫСОКІМ УЗРОЎНЕМ ПАДРЫХОТОЎКІ СПЕЦЫЯЛІСТАЎ»

Беларуская вышэйшая школа славіца высокім узроўнем падрыхтоўкі спецыялістаў і паспяхова развівае прывабны часам традыцыі. Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 28 чэрвеня на Рэспубліканскім балі выпускнікоў вышэйшых навуковых устаноў.

Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што цяпер у маладых людзей перыяд жыццявага выбару, калі можна і трэба ставіць перад сабой выскія мэты.

«Лепш з першых крокаў будаваць свой лёс так, каб потым ніколі не пашкадаваць ні аб адным марна праўжым дні. А калі вы спытаеце, што неабходна чалавеку, каб дабіцца поспеху, я адкажу бы: для гэтага абавязкова трэба мець мару, якая абарыляе», — падкрэсліў беларускі лідар.

«У кожнага з нас свае заданні. Але, думаю, усіх нас аб'ядноўвае адна вялікая агульная мара — зрабіць нашу краіну ўтульнай, працаіацячым домам для кожнай сям'і», — сказаў Прэзідэнт. — Галоўныя мэты і шырокія гарызонты, да якіх трэба імкнуцца, яшчэ наперадзе. Сучаснай Беларусі крхы больш як 20 гадоў — гэта ўзрост росквіту, кіпучых сіл і надзей».

На думку Аляксандра Лукашэнкі, быць незалежным, ісці па жыццё сваёй дарогай няпроста ні чалавеку, ні дзяржаве. «Былае ўсё: і

та толькі пачынаецца. «Пастаянна працуюць над сабой — гэта галоўнае ў жыцці, праўляючы ініцыятыву, прапаноўваючы арыгінальныя ідэі і не лянуецца ўважліва іх у жыццё. Бо ўсе найвялікшыя дасягненні чалавецтва — плён таленту і упартай працы», — сказаў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка лічыць: верная прыкмета сталай асобы — цвёрды перакананні і маральныя прыкметы. «Таму папрасіў бы вас як дарослых, паспяваючых людзей не падавацца ні на якія правакацыі і авантуры — а спакуюць у жыцці будзе дастаткова, — быць сапраўднымі патрыётамі, сумленнымі і адказнымі грамадзянамі сваёй краіны», — звярнуўся да моладзі Прэзідэнт Беларусі.

Аляксандр Лукашэнка падзякаваў кіраўнікам ВНУ і выкладчыкам за падрыхтоўку маладых спецыялістаў, у выхаванне якіх укладзе на нямаля таленту і педагагічнага майстэрства. А выпускнікам пажадаў такіх дасягненняў, якімі змогуць ганарыцца не толькі іх сем'і, але і ўся краіна.

Кіраўнік дзяржавы ўручыў Паўдзкі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь за выдатныя поспехі ў навуцанні, прыкладныя паводзіны і актыўны ўдзел у грамадскім жыцці.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Мікалай СНАПКОЎ:

«МЫ ПАСЛЯДОЎНЫЯ Ў ДАСЯГНЕННІ МЭТЫ — САЦЫЯЛЬНАЙ РЫНКАВАЙ ЭКАНОМІКІ»

З нагоды Дня эканаміста, які адзначаецца ў нашай краіне 30 чэрвеня, з журналістамі сустрэўся міністр эканомікі Мікалай СНАПКОЎ. Ён расказаў пра сваё бачанне эканамічнай сітуацыі ў краіне.

— Бягучы перыяд у эканамічным развіцці праходзіць на фоне глабальнай сусветнай перавытворчасці і пераасэнсавання ролі фінансавых інстытутаў у эканамічным жыцці. Гэта закранула і нашу краіну — яе эканоміка на гэты момант развіваецца на фоне прайшоўшай дэвальвацыі і ўскладненых умоў знешнегандлёвай дзейнасці, якія для нашай краіны, як вы ведаеце, з'яўляюцца прычыновымі, бо агульны знешнегандлёвы абарот на 20-25% вышэйшы, чым ВУП. Таму сучасная сітуацыя для эканамістаў нашай краіны — гэта магчымасць для атрымання ўрокаў, пераасэнсавання і, у канчатковым выніку, абнаўлення, — лічыць Мікалай Снапкоў.

Пры гэтым ён перакананы, што змены ў эканоміцы патрэбны, але яны павінны быць разумнымі.

— Ключовай задачай эканамічнай палітыкі была і застаецца эфектыўнасць. У яе аснове ляжача ўсмярае заахвочванне ініцыятывы і фарміраванне уласнікаў. Мы паслядоўныя ў дасягненні мэты — сацыяльнай рынковай эканомікі. Гэта дакладны, празрыстыя правілы працы бізнесу і сацыяльнай справядлівасць, — сказаў міністр эканомікі і дадаў, што пры гэтым сацыяльную справядлівасць не трэба блытаць з утрыманствам. — Гаворка ідзе пра сацыяльную абарону сапраўдны маладзёных грамадзян і стварэнне такіх умоў, калі кожны грамадзянін мае свабоду выражэння свайго патэнцыялу і свайго ўкладу ў эканоміку краіны, а таксама ў свае асабістыя жыццё і дабрабыт. І пры гэтым нясе адказнасць перад грамадствам, гэтаксама як і грамадства нясе адказнасць за стварэнне неабходных умоў.

Мікалай Снапкоў нагадаў, што ў аснове ідэалогіі працы Міністэрства эканомікі ляжача Дырэктыва №4 «Аб развіцці прадпрыемстваў і ініцыятывы і стымуляванні дзелавой актыўнасці ў Рэспубліцы Беларусь»:

— Мэта дырэктывы — стварыць умовы, якія стымуляюць дзелавую актыўнасць прадпрыемстваў і ініцыятыў. Паміж дзяржавай і прадпрыемствамі — дэма галоўнымі гульцамі эканамічнага поля нашай краіны — павінны быць сфарміраваны адносіны на аснове партнёрства і сацыяльнай адказнасці. Пад гэтым разумеюцца перш за ўсё канкурэцыйны і ўдзел бізнесу-супольнасці ў прыняцці эканамічных рашэнняў. Сёння гэта штодзённая праца Міністэрства: я не магу сказаць, што мы на 100% сфарміравалі сістэму гэтай працы, але мы працуем, вучымся, памылімся — карэйці, мэтаанакіравана ідзе па гэтым шляху.

Пасля чаго Мікалай Генадзевіч выказаў думку, што, на яго погляд, «дзяржава можа быць эфектыўным уласнікам пры поўнай адмове ад аб'ёмна-колькасных паказчыкаў як азначанай катэгорыі працы прадпрыемства за дзяржаўнай доляй уласнасці. Галоўным крытэрыем працы прадпрыемстваў, актывамі якіх распараджаецца дзяржава, павінны стаць паказчыкі эфектыўнасці, паказчыкі прыбыткучы».

Тэмпы росту інфляцыі ў чэрвені запаволіліся

Міністр эканомікі таксама падзяліўся з журналістамі некаторымі прамежкавымі вынікамі за першае паўгоддзе 2011 года: у прыватнасці, міркуюцца запавольванне тэмпаў росту ВУП да 11% (што на 1,5 працэнтнага пункта ніжэй, чым

ФУТБОЛЬНАЯ ЗБОРНАЯ ЗНОЎ НАБРАЕ РЭЙТЫНГ

Апублікаваны новы рэйтынг-ліст Міжнароднай федэрацыі футбола. Беларуская нацыянальная зборная паднялася з 53-га на 40-ы радок. Першае месца па-ранейшаму займаюць чэмпіёны свету іспанцы.

Алена КРАВЕЦ.

...а жыхар Веткаўскага раёна Уладзімір Буяноў.

Яго напой хапае аж да сярэдзіны лета.

На добры лад гэтае ўмельства высковага пенсіянера з вёскі Памяць можа было б браць пад ахову, як від традыцыйнай народнай кухні. Бо калі ў ранейшыя часы бярозавік ці клянковік рабілі на кожным высковым падворку, то цяпер, з аджываннем вёскі, знікае і гэтая гастронамічная традыцыя. Да таго ж напой «нахабна» выцягвае з ужытку прамысловая вытворчасць салодкіх ароматызаваных...

Уладзімір Калінавіч Буяноў пераняў рэцэпт прыгатавання яшчэ ад сваіх бацькоў, але ўзбагаціў яго уласным мядвым прысмакам. Рэцэпт вельмі просты, і дзед Уладзімір ахвотна ім дзеліцца:

У бітон ці бочку трэба заліць чатыры віды свежага бярозавога соку. Два кіло ячменю падсмажыць на патэльні ажно да чарнаты, завязваюць у марлю і, як мяччк, укінуць у сок. Абарыць сырую дубовую палку таўшычынй з руку і таксама апусціць у бочку. І яшчэ ў гэты аб'ём (40 літраў) добра пакласці рамку з мёдам. У кожнага паляра засталося часткова незапоўненыя рамкі. Пажадана бочку трымаць у прахалодзе, а лепей — у цёмным і глыбокім склепе. Каб сок хутка не прасісаў.

Дзед Уладзімір трымае невялікі пчалнік, і таму праблем з мёдам у яго ніколі не бывае. Звычайна ён ставіць у склеп да 120 літраў. Бярозавік, ім прыгатаваны, у гэтую пару — сапраўдны напой Багоў.

Аджукваюцца ДВОЕ РЭЦЫДЫВІСТАЎ, Увага!

якія збеглі з ізалятара ў Асіповічах 27 чэрвеня калі б гадзін раніца.

Пабег здзейснілі раней судзімыя Дзмітрый Шаржановіч і Анатоль Гарадзекі. Прыкметы першага: на выгляд 28-30 гадоў, рост 175 см, сярэдняга целаскладу, валасы прамыя, цёмна-русыя, коротка стрыжаныя, маюцца лобныя залысіны. Асаблівай прыкметы — на верхняй губе злева шрам даўжынёй каля сантыметра. Быў апрануты ў сінюю майстарку, чорныя штаны, шэрую майку, чорныя красюўкі з белымі ўстаўкамі.

Прыкметы другога: на выгляд 25-28 гадоў, рост 185 см, сярэдняга целаскладу, валасы прамыя, русыя, коротка стрыжаныя, таксама мае лобныя залысіны, губы тоўстыя, мочкі вушэй зрасліся. Мае татуіроўкі: на правай руцэ — тэкст лацінскімі літарамі, на левых — галава тыгра, на левай назе — дракон. Быў апрануты ў чорную майстарку, цёмна-сінія штаны, цёмна-сінюю майку з кароткім рукавом, чорныя красюўкі.

Міліцыя просіць усіх, каму што-небудзь вядома пра месцазнаходжанне ўцекачоў, звярнуцца ў найбліжэйшы аддзел міліцыі па тэл. 102 або патэлефанаваць на мабільныя нумары (8-029) 6940869, 6035744. Аналімнасць і ўзнагароджанне гарантуецца.

Алена КРАВЕЦ.

АЗАРАНКА ўпершыню ў паўфінале УІМБЛДОНА

Упершыню ў сваёй спартыўнай кар'еры тэністка Вікторыя Азаранка выйшла ў паўфінал Уімблдона. Шосты раз беларуска штурмуе вяршыні адкрытага чэмпіянату Англіі, і дагэтуль найлепшым вынікам быў выхад у чвэрцьфінал у 2009-м. Увогуле гэта першы паўфінал турніру «Вялікага шлема» ў кар'еры тэнісісткі.

У чвэрцьфінале 28 чэрвеня Азаранка (5 нумар рэйтынга) перамагла аўстрыйку Таміру Пашак (80): 6:3, 6:1. Матч доўжыўся 1 гадзіну 24 хвіліны, і падчас дажджу быў перанесены з адкрытага корта на цэнтральны, абсталяваны дахам. У паўфінале Вікторыя згуляе з васьмай ракеткай свету чэшкай Пётрай Квітавай, якая летась тут таксама гуляла ў паўфінале. Менавіта гэ-

спецыялісты прадракаюць фінал з Марыяй Шарапавай. Прычым сама Вікторыя загадзя здавацца прычым не бачыць.

— Гэта зусім розныя сустрэчы. Няважна, як мы гулялі ў Лондане летас. Пётра знаходзіцца ў выдатнай форме, паказвае добры тэніс, так што мне трэба згуляць свой лепшы матч на Уімблдоне, каб прабіцца ў фінал.

Марыя Шарапава (6) таксама няблага выглядае ў апошніх турнірах і на Уімблдоне выйшла ў паўфінал, дзе згуляе з немкай Сабін Лісіцкі (62).

ТЫМ ЧАСАМ

Сапраўдны фурор выклікаў чарговы выхад у свет герцагіні Кембрыджскай — жонкі прынца Чарльза Кейт Мідлтан.

Пара з'явілася на Уімблдонскім турніры, каб «пахварэць» за шатландца Эндзі Марэя, які гуляў супраць французца Рышара Гаске. Як толькі новая брытанская прынцэса з'явілася на стадыёне, тэніс стаў цікавіць англійскую публіку значна менш, чым убор Кейт. Модныя дызайнеры ўсёго свету сыходзяцца на думцы, што за чарговы выхад у свет герцагіні Кембрыджскай ёй можа стаць чвэрцю піцёрку. Застаецца дадаць, што для паходу на тэніс жонка прынца Уільяма апранула рамантычную белую сукенку, апрацаваную пліскароўкай, узлапа бела клатч і абула бэжавыя туфлі-лодкі, якія, згодна з галівудскім правіламі, выдатна падыходзяць да сукенкі любога колеру.

Алена АЎЧЫННІКАВА.

Бухгалтёрскі баланс ОАСО «Би энд Би иншуренс Ко» за 2010 год, опублікованный в газете «Звезда» № 59(26923) от 31 марта 2011 года СЧИТАТЬ НЕДЕЙСТВИТЕЛЬНЫМ. Ниже приводим достоверный бухгалтерский баланс за 2010 год.

ГОДОВОЙ БАЛАНС ОАСО «Би энд Би иншуренс Ко» за 2010 год				
220013, г. Минск, ул. Я. Коласа, 38, тел.: 209 41 11, 285 76 22				
лицензия № 022001/13-00025, 19.01.2011 г. — 26.03.2014 г., выдана МФ РБ (тыс. руб.)				
АКТИВ	СУММА	ПАССИВ	СУММА	
1	2	3	4	
Основные средства (по остаточной стоимости)	36 134 015,1	Уставный фонд	10 752 750,0	
Нематериальные активы (по остаточной стоимости)	32 649,4	Собственные акции (доли), выкупленные у акционеров (учредителей)	0,0	
Доходные вложения в материальные ценности (по остаточной стоимости)	0,0	Резервный фонд	733 535,0	
Вложения во внеоборотные активы	151 270,7	Добавочный фонд	8 561 286,4	
В том числе: незавершенное строительство	0,0	Чистая прибыль (убыток) отчетного периода	0,0	
Прочие внеоборотные активы	0,0	Нераспределенная (неиспользованная) прибыль (непокрытый убыток)	4 280 596,4	
Запасы и затраты	1 465 094,1	Целевое финансирование	0,0	
В том числе: сырье, материалы и другие аналогичные активы	712 881,9	Доходы будущих периодов	23 285,3	
расходы будущих периодов	752 212,2	Страховые резервы и фонды — всего	34 044 599,8	
Налоги по приобретенным товарам, работам, услугам	749 332,9	В том числе: страховые резервы	24 977 082,6	
Доля перестраховщиков в страховых резервах	106 654,5	фонды непредвидительных (превентивных) мероприятий, гарантийные и иные фонды, образованные в соответствии с законодательством	3 691,8	
Дебиторская задолженность (платежи по которой ожидаются более чем через 12 месяцев после отчетной даты)	0,0	Долгосрочные кредиты и займы	10 425 000,0	
Дебиторская задолженность (платежи по которой ожидаются в течение 12 месяцев после отчетной даты)	11 933 870,3	Прочие долгосрочные обязательства	2 171 358,8	
Расчеты с учредителями	0,0	Краткосрочные кредиты и займы	15 000 000,0	
В том числе: по вкладам в уставный фонд	0,0	Кредиторская задолженность — всего	1 709 857,6	
Денежные средства	34 481 914,2	Задолженность перед участниками (учредителями)	3 691,8	
Финансовые вложения	2 651 159,9	Резервы предстоящих расходов	0,0	
Прочие оборотные активы	0,0	Прочие краткосрочные обязательства	0,0	
БАЛАНС	87 705 961,1	БАЛАНС	87 705 961,1	

Курсы валют		Курсы валют	
установлены НБ РБ с 30.06.2011 г. (для БН разлик)		для безналичных расчетов Центробанк РФ	
1 доллар США	2 964,00	1 чешская крона	293,09
1 евро	2 152,13	1 польский злотый	1 785,93
1 латвийский лат	10 084,31	1 российский рубль	176,81
1 литовский лит	2 071,70	1 украинская гривна	621,16
USD	28,0758	10 UAH	35,1418
10000 BYR	56,3771	EUR	40,3870

БЕЛАРУСБАНК

ОАО «АСБ Беларусбанк» сообщает о следующих изменениях вознаграждений, взимаемых банком с 01.07.2011 при обслуживании карточек ОАО «АСБ Беларусбанк»:

Обслуживание международных банковских пластиковых карточек ОАО «АСБ Беларусбанк» MasterCard Gold, Visa Gold:

№ п/п	Наименование операции	MasterCard Gold, VISA Gold (мультивалютные)			MasterCard Gold, VISA Gold
		Счет в долларах США	Счет в евро	Счет в бел. руб.	Счет в бел. руб.
1.	Перевыпуск карточки в случае ее утери (хищения), изготовление дубликата карточки	10 долларов США			3000 бел. руб.

Обслуживание международных банковских пластиковых карточек ОАО «АСБ Беларусбанк» MasterCard (Standard, Business), VISA Classic:

№ п/п	Наименование операции	MasterCard Standard, VISA Classic (мультивалютные)			MasterCard Business (мультивалютные)		
		Счет в долларах США	Счет в евро	Счет в бел. руб.	Счет в долларах США	Счет в евро	Счет в бел. руб.
1.	Перевыпуск карточки в случае ее утери (хищения), изготовление дубликата карточки	10 долларов США			3000 бел. руб.	10 долларов США	

Обслуживание международных банковских пластиковых карточек ОАО «АСБ Беларусбанк» Maestro, VISA Electron (мультивалютные):

№ п/п	Наименование операции	Maestro, VISA Electron		
		Счет в долларах США	Счет в евро	Счет в бел. руб.
1.	Перевыпуск карточки в случае ее утери (хищения), изготовление дубликата карточки, доллары США	5		

Обслуживание международных банковских пластиковых карточек ОАО «АСБ Беларусбанк» VISA Electron со счетом в белорусских рублях:

№ п/п	Наименование операции	Микропроцессорная карточка VISA Electron стандарта EMV, микропроцессорная карточка VISA Electron стандарта EMV для женщин (Леди Карт)	
		Счет в долларах США	Счет в евро
1.	Перевыпуск карточки в случае ее утери (хищения), изготовление дубликата карточки, бел. руб.	15000	

Обслуживание международных микропроцессорных банковских пластиковых карточек ОАО «АСБ Беларусбанк» VISA Electron стандарта EMV «Сберегательная» (со счетом в долларах США):

№ п/п	Наименование операции	Микропроцессорная карточка VISA Electron стандарта EMV «Сберегательная»			
		Maestro, VISA Electron	БелКарт-М	БелКарт-М «Аграрная»	БелКарт-М «Сберегательная»
1.	Перевыпуск карточки в случае ее утери (хищения), изготовление дубликата карточки, бел. руб.	10000	10000	10000	10000

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 1 от 28.08.2008 г., выданная Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100325912.

БОЛЬШ ЯК 700 ВУЧНЯЎ І СТУДЭНТАЎ ЗААХВОЧАНЫ ГРАШОВЫМІ ПРЭМІЯМІ СПЕЦЫЯЛЬНАГА ФОНДУ ПРЭЗІДЭНТА БЕЛАРУСІ

Кіраўнік дзяржавы Александр Лукашэнка зацвердзіў рашэнне савета спецыяльнага Фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адораных вучняў і студэнтаў. Аднавае распаўсюджанне Прэзідэнта падпісаў 27 чэрвеня.

Грашовыя прэміі ад ВР140 тыс. да ВР350 тыс. прысуджаны 649 пераможцам заключанага этапу Рэспубліканскай алімпіяды па агульнаадукацыйных прадметах 2011 года, паці пераможцам Рэспубліканскай алімпіяды прафесійнага майстэрства па спецыяльнасці «Тэхналогія машынабудавання» 2011 года, 28 пераможцам XXII Рэспубліканскага конкурсу навуковых біёлага-экалагічных работ, 14 пераможцам XIX Рэспубліканскага турніру юных фізікаў і 39 пераможцам Беларускай студэнцкай юрыдычнай алімпіяды 2011 года.

Грашовая прэмія ў памеры ВР700 тыс. назначана пераможцу Адкрытага незалежнага чэмпіянату па цырульніцкаму майстэрству, нейл-дэзайну і дэкаратыўнай касметыцы на Кубак Дружбы (Расія, 2011 год). Грашовыя прэміі ад ВР1,4 млн. да ВР1 млн. 925 тыс. з уручэннем нагруднага знака лаўрэата фонду заахвочаны два пераможцы XVIII Міжнароднай канферэнцыі маладых вучоных (Расія, 2011 год) і сем пераможцаў 45-й Міжнароднай Мендэлееўскай алімпіяды школьнікаў па хіміі (Расія, 2011 год).

Заахвочальна стывпендыя ў памеры ВР140 тыс. з уручэннем нагруднага знака лаўрэата фонду прысуджана пераможцу 5-й Міжнароднай алімпіяды экалагічных праектаў (Азербайджан, 2011 год), тром пераможцам XVIII Міжнароднай канферэнцыі маладых вучоных (Расія, 2011 год) і двум пераможцам 45-й Міжнароднай Мендэлееўскай алімпіяды школьнікаў па хіміі (Расія, 2011 год). Прыняцце распаўсюджвання Прэзідэнта Беларусі накіравана на забеспячэнне адраснай дзяржаўнай падтрымкі адораных вучняў і студэнтаў.

Александр Лукашэнка павіншаваў Прэзідэнта Туркменістана Гурбангулы Бердымухамедава з днём нараджэння

Прэзідэнт Беларусі выказаў надзею на працяг традыцыйных сабытных кантактаў лідараў двух краін, вынікаючых з'яўляюцца канкрэтныя дамоўленасці ў інтарсах брацкіх беларускага і туркменскага народаў.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ЧЭШСЬКІЯ ІНВЕСТЫЦЫЎ У ВІЦЕБСКУЮ АВІАЦЫЮ

Чэшская кампанія ўкладвае не менш за 50 мільёнаў еўра інвестыцый для стварэння ў аэрапорце «Віцебск» авіятрансартнай кампаніі, сучаснага комплексу паслуг для экапіжаў і пасажыраў і цэнтра лагістыкі. Інвестыцыйны праект разлічаны на 3,5 года.

Як расказаў «Звяздзе» Павел ГАРДНЮК, член савета дырэктараў чэшскай кампаніі PDW Group s.r.o., якая стала інвестарам праекта, плануецца стварыць пяць прадпрыемстваў. Падтрыманы інвестыцыйныя планы на стварэнні цэнтра лагістыкі і развіцці інфраструктуры аэрапорта, у прыватнасці, будаўніцтва агародаў для захаўвання самалётаў бізнес-авіацыі.

— Мы таксама вырашылі інвеставаць стварэнне авіяцыйнай кампаніі і кампаніі па запраўцы самалётаў. Наконт авіяцыйнай тэхнікі: у першую чаргу будучы выкарыстоўвацца для перавозак чэшскай самалёты L-410. Разглядаецца магчымасць паставіць двух самалётаў «L-141», або французскіх самалётаў АTR — самых сучасных. Кадры на самалётах будучы выкарыстоўвацца мясцова. У чэшскай авіябудуальніку ёсць немер стварыць у Віцебску цэнтр па падрыхтоўцы лётных экапіжаў. Тэхніка французскай вытворчасці, як задумана, будзе купляцца ў лізінг. Не толькі гэты канкрэтны праект, але і ўся Беларусь зараз вельмі прывабная для інвестыцый, трэба толькі вельмі рацыянальна распаўсюдзіць імі. Важна, што кадры ў вашай краіне вельмі граматычныя.

У наступным годзе запланаваны пачатак рэйсаў з Віцебска да Масквы і да Варшавы. Старшыня Віцебскага аблвыканкама Александр КОСІЦЕЦ перад падпісаннем адпаведнага дагавора аб супрацоўніцтве адзначыў, што яшчэ раней было прагледжана стварэнне ў Віцебску авіякампаніі. Геаграфічнае палажэнне вобласці і тэхнічныя магчымасці аэрапорта дазваляюць ажыццяўляць рэйсы ў Маскву, Прагу, Берлін, Рыгу і гэтак далей. Трэба стварыць сучасны аэрапорт з авіяцыйным вокзалам, усёй інфраструктурай. Цэнтр лагістыкі будзе займаць 35 гектараў. Па папярэдніх падліках, дывідэнды, якія можна атрымаць ад авіяцыйных перавозак, — 2,7 мільёнаў долараў штогод. Сама авіякампанія будзе стварацца на працягу двух гадоў. Цэнтр лагістыкі павінен запрацаваць у 2014 годзе. Падпісныя трохбоковы дагавор.

Міністр транспарту і камунікацый Іван ШЧОРБА падкрэсліў, што ў выніку падпісання дамоўленасці Беларусь фактычна адкрывае новы від транспартных паслуг — у галіне дзелавой і малой авіяцыі.

Александр ПУКШАНСКІ.

ЛЕТАМ МІНСКАЯ НЕРУХОМАСЦЬ ПАЧАЛА ТАНЕЦЬ...

АДРАЗУ ўдакладню, што гаворка ідзе пра кватэры на другасным рынку жылывай нерухомасці сталіцы ў валютным вымярэнні. А вось у нацыянальнай валюце мінскія кватэры, у сувязі з дэвальвацыяй, за апошнія месяцы сур'езна падаражалі.

Рынак амаль стаіць. Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» кіраўнік агенства нерухомасці «БелТІТН», старшыня савета Беларускай асацыяцыі «Нерухомасць» Мікалай ПРАСТАЛУПАЎ, не вельмі радасныя веснавыя падзеі вакол валюты «ўдарылі» па другасным рынку жылля сёлета вельмі моцна. Звычайна летам актыўнасць патэнцыйных кліентаў зніжаецца на 15—20 працэнтаў. Сёння актыўнасць рэальных пакупнікоў з грашмыма павялічылася ў некалькі разоў, а па асобных сегментах жылля і ўвогуле набліжаецца да нуля.

За беларусыя грошы ціпер кватэры ўвогуле не прадаюцца, а ў масавага пакупніка адсутнічае магчымасць канверсаваць Вр ў замежную валюту. Другім фактарам спынення рынку сталі моцна падаражаныя крэдыты. Акрамя гэтага, у сярэдняга класа крамліфікаваных спецыялістаў пачаўся даходзіць да 100-150 тысяч беларускіх рублёў.

Пачалі з'яўляцца аднапакаёўкі за 35—37 тысяч долараў. Статыстыка інфармацыйнага каталога выдання «Нерухомасць

Беларусі» сведчыць аб тым, што сярэдні кошт прапановы квадратнага метра жылля ў сталіцы пачаўся зніжацца шотыднёва на 7—15 долараў. Рэальны кошт такога жылывага квадрата ў спальных раёнах складае 1200—1250 долараў. Усё часцей летам на рынку пачалі з'яўляцца кватэры па зніжаным кошце, калі квадратны метр жылля мае цэннік у межах 1100—1150 долараў. Напрыклад, ціпер у Мінску магчыма набыць аднапакаёвую кватэру за 35—37 тысяч USD, а колькасць кватэр з цэннікам да 40 тысяч долараў хутка пераскочыць на другі дзясяткі. Існуюць на рынку і доволі танныя **двухпакаёвыя кватэры па кошыце ад 45 да 50 тысяч долараў**. Звычайна гэта «хрушчоўкі» ў старых пяціпавярховых дамах, але агульная плошча такіх кватэр складае каля 50 квадратных метраў. Толькі за апошні месяц самай слабеячэй адна- і двухпакаёвыя «хрушчоўкі» патаннелі аж на 1—3 тыс. долараў.

Сур'езнае патанненне **кахаецца ўжо ў верасні**. Мікалай Прасталупаў ўпэўнены, што да пачатку новага сезона ак-

цыі, які прагназуюцца, не будзе адпавядаць патрабаванням уладзеньня вярну. Як прагназуе эксперт, у 2011 годзе ў Літве гадавая інфляцыя дасягне 3,5%, у будучым годзе і ў 2013 годзе — 4%. Улічваючы такую інфляцыю, вялікі дэфіцыт бюджэту і іншыя эканамічныя паказчыкі, а таксама тэмпы скарачэння колькасці насельніцтва, Літва можа ўвайсці ў еўразону не раней 2016-2017 гадоў.

ПЯКОТКА — ТРЫВОЖНЫ СІМПТОМ ПАГРОЗЫ РАКУ Многія людзі з праблемамі стравання пакутуюць ад міжвольнага выкіду эмцыява страўніка ў стрававод. У выніку пашкоджваюцца яго ўнутраныя абалонкі. Гастрэнтраляг Прасана Шарад Шах сцвярджае: у 5-20% пацыентаў з гэтай праблемай можа развіцца рак, паведамляе The Times of India.

У пераважнай большасці выпадкаў тут вінаваты неправільны лад жыцця, курэнне, уживанне алкаголю і лекаў, якія прадаюцца без рэцэпта. З-за імклівага тэмпа жылля ўсе хочучы вырашаць свае праблемы хутка. Наш жа арганізм трымае. Сюды дадаюцца і такія фактары, як атручэнне, дыябет, стрэс. Часцей за ўсё з апісаным вышэй растройствам сутыкаюцца людзі 60-80 гадоў, хоць усё больш маладых людзей скарджыцца на аналагічныя праблемы. Аднак калі лячотка храницца, то неабходна звярнуцца да ўрача, бо, прагнараваўшы гэты трывожны званок, можна не заўважыць, як разбураецца рак. Каб падстрахавацца, спецыяліст раіць прымаць ежу маленькімі порцыямі і рэгулярна трэніравацца. Важна таксама не пакідаць страўнік пустым больш, чым на дзве гадзіны. Гэта выратуе ад павышанай кіслотнасці.

Літва не зможа ўвесці еўра раней за 2016 год. На думку вядомага ў Літве фінансавога аналітыка Гітанаса Науседы, Літва зможа перайсці на еўра не раней 2016-2017 гадоў, паведамляюць інфармагенцыі.

Паводле слоў Гітанаса Науседы, краіне не атрымаецца ўвесці еўра ў 2014 годзе, бо ўзровень інфля-

«МЫ ПАСЛЯДОЎНЫЯ У ДАСЯГНЕННІ МЭТЫ — САЦЫЯЛЬНАЙ РЫНКАВАЙ ЭКАНОМІКІ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Мікалай Снапкова

Па словах Мікалая Снапкова, эканамічны рост на гэты момант забяспечаны пры некалькіх пагаршэннях якасных паказчыкаў: так, тэмпы росту прадукцыйнасці працы складуць 10,7%, што на 1,3 працэнтнага пункта меней, чым за 5 месяцаў. Зніжэнне энэргавіместасці ВВП за паўгода будзе ў межах 7-8%, рост у прамысловы вытворчасці ашыняецца на 10,5-10,7 працэнтнага пункта, у сельскагаспадарчай вытворчасці тэмпы росту павінны быць каля 3%.

У знешнім гандлі таварамі і паслугамі першае паўгоддзе, па нашых ацэнках, характарызуецца захаваннем тэндэнцыі паліяшэння. Дастаткова рэзка павялічыўся рост адмоўнага саляда. Саляда знешняга гандлю за студзеня—май склала 3,9 мільярда долараў, за май — мінус 199 мільянаў. Для параўнання: у май мінулага года адмоўнае саляда складала 715 мільянаў долараў. У студзеня—лютым — больш за мільярд. За 5 месяцаў 2011 года ўпершыню за некалькі гадоў тэмпы росту экспарту перавысілі тэмпы росту імпарту на 4,5 працэнтнага пункта. Мы лічым, што гэта з'явілася вынікам тых мерапрыемстваў, якія ажыццяўляюць урад у бягучай эканамічнай сітуацыі, — кажае міністр эканомікі.

На спажывецкім рынку, па словах Мікалая Гендзевіча, кахаецца захаванне высокіх тэмпаў росту — тэмпы росту рэальнага таварзаварту ашыняецца ў 20-21%. Затое рост урочна цэн заапаўняецца.

Індэкс спажывецкіх цэн у цэлым за паўгоддзе склаў 33-34%, пры гэтым на харчовыя тавары рост цэн склаў 35-36%. У параўнанні з маем гэтага года ў чэрвені мы назіраем заапаўняльнае прыросту тэмпаў інфляцыі: менш на 60-70%.

Стабільнасць заахвочваецца і на рынку працы — колькасць занятых у эканоміцы па выніках першага паўгоддзя павінна павялічыцца на 0,2% і складуць 4 мільёны 666 тысяч чалавек, а ўзровень беспрацоўя наблізіцца да 0,7-0,8 працэнтнага пункта, што, на думку Мікалая Снапкова, з'яўляецца сацыяльна дапушчальным межаў.

А вось рост зарплат — зніжаецца: — Рост рэальных грашовых даходаў і рэальнай зарплаты дэманструе тэндэнцыю да зніжэння. Пры гэтым заахвочваецца на гэты момант, і мы лічым гэта самай негатывай характарыстыкай мінулага паўгоддзя, разрыў у тэмпах росту прадук-

цыйнасці працы, якая ашыняецца на ўрочні 10,7%, і рэальнай зарплат, якая ашыняецца на ўрочні 16,2%. Пры гэтым разрыў павялічыўся на 5,5 працэнтнага пункта ў параўнанні з пяцімі месяцамі 2011 года. Мы лічым, будзе тааючар тэндэнцыя, і ў гэтым надалей прыкладна намагацца для таго, каб тэмпы росту прадукцыйнасці працы апераджалі тэмпы росту зарплат.

Мініканомікі мае два прагнозы росту ВВП за год: аптымістычны і песімістычны Журналісты пацікавіліся ў Мікалая Снапкова, ці супадаюць у Міністэрства эканомікі прагнозы значны рост ВВП за год з тымі лічбамі, якія нядуна агучылі міністр фінансаў (4-5% рост ВВП па выніках 2011 года):

— Магчымасць эканамічнага росту мы ўсё ж разглядаем у больш шырокім калідоры. Мы зрабілі розныя разлікі ў адпаведнасці з тымі сцэнарамі, якія могуць быць ад незалежных і залежных ад нас абстаінаў, — кажае міністр эканомікі і пералічыў для прыкладу ваганне цэн на энэргарэсурсы, адаптацыю прадпрыемстваў рэальнага сектара на ўмовы абмежавання на валютным рынку, зольнасць экспарцёрчы выкарыстоўваць перавагі ад дэвальвацыі і іншыя. — У выдкладку аптымістычнага развіцця падзеі мы разлічваем на 6-7%, а ў выпадку песімістычнага (пры наяўнасці пагаршэння знешнеэканамічных фактараў, пры сціснутым попыту ў нашых асноўных гандлевых партнёраў) — разлічваем на 1-3%. Міністэрства фінансаў палічыла не дасягзэрыдзі, а мы, яшчэ раз паўтаруся, разглядаем больш шырокі дыяпазон ваганняў.

Што тычыцца запавычанасці Беларусі за электраэнэргію перад Расіяй, то Мікалай Снапкова адзначыў:

НЕДАГНАЛІ... Мільяны спрабуе ўстанавіць уладальнік 600 літраў брагі, якія знайшлі ў вёсцы Завічка ў Светлагорскім раёне. У лісе былі выяўлены 4 палімерныя бочкі ёмістасцю па 150 літраў кожная, запоўненыя вадкасцю з характэрным пахам, і 3 алюмініевыя біклягі, якія выкарыстоўваліся пад астуджэнне.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

на перакананы, што ўсе даўгі трэба выплачваць: — Любы паважачы сябе чалавек і любая паважачая сябе краіна разлічваюцца з даўгамі. Таму мы за імпартную электраэнэргію, якую спажываем, плаціць будзем. Ці будзем мы ў далейшым імпартаваць электраэнэргію — гэта залежыць ад кошту электраэнэргіі, якая вырацоўваецца на ўнутраным рынку, і кошту электраэнэргіі, якую мы можам у адпаведнасці з эканамічнымі умовамі набыць на знешніх рынках. Калі гэта будзе выгадна, то, хутчэй за ўсё, Міністэрства энэргетыкі будзе працягваць у пэўнай колькасці ажыццяўляць закупкі, калі гэта будзе невыгадна, то ў нас дастаткова магнутасця для таго, каб поўнасоў забяспечыць сябе электраэнэргіяй.

Кожны павінен зарабляць валюту сам для сябе Пракаментуваў Мікалай Снапкова і сітуацыю на валютным рынку: — Бягучая валютная сітуацыя — гэта вынік працы эканомікі па папярэдніх чым. Стывуляючы ўнутранага спажыванца сфарміравала лішнюю колькасць грошай і запінаюць колькасць крэдытаў не на рынковых умовах. На наш погляд, гэты шлях з'яўляецца натуральным для дзяржавы, якая ажыццяўляе шырокую праграму мадэрнізацыі эканомікі. Але мы ажыццяўлялі праграму мадэрнізацыі эканомікі паралельна з задачай мінімізацыі, я не пабаюся сказаць гэтага слова, шокаў ад росту цэн на энэргарэсурсы, якія ўзмацніліся. А наш вытворчасць дастаткова энэргаямістай і грама прапарцыянальна залежыць ад росту цэн на сусветных рынках на газ і на нафту. Таму ці трэба было адкладваць мадэрнізацыю на потым, калі б знешнія рынкі засталіся зааду? Міністэрства эканомікі глыбока ўпэўнена, што не. Бо ў адваротным выпадку мы б адсталі, мы б згубілі канкурэнтаздольнасць, мы б згубілі нашу адносную перавагу з пункту гледжання ўваходжання ў Мытны саюз і адносную эканамічную прастору. Што нам дае бягучая сітуацыя? Яна нам дае адказ на простае пытанне, якое ўсё ж звязана з адкрыццямі нашай эканомікі: валюту трэба зарабляць самі. Сваю вытворчасць трэба дыверсіфікаваць з акціям на экспарт. Прадпрыемства ў сваёй вытворчай дзейнасці павінна быць валютамадастатковым. Калі прадпрыемства мае 60% імпарт-

нага складнікі ў аб'ёме вытворчасці, то простыя матэматычныя разлікі кажуць пра тое, што гэтыя прадпрыемства павінна 60% сваёй прадукцыі адраўляць на экспарт. Вось і ўсё. Гэтая сітуацыя дазволіць нашым прадпрыемствам дыверсіфікаваць вытворчасць, перагледзіць інвестыцыйныя планы і зрабіць акцэнт на тым, каб зарабляць валюту, — кажае міністр эканомікі і дадаў, што ключовай задачай у гэтай эканамічнай палітыцы з'яўляюцца эфектыўнасць, прыбытак і экспарт.

Разам з тым ён прызнаў, што сам адчувае адказнасць за сённяшнюю сітуацыю ў эканоміцы краіны: — Безумоўна, адчуваю адказнасць. Я павінен на гэты момант напарсіць прабаўняна, што не засталося, — пажаרטваў Мікалай Снапкова і працягнуў ужо сур'езна. — Вядома, адчуваю. Але разам з тым я думаю, па-першае, што вы разумееце размеркаванне рэгуляцыйных функцый у нашай краіне ў эканамічнай сфэры. Па-другое, разумеючы сваю адказнасць, я таксама разумю, наколькі ўсё ж прывільна былі вызначаны прыярытэты і падыходы ў развіцці эканомікі на гэтую п'яцігодку, наколькі правільна і своечасова мы зрабілі акцэнт на ініцыятыву, наколькі правільна і своечасова мы падпісалі Дырэктыву № 4. Зразумела, яна не запраўце сама, безумоўна, заўтра мы раптам не прагнема ў грамадзкі адказнасць, ініцыятыўны і свабодных людзей. Вядома, патрэбен час, нейкі зваляццыйны працэс. Але, адчуваючы сваю адказнасць за бягучы перыяд, я таксама разумю, што ў прычыне мы на правільным шляху з пункту гледжання фарміравання эканамічнай думкі ў краіне, з пункту гледжання фарміравання ўзаемаадказнасці паміж дзяржаўнымі органамі і прадпрыемствамі. Мы на правільным шляху з таго пункту гледжання, што прадпрыемлікі — гэта не ляянка і не дрэннае слова. Гэта правільнае слова, якое з'яўляецца рухавіком эканамічнага жыцця ў краіне. Таму, адчуваючы адказнасць і разумеючы важнасць і значнасць для грамадства і для эканомікі кожнага разшэння, яля прымаецца ў Мініканомікі, мы пры гэтым бачым, што канцэптуальна, стратэгічна выбраны правільны шлях. І пры гэтым разумеем, што разам з бізнес-супольнасцю нам яшчэ трэба будзе гэты шлях праіснаваць. Бо Дырэктыва №4 сама па сабе — гэта напрамак. А адказнасць за якаснае забеспячэнне гэтага напрамку ляжыць на Міністэрстве эканомікі.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Поўны абзац

Спартсмен выратаваў жыццё жанчыны, зааду зламаўшы ёй рабрыню. 44-гадовая жыхарка новазеляндскага горада Данедзін Уэндзі Найт палуднавала з сяміёй ў рэстаране, калі кавалак стэйка, які яна паклала ў рот, устаў ёй ўпероак горла. Жанчына пачала задыхацца. Ёй рабілася ўсё горш, аднак звярнуцца па дапамогу яна не магла. На шчасце, за суседнім столікам апынуўся капітан каманды па рэгіі Джэймі Макінтош, які прымяніў прыём Геймліха — і кавалак стэйка выпаў з рота Уэндзі. Праўда, 120-кілаграмовы спартсмен незарок зламаў маленкай жанчыне рабрыню, але яна не ў крываўдзе — усё ж Джэймі, магчыма, выратаваў ёй жыццё.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Абзац

Поўны абзац

Спартсмен выратаваў жыццё жанчыны, зааду зламаўшы ёй рабрыню. 44-гадовая жыхарка новазеляндскага горада Данедзін Уэндзі Найт палуднавала з сяміёй ў рэстаране, калі кавалак стэйка, які яна паклала ў рот, устаў ёй ўпероак горла. Жанчына пачала задыхацца. Ёй рабілася ўсё горш, аднак звярнуцца па дапамогу яна не магла. На шчасце, за суседнім столікам апынуўся капітан каманды па рэгіі Джэймі Макінтош, які прымяніў прыём Геймліха — і кавалак стэйка выпаў з рота Уэндзі. Праўда, 120-кілаграмовы спартсмен незарок зламаў маленкай жанчыне рабрыню, але яна не ў крываўдзе — усё ж Джэймі, магчыма, выратаваў ёй жыццё.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Поўны абзац

Спартсмен выратаваў жыццё жанчыны, зааду зламаўшы ёй рабрыню. 44-гадовая жыхарка новазеляндскага горада Данедзін Уэндзі Найт палуднавала з сяміёй ў рэстаране, калі кавалак стэйка, які яна паклала ў рот, устаў ёй ўпероак горла. Жанчына пачала задыхацца. Ёй рабілася ўсё горш, аднак звярнуцца па дапамогу яна не магла. На шчасце, за суседнім столікам апынуўся капітан каманды па рэгіі Джэймі Макінтош, які прымяніў прыём Геймліха — і кавалак стэйка выпаў з рота Уэндзі. Праўда, 120-кілаграмовы спартсмен незарок зламаў маленкай жанчыне рабрыню, але яна не ў крываўдзе — усё ж Джэймі, магчыма, выратаваў ёй жыццё.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Поўны абзац

Спартсмен выратаваў жыццё жанчыны, зааду зламаўшы ёй рабрыню. 44-гадовая жыхарка новазеляндскага горада Данедзін Уэндзі Найт палуднавала з сяміёй ў рэстаране, калі кавалак стэйка, які яна паклала ў рот, устаў ёй ўпероак горла. Жанчына пачала задыхацца. Ёй рабілася ўсё горш, аднак звярнуцца па дапамогу яна не магла. На шчасце, за суседнім столікам апынуўся капітан каманды па рэгіі Джэймі Макінтош, які прымяніў прыём Геймліха — і кавалак стэйка выпаў з рота Уэндзі. Праўда, 120-кілаграмовы спартсмен незарок зламаў маленкай жанчыне рабрыню, але яна не ў крываўдзе — усё ж Джэймі, магчыма, выратаваў ёй жыццё.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Поўны абзац

Спартсмен выратаваў жыццё жанчыны, зааду зламаўшы ёй рабрыню. 44-гадовая жыхарка новазеляндскага горада Данедзін Уэндзі Найт палуднавала з сяміёй ў рэстаране, калі кавалак стэйка, які яна паклала ў рот, устаў ёй ўпероак горла. Жанчына пачала задыхацца. Ёй рабілася ўсё горш, аднак звярнуцца па дапамогу яна не магла. На шчасце, за суседнім столікам апынуўся капітан каманды па рэгіі Джэймі Макінтош, які прымяніў прыём Геймліха — і кавалак стэйка выпаў з рота Уэндзі. Праўда, 120-кілаграмовы спартсмен незарок зламаў маленкай жанчыне рабрыню, але яна не ў крываўдзе — усё ж Джэймі, магчыма, выратаваў ёй жыццё.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Поўны абзац

Спартсмен выратаваў жыццё жанчыны, зааду зламаўшы ёй рабрыню. 44-гадовая жыхарка новазеляндскага горада Данедзін Уэндзі Найт палуднавала з сяміёй ў рэстаране, калі кавалак стэйка, які яна паклала ў рот, устаў ёй ўпероак горла. Жанчына пачала задыхацца. Ёй рабілася ўсё горш, аднак звярнуцца па дапамогу яна не магла. На шчасце, за суседнім столікам апынуўся капітан каманды па рэгіі Джэймі Макінтош, які прымяніў прыём Геймліха — і кавалак стэйка выпаў з рота Уэндзі. Праўда, 120-кілаграмовы спартсмен незарок зламаў маленкай жанчыне рабрыню, але яна не ў крываўдзе — усё ж Джэймі, магчыма, выратаваў ёй жыццё.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Поўны абзац

Спартсмен выратаваў жыццё жанчыны, зааду зламаўшы ёй рабрыню. 44-гадовая жыхарка новазеляндскага горада Данедзін Уэндзі Найт палуднавала з сяміёй ў рэстаране, калі кавалак стэйка, які яна паклала ў рот, устаў ёй ўпероак горла. Жанчына пачала задыхацца. Ёй рабілася ўсё горш, аднак звярнуцца па дапамогу яна не магла. На шчасце, за суседнім столікам апынуўся капітан каманды па рэгіі Джэймі Макінтош, які прымяніў прыём Геймліха — і кавалак стэйка выпаў з рота Уэндзі. Праўда, 120-кілаграмовы спартсмен незарок зламаў маленкай жанчыне рабрыню, але яна не ў крываўдзе — усё ж Джэймі, магчыма, выратаваў ёй жыццё.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Поўны абзац

Спартсмен выратаваў жыццё жанчыны, зааду зламаўшы ёй рабрыню. 44-гадовая жыхарка новазеляндскага горада Данедзін Уэндзі Найт палуднавала з сяміёй ў рэстаране, калі кавалак стэйка, які яна паклала ў рот, устаў ёй ўпероак горла. Жанчына пачала задыхацца. Ёй рабілася ўсё горш, аднак звярнуцца па дапамогу яна не магла. На шчасце, за суседнім столікам апынуўся капітан каманды па рэгіі Джэймі Макінтош, які прымяніў прыём Геймліха — і кавалак стэйка выпаў з рота Уэндзі. Праўда, 120-кілаграмовы спартсмен незарок зламаў маленкай жанчыне рабрыню, але яна не ў крываўдзе — усё ж Джэймі, магчыма, выратаваў ёй жыццё.

</

ЗВАРОТ У РЕДАКЦЫЮ

КОДЭКС ЗЯМЛІ

Мінуў той час, калі да зямлі ставіліся аб'якава, лічылі яе нічыйй. Каштоўнасць зямельных надзелаў — сёння аднолькава актуальнае паняцце і для горада, і для сельскай мясцовасці. У першую чаргу гэта звязана з магчымасцю пабудавачь жыллё — кааператыўнае і індыўідуальнае.

Жыхарку Калінавіцкага раёна Ганну Міхайлаўну Сценановіч, якая звярнулася ў нашу газету па дапамогу, якраз хвалюе «зямельнае пытанне». Яе сын Аляксандр Жураў даўно жыве ў Папярянскім сельсавеце Мінскага раёна, здымае кватэру. У 2009 годзе ён атрымаў зямельны ўчастак пад індыўідуальнае будаўніцтва каля вёскі Касынь. А сёлетра, па словах Ганны Міхайлаўны, у яго могуць гэты ўчастак адабраць, паколькі будаўніцтва гаспадар так і не распачаў.

«Але як пачынаць будаўніцтва, калі да ўчастка немагчыма пад'ехаць?» — пыталася Ганна Міхайлаўна. Дарога на вёску Касынь, дзе людзям павыдзялялі зямлю пад будаўніцтва, пралягае праз роў. Хаць па ім на велікагрузнай тэхніцы небяспечна — машыны буксуюць і гразнуюць. Людзям трэба бетон заліваць — а яго не падвезці, бо падзвіжкі адмаўляюцца перасякаць праблемную зону.

— Мы нічога асаблівага не просім. Няхай там спачатку зробяць нармальны пад'езд да ўчастка, а потым ужо спганяюцца за будаўніцтва дома. Трэба, каб усё рабілася па-людску, — лічыць Ганна Міхайлаўна. — Нельга вольна так узязць і адабраць частак.

Лепш адзін раз убачыць, чым сем разоў пачуць. Дазвоньваюся да Мікалая Гільніча, які выконвае абавязкі старшыні Папярянскага сельвыканкама, прапаную разам праехацца па ўказаным маршруце: ад цэнтра сельсавета да вёскі Касынь, дакладней, да ўрочышча, дзе людзям выдзяляліся ўчасткі пад індыўідуальнае будаўніцтва жылля.

— Калі ласка, — адрозна пагаджаецца Мікалай Яўгенавіч. — У мяне няма сакрэтаў ні ад людзей, ні ад прэсы. Пакажу вам і дарогу, і часткі. А высоны рабіце самі.

Пакуль едзе на месца, Мікалай Гільніч каратка расказвае «перадгісторыю» пытання. У адпаведнасці з Указам Прэзідэнта № 667, людзям першапачаткова павінны былі прадставіць часткі з наяўнаму камунікацый: дарогамі, электрычнымі сеткамі, водаправодам. Аднак... далі тое, што далі. Тады, у 2009-м, пра гэту аклічнасць мала хто з грамадзян, якія сталі ў чарзе на жыллё, задумваўся — бралі тое, што давалі, паколькі гаворка ішла не пра заняўданыя соткі на «краі географіі», а пра надзелы ў Мінскім раёне, практычна ў прыгарадзе сталіцы...

Аднак атрымаць зямлю пад будаўніцтва — яшчэ палова справы. Галоўнае, што патрабуе ад землеўладальніка закон — узвесці на участку жылё дом, прычым трэба абавязкова пацаць

будаўніцтва на працягу аднаго года з дня атрымання пасведчання аб рэгістрацыі зямельнага надзела.

— А што мы маем сёння, лічыце, праз два гады пасля размеркавання гэтых участкаў? Іх каля вёскі Касынь было выдзелена 124. На момант інвентарызацыі, якую мы правялі сёлета ў красавіку, рэальна да будаўніцтва прыступіла 11 чалавек, пасля інвентарызацыі — яшчэ каля 50. Хоць усе ведалі пра тэрмін, адведзены для пачатку будаўніцтва. Аднак многія спадзяваліся, што «пранясе», што ў выпадку узнікнення пытанняў можна будзе ўсё спыскаць на адсутнасць дарог, — тлумачыць Мікалай Гільніч. — Але такія «прычыны» законам не прадугледжваюцца, яны не з'яўляюцца падставай для адтэрміноўкі. У мяне, напрыклад, адрозна ўзнікае сустрэчнае пытанне: а чаму змаглі прыступіць да будаўніцтва іншыя людзі, чые ўчасткі знаходзяцца ў гэтым жа масіве?

...«Легкавік» з'яўдае ў роў — той, пра які гаварыла Ганна Міхайлаўна, аб'язджае лужыну, якая, па ўсім відаць, не паспявае высохаць пасля дажджы. Дарога ў гэтым месцы сапраўды разбітая, аднак праехаць па ёй можна. Прынамсі летам, пакуль з неба моцна не лье і няма слоты.

— Да ўчасткаў можна пад'ехаць і па іншай дарозе, — кажа Мікалай Гільніч. — Было б жаданне... Пасля інвентарызацыі суседзі Журава па участку за два тыдні выкапалі катлаван і паставілі фундамент. Ды, па вялікім рахунку, брыгада з 5—6 чалавек можа зрабіць гэта і за дзень. І ніякіх прэтэнзій ва ўлады да землеўладальніка не будзе.

Разам з Мікалаем Яўгенавічам робім спеасаблівы абход мясцовасці. Агульнае «карцінка» атрымліваецца дастаткова неаднастайная. У адных (такіх, праўда, меншасць) дамы ўзведзены практычна да даху, у другіх яшчэ толькі прывезены будаўнічы матэрыялы, у трэціх, як той казаў, на участку конь не валіўся: пустазелле паднялося пад пояс, нават дрэўцы пачалі прарастаць.

— Вось тут — бачыце? — зняты ўрадлівы пласт глебы, і зверху ляжыць некалькі дошак... Побач на участку блок валяюцца... На суседнім — зроблены зруб, падобна, будучы ласні... Магчыма, гаспадары гэтых надзелаў лічаць, што пачалі будаўніцтва, але яны памыляюцца, — тлумачыць Мікалай Яўгенавіч «арыфметыку» зямельнага заканадаўства. — Я заўсёды кажу такім людзям: давайце разважач лагічна. У заканадаўстве прапісана, што на працягу года неабходна пацаць будаўніцтва індыўідуальнага жыллага дома. Інакш кажучы, фундамент пад гараж ці зруб пад ласно тут ужо праходзяць. Гэтакасама, які тэрмінова прыцягнуты аднекуль

Фота: А. Наталія КІПЕЛІЧУКА

вагончык. Не лічыцца будаўніцтвам і выкапаны на участку катлаван — хочацца спытаць: а што, уласна кажучы, вы пабудавалі?..

Пачаць будаўніцтва — гэта азначае ўзвесці фундамент жыллага дома, не менш. Прынамсі, такія патрабаванні прад'яўляюць кантралюючыя органы. Прычым не толькі да забудовы, а і да мясцовай улады — менавіта яны ў першую чаргу адказвае за наведзёны парадку на сваёй тэрыторыі... Апошнім часам індыўідуальныя забудовышчыкі Папярянскага сельсавета выдаючы актывізаваліся — іх «падціскаюць» вызначаныя законам тэрміны. Да таго ж, падчас красавіцкай інвентарызацыі сельвыканкам выдаў 163 прадпісанні аб неабходнасці на працягу месяца пачаць будаўніцтва. Больш за адно прадпісанне выдаваць забудовышчыку нельга. Значыць, далей неабходна вызначаць: або чалавек будзеца, або, у адпаведнасці з заканадаўствам, у яго забіраюць частак.

— Але адабранне ўчастка для нас не самамата. Асноўная наша задача — стымляванне будаўніцтва і добраўпарадкавання, інакш кажучы, наведзёны парадку. Бо тыя людзі, якія стаяць у першым спісе на паляпшэнне жыллёвых умоў — а такіх у нас на гэты момант 446 чалавек, і спіс увесь час папаўняецца — таксама хочуць рэалізаваць сваё законнае права на будаўніцтва індыўідуальнага жыллага дома. Але ў наш няпросты час не кожны да канца ўзяўле сітуацыю, у якой апынуўся. Жыць, безумоўна, трэба з верай і лепшае, але разам з тым разумець, што сітуацыя можа і пагоршыцца. На гэты момант мы прынілі рашэнне аб адабранні 8 зямельных участкаў, і праца ў гэтым кірунку працягваецца. У лік гэтых васьмі трапілі тыя грамадзяне, якія не толькі не выканалі зямельныя работы па зняці ўдзельнага пласта зрука з участка забудовы, а нават не агарадзілі прадстаўлены ім зямельны надзел і ні разу яго не абшталі на працягу

боўш аднаго года з моманту атрымання пасведчання аб дзяржрэгістрацыі. З-за гэтага і падняўся перапалох.

Замест таго, каб зрабіць усё па законе і жыць спакойна, кажа Мікалай Гільніч, людзі пачынаюць шукаць лазейкі, каб закон абысці. Навошта было ўвогуле браць частак пад будаўніцтва, калі не хапае сіп і часу нават траву на ім скасіць? Гэтую зямлю лепш пераарытываць тым, хто сапраўды мае патрэбу ў жыллі і хоча будавацца.

— Ніякіх рашэнняў аб адабранні ўчастка ў Аляксандра Журава мы пакуль не прымалі. Няхай будзеца, няхай для пачатку хаця б выкапае катлаван пад фундамент. Але чакаць яшчэ паўгода ніхто не будзе, ужо і так чакалі дастаткова доўга. Зямля не павінна «простаівацца», яе трэба выкарыстоўваць у адпаведнасці з тым ці іншым прызначэннем.

Што ж датычыцца стварэння інфраструктуры ў цэлым будаўніцтва пад'язных шляхоў і дарог у прыватнасці, вырашэннем гэтага пытання — сапраўды вельмі важнага для людзей — займаецца ўпраўленне капітальнага будаўніцтва Мінскага раёнавыканкама. Планавалася, што да канца 2011 года на тэрыторыях індыўідуальнай забудовы ля вёскі Касынь з'явіцца водаправод, электрычнасць і дарогі. Але перш чым пракладваць «сеткі» і прапаноўваць паслугі па электра- і водазабеспячэнні, неабходна бачыць рэальнага спажыўца гэтых паслуг.

— Без камунікацый людзі не застануцца, — упэўнены Мікалай Гільніч. — Але весці сёння дарогу цераз зараснікі і кустоўе да пустых участкаў проста неамагчыма. Мэтазгоднасць заключаецца ў наяўнасці гатовых фундаментаў жылых дамоў. Трэба, каб спачатку было відаць, хто сапраўды збіраецца будаваць жыллё, а хто — не, каб не праводзіць камунікацый ўпустую. Гэтага мы ад людзей і дабіваемся.

Наталія КАРПЕНКА.

Мінскі раён.

На пляжах — без пляшак!

Зоны адпачынку і пляжы з'яўляюцца грамадскімі месцамі, а значыць, расліванне алкагольных напояў і піва там забаронена. За парушэнне — штраф да 280 тысяч рублёў, а ў выпадку паўторнага парушэння на працягу года — адміністрацыйны арышт да 15 сутак, прычым сума штрафу можа павялічыцца амаль удвая.

Паводле слоў намесніка начальніка галоўнага ўпраўлення аховы правапарадку і прафілактыкі міліцыі грамадскай бяспекі МУС Ігара ГАТАЛЬСКАГА, толькі ў маі да адміністрацыйнай адказнасці за вышэйназваныя правапарушэнні ў месцах масавага адпачынку прыцягнуты 1200 грамадзян. Больш за тое, часам распіцце спіртных напояў заканчваецца злачынствам. Так, нядаўна два непрацоўчыя жыхары Баранавічаў так «адпачылі» ў лясарэзкавай зоне, што адзін трапіў у бальніцу з нажывым раненнем, а другі чакае суда.

МУС нагадвае, што на тэрыторыі краіны органы ўлады вызначаны звыш 600 месцаў адпачынку ля вадаёмаў з абсталяванымі пляжамі і месцамі для паркоўкі аўтатранспарту. Як вядома, забурдзванне лесу пагражае штрафам у памеры да 700 тысяч рублёў. Складаць адміністрацыйныя пратаколы ў такіх выпадках могуць супрацоўнікі не толькі міліцыі, але і дзяржаўных прыродаахоўных арганізацый, прадстаўнікі сельскіх, пасяльковых, раённых, гарадскіх і абласных выканкамаў.

За распыланне вогнішчаў у забароненых месцах прадугледжаны штраф у памеры да 420 тысяч рублёў. За пакінуты ў «зьялёнай зоне» аўтатранспарт дзяждзеца заплічаны штраф у памеры да 1 базавы велічыні, у выпадку паўторнага парушэння — да 10 базавых велічынь (да 350 тысяч рублёў). Толькі ў маі гэтага года да адміністрацыйнай адказнасці за парушэнне правілаў паркоўкі транспарту поблізу вадаёмаў і лясарэзкавых зон прыцягнуты амаль 700 вадыцеляў.

Святлана БАРЫСЕНКА.

БЕЗ ПРЫГАЖОСЦІ НЯМА ГАРМОНІІ

Да такой высовай прыйшла мясцовая ўлада раёна, і ў рамках падрыхтоўкі да правядзення ў Маладзечне рэспубліканскага фестывалю працаўнікоў вёскі «Дажынкi-2011» аб'явіла раённы аб'ява-конкурс па добраўпарадкаванні тэрыторый населеных пунктаў. Яго так і назвалі: «Прыгасоць. Гармонія. Стыль».

Чым бліжэй да цэнтра Маладзечна, тым больш відавочны маштаб пераўтварэнняў па рэканструкцыі і добраўпарадкаванні горада, асабліва яго цэнтру. Паўсюдна кіпіць работа: рамантуецца і асвятляюцца фасады дамоў, дарогі, вуліцы, укладваецца новая тратуарная плітка і г.д. Натуральна, усё гэта для гараджан нязручна. Але людзі не абурваюцца, наадварот, з цікавасцю сочаць за ходам работ, бо ведаюць: вялікі раённы рэабілітацыя ў першую чаргу для іх. Падрыхтоўка да «Дажынкаў» стымлявала работу на наведзёны парадку на зямлі і добраўпарадкаванні не толькі райцэнтру, але і ўсіх астатніх населеных пунктаў у Маладзечанскім раёне. Гэтакі ў многім садзейнічае правядзенне конкурсу.

— Конкурс быў задуманы так, што правяць сябе на ніве добраўпарадкавання можа амаль кожны. Прычым яго ўмовы дазваляюць паказаць сябе з лепшага боку як калектывам, так і асобным сем'ям. Гэта прадугледжваецца разнастайнымі намінацыямі. Назаву асобныя з іх, на наш погляд, не зусім стандартныя: «Лепшыя ар-

ганізацыя па наведзёны парадку», «Лепшая дваравая тэрыторыя мнагапавярховай забудовы», «Лепшы пад'езд» і г.д. Натуральна, самы масавы ўдзел чакаецца ў намінацыі на лепшую высковую сядзібу. Дарчы, на заахаванне яго пераможаў выдаткавана амаль 200 мільёнаў рублёў. Гэты конкурс у раёне абвешчаны ўпершыню. Відаць, не ўсё нам удалося прадбачыць і прадугледзець, але галоўнае, што на хвалі агульнай зацікаўленасці ў стварэнні добрых умоў для фестывалю ідзі конкурсу знайшлі водгук у насельніцтва горада і вёсак, — гаворыць старшыня раённага Савета Віктар НЕВЯРОВІЧ.

Наведзёны парадку на зямлі — агульная справа ўсіх, хто на ёй жыве ці працуе. Таму ў практыку сельсавета ўвайшоў правядзенне сумесных планіраў з кіраўнікамі ці прадстаўнікамі арганізацый і прадпрыемстваў, якія знаходзяцца на тэрыторыі Савета. Запрошаныя пранікаюцца клопатамі мясцовай улады, разумеюць яе праблемы і хутчэй пагаджаюцца дапамагчы. Планіроў праводзяцца прыкладна раз у два месяцы, па меры неабходнасці. У Лебедзёўскім, Гарадзіўнскім сельсаветах, Радашковіцкім пасяльковым Савеце такія сустрэчы заўсёды даюць плён.

Па просьбе райсавета істотную дапамогу сельсаветам аказалі многія арганізацыі і прадпрыемствы раёна. Увогуле за апошнія некалькі гадоў шэфскага дапамога набыла новыя доды. Яскрава гэта працягваецца ў час суботнікаў. Шэфы прыязджаюць са сваёй тэхнікай, вывозяць смецце, збіраюць металалом, валяць дрэвы, ачышчаюць тэрыторыю ад хмызняку і г.д. Звычайна загадзя сельсаветы даюць заяўку, у якой указваюць месца і аб'ёмы работ, пажаданую колькасць людзей, адзінак тэхнікі. Праўда, не кожная работа па сілах нават тэхнічна ўзброеным шэфам. Напрыклад, плаванне таўшчэзных дрэў, якія некалькі дзесяцігоддзяў там пасадзілі

гаспадары каля хаты. Цяпер гэтыя веліканы ўяўляюць рэальную пагрозу для дамоў, ды і для жыцця іх насельнікаў. Такія дрэвы спілоўваюць спецыяльныя брыгады.

Чысціню і парадак трэба падтрымліваць пастаянна, штодзень, тады ў хаце і вакол яе будзе парадак. Для выскаўцаў у гэтым сэнсе, бадай, самая складаная праблема — выдаленне адходаў. Таму райсавет пасадыўчэйкаў, каб з выканкам кожнага сельсавета быў заключаны дагавор аб рэгулярным вывазе смецця. Але і сам гаспадар павінен дбаць аб чысціні свайго падворка і тэрыторыі вакол сядзібы. У сувязі з гэтым Віктар Невяровіч узгадвае нядаўняе рашэнне аблвыканкама, якім былі зацверджаны патрабаванні па добраўпарадкаванні тэрыторыі вакол індыўідуальных жылых пабудов. Гэты пералік нескладаных абавязкаў прадстаўнікі сельскіх Саветаў уручылі гаспадарам кожнай выскавай сядзібы. У сваю чаргу райсавет выдаў лістоўку, якую, калі казаць больш дакладна, можна назваць зваротам мясцовай улады да насельніцтва. Лістоўка была распаўсюджана ў месцах, дзе звычайна бывае шмат людзей: у розных установах, крамах, бальніцах, на аўтастанцыях і г.д. Думаецца, што простыя і даходлівыя словы пра неабходнасць усюды падтрымліваць чысціню і парадак, ставіцца з павагай да свайго населенага пункта знайшлі водгук у чытачоў лістоўкі.

Падрыхтоўка да «Дажынкаў» стымлявала працу па наведзёны парадку на зямлі і добраўпарадкаванні тэрыторый населеных пунктаў. Заключаны дамы да нядаўняга часу можна было убачыць у многіх вёсках раёна. Дарэмна казаць, наколькі яны псаваілі знешні выгляд населенага пункта. Цяпер такіх «замшлых» пабудов засталіся адзіны, да «Дажынкаў» знясуць і тыя. А зямля вакол іх, якая пазарастае густым пустазеллем, будзе прыведзена ў належны стан.

Ужо ўзарана больш за 100 гектараў такіх земляў, большасць з іх уключаецца ў севазарот. Вызалены ад будаўнічага і іншага смецця тэрыторыі азеляняюцца.

Конкурс, паводле слоў старшыні Красненскага сельскага Савета дэпутатаў Валяняны Кісель, дазволіў ажывіць творчы падыход да ўпрыгожвання свайх двароў і дамоў. На суд журы сельсавет мяркуюе вылучыць тры домаўладанні. Кожнае з іх, на погляд старшын, заслугуювае заахавання. Але конкурс ёсць конкурс, тут перамога лепшы.

Сёння вёска Краснае перажывае ў пэўным сэнсе рэнесанс, які выкліканы падрыхтоўкай да «Дажынкаў». Валяняна Мікалаёўна гаворыць, што днёмі распачалі мантаж агароджы па галоўнай вуліцы — два з паловай кіламетры. Менавіта па ёй і будучы рухавіца на «Дажынкi» госяц з Мінска, дэлегацыя з іншых рэгіёнаў. Таму ўсе сілы кінуты на тое, каб у людзей засталася прыемнае ўражанне аб вёсцы.

Старод жыжоры сельсавета ёсць катэгорыя грамадзян, якія хацелі б прывесці свой дом у парадак, але сілы ўжо не тыя, а дапамагчы няма каму. Таму зараз пачынаецца работа па афарбоўцы іх дамоў.

— Я неаднойчы пераконаваўся ў тым, што вельмі складана вырашаць арганізацыйныя пытанні без падтрымкі з боку мясцовага насельніцтва, у першую чаргу нашых актывістаў: стараст, дэпутатаў сельскага Савета. Напрыклад, такіх, як Антаніна Мікалаёўна Богдан. У вёсцы Івонцавічы яна і стараста, і адначасова дэпутат. Пільна сочыць за захаваннем парадку ў вёсцы, прымае меры да парушальнікаў, аматараў выкінуць смецце не там, дзе можна. Каб такіх выпадкаў было як мага менш, Антаніна Мікалаёўна ўзяла на сябе ініцыятыву па заключэнні дагавора на арганізаваны вываз смецця.

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

Маладзечанскі раён.

ПАСЛЯ ВЫСТУПЛЕННЯ «МС»

Асноўнае патрабаванне — добрасумленнае стаўленне

У № 17 «Местного самоуправления» (19.05.2011) быў надрукаваны артыкул «Тэст на... сумленне», у якім ішла размова аб праблемах са зборам малака ў Пескаўскім сельсавеце Лідскага раёна. На пачатку мая Лідскі малочнакансервавы камбінат забракаваў партыю сабранага ў людзей малака — у ім быў знойдзены антыбіётык. У выніку ўсе малаказдатчыкі сельсавета былі на дзень выключаны з ліку пастаўшчыкоў.

Ці можна ўдасканаліць схему выяўлення антыбіётыкаў, пацікавіліся выскаўцы. Рэдакцыя звярнулася па каментарый да Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання і атрымала наступны адказ, падпісаны намеснікам міністра В.М. КАЗАКЕВІЧАМ.

«У краіне нарыхтоўкамі малака займаюцца малакаперапрацоўчыя прадпрыемствы (да 10 працэнтаў), сельскія Саветы (33 працэнтаў), сельскагаспадарчыя арганізацыі (52 працэнтаў) і індыўідуальныя прадпрыемствы (да 5 працэнтаў).

Індыўідуальныя прадпрыемствы заключаюць дагаворы з насельніцтвам, вызначаюць якасныя паказчыкі малака і вядуць разлікі.

У пераважнай большасці індыўідуальныя прадпрыемствы ажыццяўляюць збор малака ў насельніцтва на аўтамабільным транспарце, а ў перыяд найбольшых нарыхтовак збор робіцца двойчы ў суткі. Трэба адзначыць, што пытаннем якасці малака, якое пастаўляецца індыўідуальнымі прадпрыемствамі на перапрацоўку, як і па разліках з насельніцтвам, практычна не ўзнікае.

Даведчыца: у Гомельскай вобласці каля 24 працэнтаў, у Брэсцкай — каля 2 працэнтаў ад усёй нарыхтовака малака закуплена індыўідуальнымі прадпрыемствамі; у Мінскай вобласці ў Валожыцкім, Вілейскім, Маладзечанскім, Мядзельскім раёнах, а ў Віцебскай вобласці ў Глыбоцкім, Браслаўскім і Шаркаўшчынскім раёнах зборам малака ў насельніцтва займаюцца ў асноўным індыўідуальныя прадпрыемствы.

У адпаведнасці з пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 26 лістапада 2008 г. № 1798 «Аб некаторых пытаннях развіцця і падтрымкі ўласных падсобных гаспадарак грамадзян», аплата паслуг па нарыхтоўцы насельніцкага малака ажыццяўляецца перапрацоўчымі арганізацыямі ў памеры 20 працэнтаў ад закупачнай цаны малака першага гатунку.

У мэтах стымлявання вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі, што закупляецца ў насельніцтва, за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту ў 2011 годзе здзяйсняюцца выплаты надбавак да закупачнай цэны на малака, якое пастаўляецца для перапрацоўкі арганізацыям, у памеры 85 рублёў за 1 кілаграм базіснай тлустасці. На выплаты надбавак у 2011 годзе, у адпаведнасці з Праграмай развіцця і падтрымкі ўласных падсобных гаспадарак грамадзян, прадугледжана навіраваць 30,8 млрд рублёў.

За студзень—красавік 2011

года на перапрацоўчыя арганізацыі ад насельніцтва паступіла 73,5 тысячы тон малака. Яго ўдзельная вага ў агульным аб'ёме малака, што паступіла на перапрацоўку, складала 4,5 працэнта. Перапрацоўчыя арганізацыі зацікаўлены ў павелічэнні паставак малака і нарошчванні аб'ёмаў вытворчасці малочнай прадукцыі, каб цалкам забяспечваць патрэбы насельніцтва краіны, а таксама павялічыць экспертныя пастаўкі.

У сувязі з тым, што вытворчасць малака ў рэспубліцы экспертаарыентаваная, узрасаюць і патрабаванні да якасці малочных прадуктаў, якія выпускаюцца прадпрыемствамі. А гэта наўпрост залежыць ад закупленай малочнай сыравіны.

Сёння ў Рэспубліцы Беларусь дзейнічае дзяржаўны стандарт СТБ 1598-2006 «Малака ад каровы. Патрабаванні пры закупках», у адпаведнасці з якім кантралюецца якасць малака, што пастаўляецца на перапрацоўчыя прадпрыемствы. Гэтыя патрабаванні па якасці аднолькава распаўсюджваюцца на ўсіх вытворцаў малака, незалежна ад формы ўласнасці і аб'ёмаў яго вытворчасці.

У адпаведнасці з міжнароднымі патрабаваннямі, наяўнасць антыбіётыкаў у малаку не дапускаецца, бо ў працэсе перапрацоўкі яны без змянення пераходзяць у гатовую прадукцыю. Спажыванне чалавекам прадуктаў з наяўнасцю антыбіётыкаў наносіць шкоду здароўю... Антыбіётыкі прыгтаюць развіццё карысных малочнакіслых бактэрый, якія выкарыстоўваюцца ў вытворчасці сыру, тварагу, кісламолочных напояў. У сувязі з гэтым вырабці якасныя прадукты з малака, дзе змяшчаецца антыбіётык, немагчыма.

Для хуткага вызначэння наяўнасці антыбіётыкаў падчас прыёмы малака на прадпрыемствах выкарыстоўваюцца спецыяльныя тэсты. Кантралюецца кожная партыя малака. Універсальнага тэста не існуе, кожны з іх можа вызначыць антыбіётыкі толькі канкрэтных відаў. Аналіз дарагі, і ў выпадку кантролю малака на антыбіётыкі ад кожнага здатчыка кошт аналізу можа перавысіць кошт малака...

...Асноўнай крыніцай пападання антыбіётыкаў у малака з'яўляецца прымяненне адпаведных ветэрынарных прапаратаў пры лячэнні жывёлы. Для прафілактыкі пападання антыбіётыкаў у малака спецыялісты ветэрынарнай службы павінны інфармаваць мясцовыя органы кіравання пра выкарыстанне ветэрынарных прапаратаў пры лячэнні жывёлы — у мэтах спынення закупу малака ад хворых кароў.

Выпадкі пастаўкі на перапрацоўчыя прадпрыемствы малака, якое змяшчае антыбіётыкі, магчымы толькі пры недобрасумленным стаўленні ветэрынарных работнікаў, малаказдатчыкаў і адсутнасці кантролю з боку адказных асоб. Малака, якое змяшчае ўласных падсобных гаспадарак грамадзян, прадуцтвае цю не адпавядае патрабаванням якасці, вяртаецца вытворцу».

ФАКТ У «ПАРЭЧАНЦЫ» З'ЯВЛЯЦА... ФАЗАНЫ

У сельскагаспадарчым вытворчым кааператыве «Парэчанка» Гродзенскага раёна вырашчылі заняцкія даволі экзатычным для нас відам тытшчадоўлі — фазанамі.

Гэта чаровы, пасля вытшчадоўлі цыбулі, клубнічкі і буквоў, праект гаспадаркі, якая ў 2004 годзе стала філіяляма ААТ «Гродзенскі мясакамбінат». Паводле інфармацыі намесніка генеральнага дырэктара гэтага прадпрыемства Алега Крывені, з Польшчы ў памішаннае былой жылвагадоўчай фермы завезуць каля двух тысяч птушчанат фазанай, каб на першым этапе давесці птушчанат да дваццаці тысяч, а ў перспектыве павялічыць яго да трыццаці тысяч галоў. Мяркуюцца, што фазанай будучы выпускаць у ляс, што купіць адпаведную ліцэнзію, атрымаюць права на паліванне.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Паритетбанк

Открытое акционерное общество «Паритетбанк», расположенное по адресу: 220002, г. Минск, ул. Киселева, 61а, сообщает, что 18 июля 2011 года в соответствии с решением Наблюдательного Совета ОАО

ДАКЛАДНЫЯ «ПРАВІЛЫ ГУЛЬНІ»

Маюць значэнне не толькі колькасць і якасць законаў, якія прымаюцца, але і тое, наколькі поўна яны ахоплваюць праблемы жыццядзейнасці краіны, лічыць старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па міжнародных справах і нацыянальнай беспесці Ніна МАЗАЙ.

— На першы план я паставіла б менавіта групы законаў, заклятых ствараць умовы для эканамічнага развіцця краіны, для абароны і прасоўвання яе інтарэсаў, — падкрэсліла яна падчас сустрэчы са старшынёй сельскіх Саветаў дэпутатаў, арганізаванай у межах курсаў павышэння кваліфікацыі пры Інстытуце дзяржаўнай службы. — Без эфектыўнага нацыянальнага заканадаўства, без яго своечасова і цалкам сфарміраванага міжнароднага прававога блока мы не здолеем у сучасных умовах развіваць эканоміку краіны нармальнымі тэмпамі.

Для Беларусі важнымі з'яўляюцца як двухбаковыя міжнародныя пагадненні, так і шматбаковыя. Найбольш значным кірункам у працы Савета Рэспублікі апошняга, 4-га склікання, стаў блок пагадненняў, заключаных у межах фарміравання прававой базы Мытнага саюза і Адзінай эканамічнай прасторы.

— У дачыненні да Мытнага саюза распрацавана і дзейнічае больш за 60 дагавораў і пагадненняў. Сёння ўжо ёсць неабходнасць многія з іх удасканальваць, — лічыць Ніна Мазай.

Увогуле, стварэнне Адзінай эканамічнай прасторы — вельмі сур'ёзны крок для дзяржаў. Ён мае на ўвазе свабоднае перамяшчэнне тавараў, капіталаў і працоўнай сілы, зняцце ўсіх межавых бар'ераў. — На апошніх сесіях Савета Рэспублікі мы зналі ўсе кантрольныя працэдурныя, якія раней выконваліся на мяжы Расіі і Беларусі ў дачыненні да транспартных перамяшчэнняў. Сёння, у адпаведнасці з заканадаўствам, гэты кантроль адыходзіць на вонкавы «перыметр» Саюзнай дзяржавы. Гэта азначае, на вонкавую мяжу Мытнага саюза, а ў выніку — і Адзінай эканамічнай прасторы, — заўважыла Ніна Мазай. — Сёння базы пакет дагавораў па Адзінай эканамічнай прасторы — гэта 17 заканадаўчых актаў. Працэс пайшоў, і калі мы здолеем яго кантраляваць, аналізаваць і ўносіць своечасова папраўкі, якія будуць адпавядаць нашым нацыянальным інтарэсам — без сумнення, атрымаем выгаду.

Выпрацоўка дакладных прававых «правілаў гульні» пры ўключэнні ў міжнародныя эканамічныя аб'яднанні, а па вялікім рахунку, у агульную глабальную эканоміку — задача вельмі складаная. Але без яе вырашэння цяжка будзе пераадолець негатывыя наступствы глабальнага эканамічнага крызісу, які закрануў і нашу краіну.

— Сітуацыя ў нас сёння склалася ў чымсьці парадаксалёная, — заўважыла Ніна Мазай. — Эканоміка рэспублікі, калі адштурхоўвацца ад статыстычных паказчыкаў, працуе дастаткова паспяхова, валавы ўнутраны прадукт па выніках чатырох месяцаў вырас на 12,5 працента. Прычым Беларусь — краіна экспертаарыентаваная. Але яна экспартуе не сыравіну, а гатовыя тавары. Дуюць час, нарочіваючы таварны экспарт, мы атрымлівалі даход, а разам з ім і магчымасць захоўваць сваю вытворчасць, занятыя сельскагаспадарчыя, сацыяльныя праграмы і да т.п. Але ў нашым таварным экспарте былі і застаецца сур'ёзна доля імпарту, калі вырабляць тавары, мы купілім сыравіну і энергарэсурсы. Пры расце цен на гэтыя «складнікі» ўзнікае пытанне: якім чынам далей забяспечваць канкурэнтаздольнасць сваёй прадукцыі?

Сёння мы знаходзімся на этапе, калі неабходна перайсці да новага якаснага узроўню нашых тавараў. Ёсць імпартазамышчэнне ў прамым разуменні, калі тую ж зубчыстку ці кухонную дошку мы можам зрабіць і ў сябе ў рэспубліцы. Але неабходна змяшчаць імпорт яшчэ і шляхам элементарнай эканоміі, уяўленнем новых энергазберагальных тэхналогій, якія акупаюцца не так хутка. Мы павінны сур'ёзна думаць пра тое, як забяспечыць рост прадукцыйнасці працы, не меншы за рост заробатнай платы.

Разфармаванне нашай эканамічнай сістэмы будзе адбывацца пры захаванні сацыяльна адказнай мадэлі развіцця, за што нас крытыкавалі замежныя эксперты.

— Але сацыяльныя гарантыі і сацыяльная абарона насельніцтва — гэта наш з вамі выбар, ад якога мы не будзем адступіць, — падкрэсліла Ніна Мазай. — Для гэтага нам усю, на ўсіх узроўнях, давядзецца навучыцца лічыць і вельмі асцёрожна прымаць рашэнні, якія могуць пацягнуць за сабой траты, несумерныя з нашымі рэальнымі эканамічнымі магчымасцямі.

Наталля УЛАДЗІМІРАВА.

ВЯРТАЮЧЫСЯ ДА НАДРУКАВАНАГА

«НІЧЫЙНЫЯ» ДАМЫ: НЕ ТОЛЬКІ ЗНОС, АЛЕ І ДРУГОЕ ЖЫЦЦЁ

Летась на Гродзеншчыне вырашылі дасканава разабрацца са становашчам, што склалася з пустуючымі і трухлявымі дамамі ў сельскай мясцовасці, і абмеркавалі гэтае пытанне на пасяджэнні прэзідыума абласнога Савета дэпутатаў (артыкул «Рэальны кошт «нічыянага» дома», «МС» 24 чэрвеня 2010 г.). Прайшоў год. Што зроблена ў дачыненні гэтых будынкаў? Якія праблемы застаюцца нывырашанымі? Свае думкі на гэты конт у гутарцы з нашым карэспандантам выказаў старшыня Гродзенскага абласнога Савета дэпутатаў Андрэй НАУМОВІЧ.

— Андрэй Мікалаевіч, ці можна на канкрэтных лічбах ацаніць маштаб праблемы «нічыяных» дамоў на Гродзеншчыне?

— Для гэтага я карыстаюся ўласнай схемай. Дык вось, па стане на 1 чэрвеня гэтага года ў сельскай мясцовасці знаходзіцца 163 тысячы 132 жылля дамы. З іх 71 тысяча 598 — незаселеныя, у тым ліку 19 тысяч 15 дамоў — не атрыманыя ў спадчыну. А ў рэгістр пустуючых (гэта значыць тых, што прайшлі абследаванню і іншыя вызначаныя прэзідэнтскім Указам №70 працэдурны) унесена 568 дамоў. Што тычыцца трухлявых дамоў, то іх агульная колькасць па вобласці — 3731.

— Які ж лёс гэтых дамоў?

— 3870 пустуючых і трухлявых — знесена, 1261 — уцягнуты ў абарот. Важна, што цяпер мы ўжо валодаем рэальнай базай звестак па наяўнасці на той ці іншай тэрыторыі такіх дамоў, прычым гэтая інфармацыя зацверджана на узроўні старшыня райвыканкамаў. І пачаць для зносу патрэбны сродкі, то забяспечана фінансаванне: сёлета ў цэлым па вобласці — 318 мільёнаў рублёў. Дарчы, у асобных агра-

гарадках ёсць добрая практыка, калі на месцы «нічыяных» дамоў будуюцца новыя жыллі з выкарыстаннем ранейшага фундамента.

Але што нас сёння не задавальняе ў заканадаўчым плане? Перш чым выставіць такі дом на продаж, сельвыканкам трэба зрабіць яго рэгістрацыю, акт на зямлю. Узнікае праблема фінансавання. І таму гэтае пытанне ў шэрагу выпадкаў «прытрымліваецца». Дык можа, варта выстаўляць дом на продаж без вышэйзгаданых працэдур, якія потым возьме на сябе новы ўласнік?

Не думаю, што калі чалавек знайшоў сродкі купіць гэты закінуты дом, то для яго будучы непаздэмайшой неабходна працэдурка па яго рэгістрацыі.

— А што рабіць з тымі дамамі, якія даўно пустуюць, хоць быццам і маюць гаспадары?

— Вельмі актуальнае пытанне. Сапраўды, у сельскай мясцовасці шмат будынкаў, якія пляч-шэсць, а то і больш гадоў пустуюць, а ўласніка як не было, так і няма, ніхто не з'яўляецца. Шукалі яго, пісьмова звярталіся, калі ведалі адрас — ні адказаў, ні прывітаньня. Што рабіць? І далей закрываць вочы на будынак, які не ўпрыгожвае вёску?

У артыкуле 44 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь сказана: «Дзяржава гарантуе кожнаму права ўласнасці і садзейнічае яе набываццю. Уласнік мае права валодаць, карыстацца і распараджацца маёмасцю як аднаасобна, так і сумесна з іншымі асобамі. Недатыкальнасць уласнасці, права яе атрымання ў спадчыну ахоўваюцца законам. Уласнасць, набытая законным спосабам, абараняецца дзяржавай».

Аднак тым жа артыкулам вызначана і наступная норма: «Прымуовае адчужэнне ма-

Вёсачка «міжнароднага статусу»

Маленькая вёсачка Янукі Дошчыцкага раёна, дзе жыве ўсяго некалькі чалавек, распачынае працу аднаўлення. Тутэйшыя жыхары не без гонару раскаваюць прыезджы, што продка прэзідэнта суседняй дзяржавы — з гэтых мясцін. Ды і прыбыццём важных дэлегацый тутэйшых ужо не здзівіш...

— Нядаўна ў нас у раёне быў памочнік прэзідэнта Украіны. Ён прыехаў па сваёй ініцыятыве. Праціў нашы праграму адраджэння і развіцця вёскі адраўца па электроннай пошце ў Кіеву. У Янукях працягваюцца работы па добраўрадкаванні і развіццю. Тое, што можам, робім сваімі сіламі. Напрыклад, пракалілі да вёсачкі, дзе жыве ўсяго некалькі чалавек, асфальтаваныя дарогу, сам населены пункт і наваколлі ачысцілі ад кустоўя. — расказвае намеснік старшыні Дошчыцкага райвыканкама Ларыса Мальчык. — У Янукях задумалі развіваць аграрны і экалагічны турызм, бо мясцовасць там вельмі прыгожая, а яшчэ зрабіць закладку сада, а потым арганізаваць перапрацоўку садавіны, ягад. Шукаем інвестара. Робіцца многае не толькі для

таго, каб адраўцаць менавіта вёску, дзе жыву продка вядомага цяпер палітыка, а каб скарыстацца непаўторнай прыродай, каб стварыць комплекс для турыстаў. У выніку з'явіцца дадаткова крыніца папаўнення бюджэту...

Што тычыцца перспектыв развіцця раёна ў цэлым, вельмі дамагае ў гэтым удзел у міжнародным інвестыцыйным форуме, які штогод праводзіцца ў абласным цэнтры. І раён традыцыйна прапаноўвае сваім патэнцыйным інвестарам самыя розныя бізнес-планы. Шэраг праектаў ужо паспяхова рэалізаваны. За адну базавую вельміноу набыты будынік для адкрыцця кавярні і міні-атэля. У пасёлку Бягомль у разбураным будынку хлебазавода адкрылі станцыю тэхнічнага абслугоўвання аўтамабіляў, мыйку для тэхнікі і «цэх» па разліве пітной вады. У Дошчыцах інвестары мадэрнізавалі будынак старога і страгнага завода па разліве безалкагольных напояў, і цяпер там будзе спартыўна-забаўляльны комплекс — з басейнам, кавярняй, саўнай і лазняй.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

КОНКУРСНЫ УПРАВЛЯЮЧЫ ІЧУТТП «БГЦІНВЕСТ» – УП «ДЖІЭЗПЛОУ» – ОРГАЇЗАТОР ТОРГОВ

ізвешчае о проведении 16.07.2011г. в 12 ч. 00 мин. по адресу: 220079, г. Минск, ул. Скрыганова, 6/3, оф. 2304, – открытй торгов в форме аукциона (на повыш. нач. цен.) по продаже следующего имущества указанными отдельными лотами:

многопильный одноваловый станок ZRD-5 – 17 828 507 рублей; 00000117 ванна обора кровли B2-KBC/32 – 36 934 рублей; 00000118 вешалка для голов B2-KBC/14 – 9 140 рублей; 00000054 комплекс первичной переработки скота – 20 816 338 рублей; 00000113 очиститель центробежного типа с электродвигателем – 968 715 рублей; 00000114 стиратель центробежного шерстяных субпродуктов – 859 304 рубля; 00000128 площадка забовки туш B2-BC/2 – 53 054 рубля; 00000127 площадка перевески туш B2-BC/1 – 83 447 рублей; 00000111 площадка распиловки туш B2-KBC/3 – 60 404 рубля; 00000072 скребишина B2-FC4 – 2 887 076 рублей; 00000120 стол крюками для разработки ливера B2-KBC/13 – 107 850 рублей; 00000119 стол для калибровки и мотки кишок B2-KBC – 184 073 рубля; 00000129 стол для нутровки скота B2-KBC/4 – 73 728 рублей; 00000123 стол для опораживания жидюлков B2-KBC/18 – 58 131 рубль; 00000122 стол для росла кишок B2-KBC/18 – 22 428 рублей; 000000130 стол для разработки кишечного комплекта B2-KBC/5 – 119 451 рубль; 000000121 стол для снятия шетины B2-Hc/15 – 131 521 рубль; 000000124 стол технологический для опалки B2-KBC/6 – 183 436 рублей; 00000115 установка обработки кишок B2-FCOK – 1 223 376 рублей; 00000112 чан для выворачивания кишок 32-KBC/9 – 87 422 рубля; агрегат универсальный съемки шкур B2-FCШ – 1 218 392 рубля; 00000061 персональный компьютер Формоза – 621 398 рублей; 00000147 ПЗВМ «Beisoft-бизнес» Seigon-2400 – 674 814 рублей; 00000180 ПЗВМ «Beisoft-бизнес» Pentium III – 825 655 рублей; 00000181 ПЗВМ «Beisoft-бизнес» Pentium III – 208 413 рублей; 00000146 принтер HP LJ1300 – 559 738 рублей; 00000187 станок лесопильный «Гризли» – 25 119 186 рублей; 00000189 станок деревообрабатывающий многопильный ЦА-2А – 4 800 760 рублей; трактор Беларусь-82.1-57, 2004 г.в., г.н. МЮ4591 – 8 331 788 рублей; станок универсальный заточной мЗМ642Е – 6 327 443 рубль; токарно-револьверный станок ЧПУ – 7 820 753 рубля; жарочная поверхность – 215 662 рубля; машина для нарезки гастрономии – 64 734 рубль; мясорубка производственная 300 кг/ч «HUDSON MESA» – 816 503 рубль; генератор льда 36 кг/24ч. «EMMER»); жарочная поверхность «США»; машина посудомоечная МТУ-700 380В – 227 310; электрическая сковорода – 92 224 рубль; кофемолка с дюзатором «СМА» – 95 813 рублей; прожекторы направленного света MINISPOT; дымовая машина направленного света F-80Z USER MANUAL – 64 015 рубль; прожекторы эффертные MICROLIGHT – 104 594 рубль; телефон GOODWIN – 33 086 рублей; микроволновая печь MC-805AR (M1833N) – 54 491 рубль; стробоскоп STROBO 1500 DMX – 31 810 рублей; принтер HP Laser Jet 100 – 66 372 рубль; прожекторы эффертные DIAMONDSTAR – 161 742 рубль; проигрыватель минидиска SONY MDS-JE640 – 129 663 рубль; прожекторы эффертные STARFLY – 217 341 рубль; прожекторы эффертные ALLIGATOR – 212 286 рублей; проигрыватель компакт-дисков CDP-460 – 235 675 рублей; центральный световой прибор FAL – 337 407 рубль; керосок Сапонал PC860 – 245 118 рублей; фильрва миналаборатория SOPHIA SPI-990D – 10 024 270 рублей; фильм-процессор SOPHIA SPI-990P – 1 444 305 рублей; гадильный стол EOLO CE – 72 390 рублей; гадильный стол VAPOR ES – 147 458 рублей; машина химчистки SPEZIMA 312 – 2 198 055 рублей; машина стиральная WFES 18E – 645 123 рубль; пароманекен MAGESTIC – 645 123 рубль; парогенератор GBA/A – 409 198 рубль; парогенератор MAI-60 – 522 738 рубль; птвяновыводной стол GB-S-88C – 1 406 234 рубль; птвяновыводная установка GB-S-88F – 930 997 рубль; улаковочная машина А.С.С. – 1 279 822 рубль. Цены указаны для продажи без НДС (предприятие применяет УЗН). Шаг торгов – 5% от стоимости каждого лота. Задаток для участия в торгах – 15% от стоимости лота, в отношении которого подается заявка, вносится на счет ИЧУТТП «БГЦІнвест» (р/с 3012141540015 в филиал 514 ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Минск, код 153001614, изъяснение платежа: задаток для участия в торгах 16.07.2011). Оплата производится с даты настоящей публикации по 15.07.2011 г. включительно. Прием заявок по следующему адресу проведения торгов с даты настоящей публикации по 15.07.2011 г. с 9.00 до 18.00 по местному времени включительно (кроме выходных и праздничных дней); ознакомление с составом имущества – по согласованию с управляющим. Контактный телефон (8(017)2909241; мобильный тел. 8(029)1441762. Победитель торгов в течение 15 календарных дней со дня заключения договора купли-продажи оплачивает цену за минусом внесенного задатка. Участник, не признанный победителем, задаток возмещается в безналичной форме в течение 3-х дней с момента утверждения протокола об итогах торгов.

Поплавский сельский исполнительный комитет Березинского района Минской области (далее Продавец) проводит открытый аукцион по продаже 1 (одного) земельного участка в частную собственность гражданам Республики Беларусь для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома в д. Красный Берег:

№ лота	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь земельного участка	Наличие инженерных сетей	Начальная цена (бел. руб.)	Задаток (бел. руб.)
№ 1	Березинский район, д. Красный Берег, 620484305601000185	0,2405	электро-набже-ние	3966670	3966670

* Примечание: земельный участок имеет ограничения в использовании земель в связи с нахождением в водоохранной зоне реки Поплавка. Задаток перечисляется на р/с № 3604060201881 в ЦБУ № 602 ф-ла № 612 ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Борисова, код 810, УНН 600036561, ОКНО 04431843.

Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится 01 августа 2011 года в 10.00 по адресу: Березинский район, д. Поплавы, Поплавский сельский Совет (за заседаний).

Заявление на участие и необходимые документы принимаются ежедневно (кроме воскресенья) до 17.00 (в субботу до 13.00) по адресу: д. Поплавы Березинского района Минской области, Поплавский сельский Совет (кабинет № 3). Прием заявлений заканчивается не позднее чем за три рабочих дня до начала проведения аукциона.

Контактный телефон (8 01715) 48 245.

ёмасці дапускаецца толькі па матывах грамадскай неабходнасці пры захаванні ўмоў і парадку, вызначаных законам, са сваячасовым і поўным кампенсаваннем кошту адчуужанай маёмасці, а таксама згодна з паста-новай суда. Ажыццяўленне права ўласнасці не павінна супярэчыць грамадскай карысці і бяспецы, наносіць шкоду навакольнаму асяроддзю, гісторыка-культурным каштоўнасцям, ушчамляць правы і інтарэсы іншых асобаў, якія ахоўваюцца законам».

Дык хіба ж не супярэчыць грамадскай карысці і не парушае інтарэсы іншых людзей наяўнасць вась такога «нічыянага» дома»? Няўжо гэта можна канстатаваць толькі тады, калі ад непатушанай цягарты гарыць судзе-ныя жыллё?

Мяркую, што ў падобнай сітуацыі вяскоўцы павінны сабрацца на сход і прыняць рашэнне, што рабіць з такім домам. Прадаваць? Зносіць? Не старшыня сельвыканкама, а менавіта жыхары населенага пункта павінны выказацца. І калі іх рашэнне зацвердзіць сесія адпаведнага ўзроўню, то гэта будзе важным аргументам для суда. А то сёння гэтыя працэсы стрымліваюцца, зацягваюцца: сёлета ў рэгістры пустуючых значацца 568 дамоў, а судом перададзена ва ўласнасць адміністрацыйна-тэрытарыяльных адзінак толькі 188.

Я не кажу, што па кожным пустуючым доме сельскі сход павінен прымаць рашэнне. Аднак такая магчымасць, лічу, павінна быць прадугледжана на заканадаўчым узроўні.

Гаворачы аб далейшым лёсе пустуючых дамоў, хацеў бы звярнуць увагу і на наступнае. Паводле сённяшняй трактоўкі, ільготны крэдыт для зяняцця агракультурызмам выдаецца толькі

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

таму, хто прапісаны ў гэтай сельскай мясцовасці. Атрымліваецца, што калі вы пражываеце ў горадзе і хочаце стварыць агракультурны сядзібу ў малюнічых мясцінах на базе дома, які перайшоў вам у спадчыну, трэба афармляць там прапіску?

Мая прапанова: крэдыт павінен выдавацца пры наяўнасці праваў на жыллы дом і зямельны ўчастак, незалежна ад прапіскі гэтага чалавека. І не трэба хвалявацца, што ён, атрымаўшы фінансавую падтрымку, выкарыстае яе не па прызначэнні. Бо крэдыт выдаецца з умовамі, і праз пэўны тэрмін патрабуецца справаздача, што канкрэтна робіцца па развіцці агракультурызму. І ў выпадку нямытавага выкарыстання крэдытных рэсурсаў грошы вяртаюцца, прычым з улікам дзейнай на гэты момант стаўкі рэфінансавання.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

«ГАРАЧАЯ ЛІНІЯ» ПРЫРОДААХОУНЫХ ІНСПЕКЦЫЙ ПА НОВЫХ ТЭЛЕФОНАХ

Дзяржаўная інспекцыя аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь гэтымі днямі змяніла нумары тэлефонаў «гарачай лініі» цэнтральнага апарату і абласных інспекцый, па якіх можна паведаміць аб парушэнні прыродаахоўнага заканадаўства.

Тэлефон «гарачай лініі» цэнтральнага апарату дзяржінспекцыі цяпер: 8 01739 00000, Брэсцкай абласной інспекцыі — 8 0162207000, Віцебскай — 8 0212 519000, Гомельскай — 8 0232 773000, Гродзенскай — 8 0152 526000, Мінскай — 8 0175472000, Магілёўскай абласной інспекцыі — 8 0222274000.

ФИЛИАЛ «ЦЕНТР «БЕЛТЕХИНВЕНТАРИЗАЦИЯ» ИЗВЕЩАЕТ: 26 июля 2011 г. в 15.00 состоятся ПОВТОРНЫЕ ОТКРЫТЫЕ АУКЦИОННЫЕ ТОРГИ по продаже незавершенного строительством комплекса зданий и сооружений, расположенного в г. Бобруйске по ул. Энергетиков, 5, в составе Лота № 1 (предмет торгов):

Незавершенное законсервированное капитальное строение с инвентарным № 710/U-3795 (здание административно-бытового корпуса) общ. пл. 1941,8 кв.м; незавершенное законсервированное капитальное строение с инвентарным № 710/U-3797 (здание вспомогательного корпуса) общ. пл. 2776,3 кв.м; незавершенное законсервированное капитальное строение с инвентарным № 710/U-3796 (здание производственного корпуса) общ. пл. 5386,0 кв.м; незавершенное законсервированное капитальное строение с инвентарным № 710/U-3798 (здание заправочной станции) общ. пл. 87,4 кв.м.; незавершенное законсервированное капитальное строение с инвентарным номером 710/U-62585 (остинское сооружение 4Б) площадью 14,8 кв.м; незавершенное законсервированное капитальное строение с инвентарным номером 710/U-62584 (остинское сооружение 5Б) площадью 14,7 кв.м.

Информация о земельном участке	Площадь – 5,9884 га, кадастровый номер 741000000001000017, правовой режим – право постоянного пользования
Начальная цена предмета торгов	3 524 602 973 рубля без учета НДС, размер задатка – 5 %, что составляет 176 230 000 рублей
Номер расчетного счета для перечисления задатка	Получатель платежа ОАО «Белшина» – р/с 3012000003446 в ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Бобруйск, код 760, УНП 700016217, ОКПО 147621337000
Продавец	Открытое акционерное общество «Белшина», УНП 700016217 (213824, г. Бобруйск, Минское шоссе)
Организатор торгов	Филиал «Центр «Белтехинвентаризация», УНП 102353509 (220034, г. Минск, ул. Чапаева, д.4, к.222, р/с 3012105618010 в Региональной Дирекции № 700 ОАО «БПС-Банк», код 369, ОКПО 55484006)
Место проведения торгов и подачи документов	г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54 в здании Бобруйского управления филиала «Центр «Белтехинвентаризация»
Условия продажи	Аукцион без условий
Срок заключения договора купли-продажи	В течение 20 рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукционных торгов
Срок и условия оплаты за предмет торгов	Определяются по согласованию Победителя торгов с Продавцом при заключении договора купли-продажи в установленном законодательном порядке
Срок подачи документов для участия в торгах, осмотра предмета торгов и внесения задатка	с 30 июня по 25 июля 2011 г. включительно до 16.00

* Более подробная информация об условиях участия в торгах, характеристиках предмета торгов, перечне документов, прилагаемых к заявлению на участие в торгах, опубликована в газете «Республика» от 29.03.2011 г. Получить дополнительную информацию о продаже имущества можно по адресу: г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54 или связавшись с нами по телефонам: 8 (0225) 52 08 45, 52 70 32, 8 (029) 654 79 06 в рабочие дни с 8.30 до 17.30.

ФИЛИАЛ «ЦЕНТР «БЕЛТЕХИНВЕНТАРИЗАЦИЯ» ИЗВЕЩАЕТ: 15 июля 2011 г. в 15.00 состоятся ОТКРЫТЫЕ АУКЦИОННЫЕ ТОРГИ по продаже имущества в составе Лота № 1 (предмет торгов):

Комплекс зданий, сооружений и оборудования, расположенный по адресу: Могилевская обл., Кировский р-н, около д. Чигринка в квартале № 108 Чигринского лесничества Государственного лесохозяйственного учреждения «Бобруйский лесхоз», в составе: кап. строение с инв. № 712/С-2520 (здание базы отдыха «Изуруд») общ. пл. 235,0 кв.м; кап. строение с инв. № 712/С-2521 (туалет) общ. пл. 10,0 кв.м; кап. строение с инв. № 712/С-16144 (ограждение территории базы отдыха) протяженностью 555,8; кап. строение с инв. № 712/С-16145 (тротуар бетонный) площадью 15,0 м; кап. строение с инв. № 712/С-16146 (артезианская скважина) глубина 62,0 м; кап. строение с инв. № 712/С-16147 (комплексная трансформаторная подстанция (ограждение)) площадью 2,3 м; кап. строение с инв. № 712/С-16148 (водопровод) протяженностью 150,0 м; кап. строение с инв. № 712/С-16161 (электросети) протяженностью 130 м; в том числе: оборудование комплексной трансформаторной подстанции КТП 160 х 10

Информация о земельном участке	Площадь – 1,8596 га, кадастровый номер 722583200001000002, правовой режим – право постоянного пользования
Начальная цена предмета торгов	76 253 765 рублей с учетом НДС

На мяжы не меншаюць чэргі з ахвотных прывезці аўто з Еўропы

ЗДАВАЛАСЯ б, усе, хто хацеў абнавіць свой уласны аўтапарк, даўно зрабілі гэта. Бо ведалі, што наступіць запавенне 1 ліпеня і машыны аўтаматычна падаражэюць амаль удвая. Але аказалася, так можа падумаць толькі дэлегант нахваліўся. Літаральна сёння сустракаюць свайго аднакурсніка Івана Лепельскага, які яшчэ не ўтаймаваў уражанні і эмоцыі ад паездкі мінулымі выхаднымі па машыну.

Іван Іванавіч таксама ездзіў у суседнюю дзяржаву па машыну, правільней скажаць, на мяжу суседняй з яе суседняй — Германіяй. Заехаць у Польшчу можна параўнальна хутка, ёсць іншыя пераходы, акрамя традыцыйнага Варшаўскага моста, заўсёды можна крутануцца на 50-60 кіламетраў ад Брэста, паглядзець, дзе чэргі меншыя. А тым, хто едучы па аўто, нярэдка карыстаюцца электрыкай да Цярэспалі: гэта хутчэй, чым трапіць з Брэста ў Жабінку — дваццаць хвілін яздзі, і ты ў Польшчы, калі хочаш — у Еўрасаюзе. Ну яшчэ каля гадзіны займаюць мытна-памяжны фармальнасці. А там — да Германіі яшчэ гадзіну шляху. Дык вось, нашы героі (а Іван ехаў з двума таварышамі) спачатку дамаўляліся з патэнцыйнымі прадаўцамі па інтэрнэце. Але на месцы брастаўчане ўпэўніліся, што еўрапейцы добры тавар даўно распрадалі, застаўся ў іх ледзь не хлам. Бо дзве машыны, якія аўтамаматы наглядзелі ў Польшчы па прайсцішча, аказаліся малапрадзіднымі для руху. Адна, паводле слоў Івана, наогул не завялася, другая была падобна на тое, што яна злепленая кувалдай. Не атрымаўшы задавальнення ад пабачанага ў Польшчы, сябры накіраваліся ў Франкфурт-на-Майне. Там сяк-так набылі патрэбны тавар і хутчэйка звабіліся дадому.

Саме цікавае чакала іх на пад'ездзе да мяжы. Чарга на памежны пераход Варшаўскі мост цягнулася недзе на добрых пяць кіламетраў. Ад хваста яе, дзе новаселчанцы ўласнікі аўтамабіляў занялі сваё месца, да бліжэйшага населенага пункта з усёй цывілізацыі было не менш за дзясяткі кіламетраў. Таму давлялося выпрабаваць на сабе ўсе цяжкасці чалавека, абмежаванага дарогай. Як іранічна заўважыў Іван, даводзілася ў кустах спяваць разам з птушкіцамі, іншай інфраструктуры, апроч зялёных ланікаў узлескаў, на ўсходняй мяжы Еўрасаюза не назіралася. У чаргу яны сталі роўна апоўдні ў пятніцу, а ў родны горад прыехалі ў дзевяць раніцы ў суботу. За гэты час давлялося ўспомніць чэргі ў

некалькі сутак пачатку 90-х гадоў, давлялося пазмагацца з нахабнымі суайчыннікамі і грамадзянамі іншых краін, якія самымі неверагоднымі спосабамі спрабавалі абдурыць добрасумленых чаргавікоў, аб'ехаць іх і ўклініцца недзе наперадзе.

Ну а дома нашых герояў чакала яшчэ адна чарга даўжэйшай у паўдня на рэгістрацыю транспартнага сродку ў роднай Дзяржаўтінспекцыі. Тут таксама трэба паспеш усе зрабіць аператыўна. Але ж стаць, падпіраючы сцены рэгістрацыйнага падраздзялення ДАІ, усё ж не так цяжка, як праसуюцца на метр за некалькі хвілін у доўгай аўтамабільнай «калейцы».

Зразумела, чаму нашы суайчыннікі, а таксама жыхары блізкага замежжа так спышаліся. З 1 ліпеня пачнуць дзейнічаць пошліны Мытнага саюза на ўвоз грамадзянамі легкавых аўтамабіляў. Ёсць падрабязная інструкцыя нахваліўся аднаго выпуску машыны, яе поўнага кошту. Але ж дакладна вядома, што пошліна, якую ў народзе называюць «размытнёўка», стане ў чатыры разы большая, чым існавала да 1 ліпеня.

Варта адзначыць, што некаторыя з брастаўчан паспелі прывезці па дзве, а то і тры машыны. Калі ў краіне пачаўся доларавы вярхал, то некаторыя эканамісты паспяхліва называюць яго прычынай ажыятажнай скапкі суайчыннікаў машын за мяжой і адпаведна вываз валюты. Мабыць, нельга з гэтым пагадзіцца цалкам, але ж калі глянець на даўжыню чаргі ад Варшаўскага моста ледзь не да Цярэспалі, памножыў яе на кожны дзень, улічыўшы, што купляцца там тавар не за рублі, то разумееш, што зусім скідаваць з прычын крызісу гэты фактар нельга. А нашым фінансавым аналітыкам і тым, хто прымае рашэнні, трэба было і раней гэта ўсё прапавяць. Адна справа, калі чалавек грошы збіраў, адкладваў, тады ён мае поўнае права везці іх куды хоча, купляць, што хоча. Многія ж бралі крэдыты ў рублях, купілі за іх валюту і набылі машыны такога кошту, што гэта ніяк не стасуецца з іх працоўнымі даходамі. Вось і маем, што маем. Цяпер крэдыт узяць стала няпроста нават тым, хто мае ў ім жыццёвую патрэбу — гэта значыць, хто мае набываць жыллё.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

ДЗЕНЬ ПАПДПІСЧЫКА ў БУДА-КАШАЛЁВЕ

— Ваша газета ніколі не здраджвае нашай роднай мове — за гэта я вас асабліва паважаю, — гаворыць начальнік Буда-Кашалёўскага раённага вузла паштовай сувязі Вольга Шмалей. — У нашым раёне, які знаходзіцца зусім недалёка ад Гомеля, цяпер 34 аддзяленні паштовай сувязі. Па адным на кожную тысячу насельніцтва атрымліваецца. Усе працуюць сумленна, але ж зараз найбольш складана старшаму інструктару па падпісцы Святлане Сянько. Яна імкнецца зрабіць усё, каб нашы людзі не пазбавіліся магчымасці чытаць самую свежую прэсу сучасна.

З тымі ж мэтамі быў арганізаваны і дзень падпісчыка, які праходзіў пад невялічкім дожджыкам ля будынка раённага вузла сувязі. Людзі, тым не менш, не разыходзіліся, хоць і хаваліся пад дрэвы. І актыўна прымалі ўдзел, у тым ліку ў конкурсах ад «Звязды».

Калі 190 чалавек сёння прадстаўляюць паштавікоў Буда-Кашалёўшчыны. Між іншым, традыцыйна пашталёўны, якія разносяць пенсіі, лісты, газеты і часопісы, сёння займаюцца і самымі рознымі іншымі паслугамі насельніцтва. Сярод апошніх, імі засвоеных, — экспрэс-страхаванне.

— Я сама — быццам перасоўнае аддзяленне сувязі, — шчыра ўсімхаецца начальнік Вольга Шмалей. — 10 гадоў, як працую ў гэтай сферы. Усе нашы паштовыя тэхналогіі засвоіла. Але ж пачынала ў Рэчыцы, потым у Гомелі працавала, і вось хутка год, як у Буда-Кашалёве. У нас працуюць вельмі ўважлівыя людзі, якія ўмеюць наладзіць кантакт з людзьмі. Ім няпроста працаваць сёння, але яны вельмі добрасумленна ставяцца да сваёй справы. Гэта і Галіна Віктараўна Лапціцкая з аддзялення сувязі Уза, і Святлана Аркадзьеўна Старыкова з аддзялення сувязі Нядойка, і Зоя Васільеўна Радзькоўца з аддзялення сувязі Кашалёва, і многія іншыя нашы супрацоўнікі. Ім усім уласцівыя абавязковасць, умненне сістэмаў звабывання дзейнасці і, вядома ж, сумленнасць.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Утерняны бланк страховаго полиса серии ББ № 0195414, принадлежавший ОАО «Би энд Би иншуренс Ко», считать недействительным. УНП 101063229

КРАДУЦЬ І ВЯРОЎКІ...

У Кобрэне на міні-рынку «пагуляў» нанчы злодзей. Ён выламаў абарончыя ралеты і павыяграву з гандлёвых павільёнаў сувеніры, запальніцы, цацкі. Забраў грашовую выручку там, дзе яна была. Адзін прадпрыемальнік нават заўважыў прапажу вяроўкі для бялізны.

Яна СВЕТОВА.

Крымінал, заранні

У БРАСЛАЎСКИМ РАЁНЕ ў САЖАЛІНЫ ЗНОЙДЗЕНЫ ЦЕЛЫ ТРАІХ ДЗЯЦЕЙ

У сажалцы пасёлка Друя Браслаўскага раёна знойдзены целы траіх дзяцей. Дзятчынкі васьмі, шасці і трох гадоў з прыкметамі ўтаплення былі вылаўлены 28 чэрвеня. Праваахоўныя органы ўстанавіліваюць прычыны і абставіны смерці дзяцей, не выключаюцца версія, што дзятчынкі ўтапілі.

З пачатку гэтага года на вадаёмах рэспублікі загінула 280 чалавек, сярод іх 20 дзяцей.

ІЛЖЭРАБОТНІКІ «ВОДАКАНАЛА» АБРАБАВАЛІ КВАТЭРУ

У Мінску міліцыя ашуквае двух неведомых, якія, назваўшыся работнікамі «Мінскаводканала», уварваліся ў кватэру, звязалі жанчыну і забралі грошы, паведмаляў ГУУС Мінгарвыканкома.

У мінулыя пятніцу калі гадзіны дня 27-гадовай мінчанка з гадавалай дачкай знаходзілася дома, калі ў кватэру пазванілі. Гаспадыня адчыніла дзверы, і двое мужчын, якія казалі, што яны з «Мінскаводканала», запыталі жанчыну назад у кватэру і звязалі ручніком. Зладзеі патрабавалі грошы, і мінчанка, апахоўваючыся за сваё дзіця, адразу паказала месца захоўвання сямейных зберажэнняў. Забраўшы суму ў валодзе і перарэзаўшы тэлефонны кабелі, рабаванікі зніклі.

Следчым аддзелам Партызанскага РУУС сталіцы заведзена крымінальная справа. На галаве аднаго з нападнікаў была надзета панчоха, яму прыкмет следства не мае. Вядомы прыкметы другога злачынцы: яму 27-33 гады, рост 180-185, атлетычны целасклад, твар сіняватага колеру, мова няскладная з моцным беларускім акцэнтам, адсутнічаюць пярдзятны зубы. Быў апрапаруць у рабочую форму сінга колеру са светазваротнымі палосамі. Калі камусьці штосць вядома пра нападнікаў, міліцыя просіць звяртацца ў Партызанскае РУУС Мінска ці па тэлефоне 102.

Алена КРАВЕЦ.

ПАСЛУХАЦЬ ОПЕРУ — І ў БАЛЬНІЦУ

Амаль што трагедыя скончалася паездка вясковых дзятцей з Глыбоцкага раёна ў мінскі оперны тэатр. Па дарозе са сталіцы аўтобус, які перавозіў дзятцей, перакуліўся. У выніку восем дзятцей атрымалі траўмы.

Як паведаміў «Звяздзе» намеснік пракурора Глыбоцкага раёна Ігар Валынчук, турыстычную паездку ў Мінск арганізавалі выкладчыкі сельскай музычнай школы. Аўтобус трапіў у ковет на тэрыторыі Глыбоцкага раёна. У выніку аварыі на гэтым факце, праведзенай пракуратору, высветлілася, што паездка была арганізаваная з грубымі парушэннямі. У прыватнасці, дырэктарам музычнай школы перад паездкай не быў праведзены інструктаж з педагогамі, якія павіны былі суправаджаць дзятцей.

Асаблівыя нараканні ад пракураторы раёна заслужыла кіраўніцтва раённага турыстычнага прадпрыемства, якое таксама праігнаравала неабходны патрабаванні. Напрыклад, на прадпрыемстве аказалі паслугу па перавозцы пасажыраў, не пацкаваўшыся ўзростам тых, хто паедзе. Быў прадстаўлены транспарт, які не праішоў тэхнічнага агляду. Аўтобусам кіраваў вадыцель, які не атрымаў у вызначаным парадку спецыяльны допуск для перавозкі дзятцей.

Дзіўна і тое, што дырэктар турыстычнага прадпрыемства, ведаючы пра дапушчаныя парушэнні і з'яўляючыся кіраўніком турыстычнай групы, не прыняў мераў па ліквідацыі парушэнняў.

А што ж кіроўца? Пакопны траўмы, атрыманыя пасажырамі, не ўяўлялі пагрозы для жыцця, крымінальная справа не завоздзілася. Гэта было б магчыма, згодна з заканадаўствам, калі б самі пацкаваліся аб іх законныя прадстаўнікі паддалі б адпаведныя заявы ў суд. Але бакшы дзятцей, відэль, пашкадавалі кіроўцу. Як адзначыў у раённай пракураторы, нягледзячы на гэта, у бліжэйшы час будзе вырашана пытанне аб прызначэнні вадыцеля ад адміністрацыйнай адказнасці. Акрамя гэтага, вырашаецца пытанне і аб пазбаўленні яго права ажыццяўляць пасажырскай перавозкі.

РАБОЧЫ ГАСПАДАК ЗНІЎ з КАМБАЙНА АГРЭГАТ

У Чашніцкі раённы аддзел унутраных спраў вечарам з адміністрацыйнага аграрнага прадпрыемства паведамілі пра тое, што з камбайна «Палесце», які знаходзіцца на ахунай тэрыторыі майстэрняў у вёсцы Іванск, скралі турбакампрэсар. Страту агрэгата ацанілі на суму звыш пяць мільянаў рублёў.

Высветлілася, што зніў турбакампрэсар 43-гадовы рабочы гэтай жа гаспадаркі, мясцовы жыхар. Заведзена крымінальная справа.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Дополнительное извещение о проведении аукционных торгов РУП «Белспецконтракт» 14 июля 2011 года

проводит 2-й повторный открытый аукцион на 11-м открытом аукционе по продаже имущества республиканской собственности.

Лот	Наименование техники	Местонахождение объекта	Год выпуска	Наработка в м/ч (износ)	Начальная цена продажи (руб.)	Сумма задатка (руб.)
1	2	3	4	5	6	7
4.	Самолёт Ан-24Б № 99902203, д.в. Ан-24 с 2 № Н4912105, д.в. Ан-24 с 2 № Н4012035, д.в. ТГ-16 № АТ945005, 5 402 посади, 3 КВР-1994 г.	н.п. Мачулищи в/ч 06752	1969	5 118	650 000 000	65 000 000
6.	Вертолёт Ми-26 № 34001212131, д.в. Д-136 № 2251364001063, д.в. Д-136 № 2251364001064, вспомогательная силовая установка ТА-8В № 722А8В017	н.п. Мачулищи в/ч 06752	1987	594	3 870 000 000	387 000 000
7.	Вертолёт Ми-26 № 34001212104, д.в. Д-136 № 2251364001067, д.в. Д-136 № 2251364001068, вспомогательная силовая установка ТА-8В № 622А8В006	н.п. Мачулищи в/ч 06752	1986	593	3 680 000 000	368 000 000
8.	Вертолёт Ми-26 № 34001212018, КАУ-140 № 82110014030, КАУ-140 № 821100140032, КАУ-140 № 821100140041, КАУ-140-01 № 821033010004, д.в. ТА-8В № 042А8В058, 1 КВР-1990 г.	н.п. Мачулищи в/ч 06752	1983	1 774	2 270 000 000	227 000 000

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Казинца, 2, 6-й этаж, в 11, 00, 14 июля 2011 г.

К участию в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и физические лица, оплатившие задаток и подавшие заявление на участие в аукционе, учредительские и другие необходимые документы до 17.00 часов 12 июля 2011 года.

Победитель аукциона обязан: 1. Заключить договор купли-продажи 14 июля 2011 г.

2. Произвести оплату стоимости движимого имущества в течение 25-ти банковских дней со дня подписания договора купли-продажи.

Задаток и денежные средства победителем лота перечисляются на расчетный счет РУП «Белспецконтракт»: 3012107883029, в Центре банковских услуг № 701 ОАО «БПС-Банк» г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, УНП 101099370, код збев. ОКПО 37401662. Без НДС. Справки по тел.: (017) 278 06 97, факс 224 20 01. Наш адрес в Интернете: www.belspeccontract.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ ДЛЯ ИНДИВИДУАЛЬНОГО ЖИЛИЩНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА.

Организатор: Каменский сельский исполнительный комитет

№ лота	Вид аукциона, целевое назначение	Местоположение земельного участка, площадь, кадастровый номер	Условия и ограничения	Расходы по подготовке и изготовлению документов (руб.)	Начальная цена, руб.	Сумма задатка, руб.
1.	В частную собственность для строительства и обслуживания жилого дома	д. Двор Поречье, ул. Садовая, У-15, Лепельского района, площадь 0,1190 га, кадастровый номер 222781704101000059	- водоохранная зона озера «Чересово»; - получение победителем в установленном порядке технической документации и разрешения на строительство	925 139	10 000 000	1 000 000

1. Аукцион состоится 05 августа 2011 года в 15.00 по адресу: Витебская область Лепельский район, агрогородок Камень, улица Ленинградская, 25а.

2. Заявление на участие принимаются по рабочим дням с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по адресу: агрогородок Камень, улица Ленинградская, 25а, Каменский сельский исполнительный комитет. Последний день приема заявлений 02.08.2011 года до 17.00.

3. К участию допускаются граждане РБ, подавшие заявление установленной формы, внесшие задаток в размере 10% от начальной цены объекта аукциона в кассу Каменского сельисполкома.

4. Для участия в аукционе необходимо предоставить копию документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования. Представителем гражданина — нотариально удостоверенную доверенность, удостоверяющую личность, а также предъявляет паспорт или иной документ, удостоверяющий личность, и копии платежных документов, подтверждающих уплату залога.

5. Оплата стоимости предмета аукциона, расходов по организации и проведению аукциона, публикацию в средствах массовой информации и расходов по подготовке и изготовлению документации, подлежащих возмещению победителем, осуществляется в течение 10 рабочих дней со дня принятия решения о передаче в частную собственность победителю аукциона земельного участка.

6. Всем желающим предоставляется возможность предварительно ознакомиться с документами и земельным участком в натуре.

Контактные телефоны: 8 (02132) 2 39 62, 8 (029) 713 99 41. УНП 300039758

Як нас дураць

Дзверы, вокны і... махляр

Больш за 30 годзенцаў пазбавіліся грошай, паверыўшы махляру, які абяцаў ім танныя вокны і дзверы, паведмаляе аддзяленне інфармацыі і грамадскіх сувязяў УУС Гродзенскага аблвыканкома.

Сёлета ў сакавіку ў адну з прыватных фірмаў па выбары і ўстаноўцы пластыкавых вокнаў і дзвярэй ўладкаваўся на працу тэхнолагам 28-гадовы спецыяліст, які выязджаў да патэнцыйных кліентаў і, уважліва выслушавшы іх нараканні на драгоўлю, прапаноўваў уласны варыянт. Маўляў, ён мае прамы выхад на прадпрыемства-вытворца і там, супрацьпачынаючы непасрэдна з імі, можна зэканоміць да паловы ад звычайнай фірмы цэны. Тым, хто пагаджаўся, паказалася распіска з сапраўднымі (!) паштарнымі звесткамі гэтага («сянца», заказ ён абавязваўся выкачыць на працягу трох тыдняў, а ключавым момантам у аддзеле з'яўляецца паларэдня аплата, якая складала ад 500 тысяч да 2 мільянаў рублёў). Аднак калі гарантанавы тэрмін заканчваўся, то ні вокнаў, ні дзвярэй людзі не бачылі. Толькі тады яны і сталі звяртацца ў органы ўнутраных спраў.

Пасля першых жа заяў махляр сам з'явіўся ў міліцыю, назваўшы імяні і адрасы сваіх кліентаў, праўда, толькі тых, кога памятаў. Сума «папярэдняй аплаты» перавышала 30 мільянаў рублёў.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Крынічка

Рубрыку вядзе Валіяцкіна ШПІЛЕўСКАЯ, тэл. 285 88 81 № 24 (403)

Ты мой матылёк

На змярканні ў агародзе актывізуецца начны матылёк з крыламі да 29 мм. Гэта капусная агнёўка. Пярэднія крылы брудна-жэўтыя, заднія — светла-жэўтыя.

Малыдзі вусені бледна-жэўтыя, пазней яны робяцца светла-або жаўтавата-зялёнымі. Дарослы вусені звычайна даўжынёй 17-19 мм, часам да 30 мм, жаўтавата-бурага колеру. Зімоўку вусені ў глебе, аклімаваюцца там жа вясной на наступны год. У першай палове чэрвеня з кукалак вылятаюць матылькі. Яны лятаюць ноччу і харчуюцца нектарам капусных і сельдзёрных раслін. Самкі адкладаюць яйкі на ніжнюю паверхню лістоў капусных культур, кучкамі да 30 штук. Праз 8-10 дзён з адкладзеных яек з'яўляюцца вусені, якія выгрызаюць мяккае капусных лістоў, а потым хаваюцца ў складках унутраных лістоў качана. Дарослыя вусені моцна пашкоджаюць унутраныя лісты, прагрызаючы ў іх сапраўдныя дзіркі, а качан потым загнівае.

ЯК ЖА ЗМАГАЦІЦА З ГЭТЫМ ШКОДНІКАМ?

Увосень пэрыю абуркі капусты знішчаюць раслінныя рэшткі і глыбока перакопваюць глебу, змагаюцца з пустазелам, якое служыць ачагам для размнажэння капуснай агнёўкі.

Апыркваюць капусту настоямі лопуху, горкага палыну, лістоў тамату, горкага стручковага перцу, гарчыцы, бульбоўніку. Здробненымі лістамі лопуху напуваюць вядро, даліваюць да краёў цёплай вады і настайваюць тры сутак. Затым працэдуваюць і апыркваюць расліны. Гэтым настоем карыстаюцца ў перыяд вылету і адраджэння вусеняў. Апрацаваўшы пасадкі 3-4 разы з інтэрваламі 5-7 дзён, можна поўнасьцю пазбавіцца ад шкоднікаў.

Для прыгатавання адвару з палыны яго збіраюць у час цвіцення, крыху падвяляюць, потым здрабняюць. Адзін кілаграм сыравіны варыць 12—15 хвілін у невялікай колькасці вады, працэдуваюць. Да адвару дабаўляюць вады да 10 літраў і апыркваюць капусту.

Для адвару з лістоў і пасынкаў тамату бяруць 3 кг здробненых свежых лістоў, заліваюць 10 л вады і варыць 30 хвілін на слабым агні. Калі адвар астыве, яго працэдуваюць, разбавляюць вадою ў суадносінах 1:3, дабаўляюць на 10 л разбавленага раствору 30-40 г гаспадарчага мыла, каб раствор добра прыліпаў да лістоў, і апыркваюць расліны. Часцей гэта робіцца вечарам, калі актывізуецца матылькі.

Для апырквання можна выкарыстоўваць і гарчыцу. 100 г сухой гарчыцы заліваюць 10 л гарачай вады (не кіпеню) і настайваюць двое сутак, затым дабаўляюць халоднай вадою (1:1).

Увосень пэрыю абуркі капусты знішчаюць раслінныя рэшткі і глыбока перакопваюць глебу, змагаюцца з пустазелам, якое служыць ачагам для размнажэння капуснай агнёўкі.

Апыркваюць капусту настоямі лопуху, горкага палыну, лістоў тамату, горкага стручковага перцу, гарчыцы, бульбоўніку. Здробненымі лістамі лопуху напуваюць вядро, даліваюць да краёў цёплай вады і настайваюць тры сутак. Затым працэдуваюць і апыркваюць расліны. Гэтым настоем карыстаюцца ў перыяд вылету і адраджэння вусеняў. Апрацаваўшы пасадкі 3-4 разы з інтэрваламі 5-7 дзён, можна поўнасьцю пазбавіцца ад шкоднікаў.

Для прыгатавання адвару з палыны яго збіраюць у час цвіцення, крыху падвяляюць, потым здрабняюць. Адзін кілаграм сыравіны варыць 12—15 хвілін у невялікай колькасці вады, працэдуваюць. Да адвару дабаўляюць вады да 10 літраў і апыркваюць капусту.

Для адвару з лістоў і пасынкаў тамату бяруць 3 кг здробненых свежых лістоў, заліваюць 10 л вады і варыць 30 хвілін на слабым агні. Калі адвар астыве, яго працэдуваюць, разбавляюць вадою ў суадносінах 1:3, дабаўляюць на 10 л разбавленага раствору 30-40 г гаспадарчага мыла, каб раствор добра прыліпаў да лістоў, і апыркваюць расліны. Часцей гэта робіцца вечарам, калі актывізуецца матылькі.

Для апырквання можна выкарыстоўваць і гарчыцу. 100 г сухой гарчыцы заліваюць 10 л гарачай вады (не кіпеню) і настайваюць двое сутак, затым дабаўляюць халоднай вадою (1:1).

Увосень пэрыю абуркі капусты знішчаюць раслінныя рэшткі і глыбока перакопваюць глебу, змагаюцца з пустазелам, якое служыць ачагам для размнажэння капуснай агнёўкі.

Апыркваюць капусту настоямі лопуху, горкага палыну, лістоў тамату, горкага стручковага перцу, гарчыцы, бульбоўніку. Здробненымі лістамі лопуху напуваюць вядро, даліваюць да краёў цёплай вады і настайваюць тры сутак. Затым працэдуваюць і апыркваюць расліны. Гэтым настоем карыстаюцца ў перыяд вылету і адраджэння вусеняў. Апрацаваўшы пасадкі 3-4 разы з інтэрваламі 5-7 дзён, можна поўнасьцю пазбавіцца ад шкоднікаў.

Мурашы не толькі ў лесе

«Кожны год няма паратунку ад мурашоў садовых. Як з імі можна змагацца?»

Вольга ДУБАНЕВІЧ, Слаўгарадскі раён.

У лесе мурашы разводзяць тлю, якая забі

...КОЖНАЕ ПДРАЗДЗЯЛЕННЕ АХОВЫ, ПАД АПЕКАЙ ЯКОГА ЗНАХОДЗІЦЦА АЗДАРАЎЛЕНЧЫ ЛАГЕР, ЗНАХОДЗІЦЬ МАГЧЫМАСЦЬ СИЛАМІ СУПРАЦОЎНІКАЎ І ЧЛЕНАЎ ІХ СЕМ'ЯЎ НАЛАДЗІЦЬ ВЫЯЗНОЕ СВЯТА ДЛЯ АДПАЧЫВАЛЬНІКАЎ

Зваротная сувязь З ПОШТЫ МІНІСТРА ЎНУТРАНЫХ СПРАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

«Паважаны Міністр! Піша Вам ветэран міліцыі, маёр запаса, першая жанчына-супрацоўнік Эпоінскага РАУС Раянска Таццяна Фёдаруна. Аддала службу ў міліцыі 30 гадоў. Маю 63 зааховчанні (медалі, граматы). Пайшла на пенсію ў 62 гады з пашпартна-візавай службы. Мне ў чэрвені споўніцца 80 гадоў. У гэтым узросце вельмі дарага ўвага, якой часам не хапае. Хачу выказаць шчырую падзяку начальніку Жлобінскага аддзела Дэпартаменту аховы палкоўніку Семчанку Аляксею Яўгенавічу за яго клопат, чупасць, увагу, дабрабыт. З якой бы пытаннем я да яго ні звярталася, ён заўсёды вырашае яго станоўча. Ён мяне чую і заўсёды дапамагае. Хачу сказаць яму ветэранскае дзякуй і сціхліць сваю сіваю галаву. Хто я яму? Проста ветэран, з якім вельмі даўно разам працавалі ў Жлобінскім РАУС. Вельмі шкада, што такіх людзей мала. А ўсе ж стануць такімі, як я цяпер. Хачу адзначыць важнасць яго увагі. Якое б свята ні было, ён заўсёды павіннае, спытае пра здароўе. І сёлета на 8 Сакавіка прывёз мне букет кветкаў. А ніхто больш нават не патэлефануваў. Гэта ўвага дарага каштуе! Палаўка ад радасці. Вялізны дзякуй, што Вы мяне выслушалі. Прабачце за турбаванне. Аляксей Яўгенавіч заслужоўвае таго, каб Вы пра яго ведалі». Т.Ф. РАЙАНКОВА, г. Жлобін, вул. Я. Коласа, 15.

Т.Ф. РАЙАНКОВА, г. Жлобін, вул. Я. Коласа, 15.

Акцыя Высакародная місія

Да Міжнароднага дня абароны дзяцей Дэпартамент аховы падшоў, як заўсёды, адказна. Цэлы комплекс мерапрыемстваў пачаўся яшчэ напярэдадні. У некаторых падраздзяленнях 31 мая і 1 чэрвеня прайшлі дні адчыненых дзвярэй, падвалі вынікі конкурсу дзіцячых малюнкаў і фотаробат сярэд дзяцей супрацоўнікаў. Шэраг аддзелаў арганізавалі выязныя святы ў спецыялізаваныя медыцынскія дзіцячыя ўстановы з паказальнымі выступамі кінолагаў, дэманстрацыяй спецсродкаў і ўзбраення, з уручэннем падарункаў і аказаннем спонсарскай дапамогі.

Прадстаўнікі апарату Дэпартаменту 31 мая выехалі ў Асіповіцкую школу-інтэрнат для дзяцей з парушэннем функцый апорна-рухальнага апарата. У школе ў гэты дзень праводзілася ўрачыстая лінейка і апошні званок, таму дзеці сустралі гэсцей у святочных уборах, напярэдадні ўпрыгожылі інтэрнат, які стаў для многіх другім домам, шарыкамі і кветкамі.

Ва ўстанове выхоўваюцца 75 дзяцей ва ўзросце ад 3 да 18 гадоў. Увесь дзень быў напоўнены атмасферай радасці, слязімамі шчасця бацькоў, гонарам педагогаў. Быў і сум, бо вылучэнне трэба было пакінуць блізка сэрцу калектыву і ўступіць у дарослае самастойнае жыццё. Пасля канцэртнай праграмы, у якой многія дзеці паказалі сваю душэўнасць і творчасць, адбылося сумеснае чаюванне. Тут вельмі даражы стала некалькі чайных сервізаў, падараных ахоўнікамі калектыву выхаванцаў і педагогаў. Як адзначыла дырэктар школы Наталія Аўчынчына, «хай у сілу акалічальнасці нашы дзеці абдзеленыя здароўем, але іх жаданне пазнаць свет, імкненне жыць і развівацца заслужоўваюць велізарнай павагі. Дзякуй кіраўніцтву Дэпартаменту аховы за разуменне гэтага, за дапамогу, якую аказвае, вельмі спадзяюся, што наша сяброўства будзе развівацца і мацнець. Чакаем вас у гоціі 1 верасня!».

А 1 чэрвеня афіцеры з глэйка і Мінскага абласнога ўпраўлення адрваліся ў Вілейку. Там працягла сям'я міліцыянера Вілейскага аддзела аховы старшага сержанта Шаўцова. У Гендзя з жонкай Марынай двое сваіх дзяцей — Паўліку васьмь споўніцца 5 гадоў, а Эрнэст нарадзіўся ў лютым гэтага года. Сваё рашэнне стаць вялікай сям'ёй сужэнцы прынялі даўна. Рашэнне няпростое і адказнае. Таму ажыццявіць задуманае атрымалася толькі пасля шэрагу узгадненняў з органамі ўлады, сацыяльнай апекі і перамогі ў спецыяльным конкурсе, які прайшоў у рэгіёне. Цяпер дзяцей у пары Шаўцоваў шасцера — у сям'ю гарманічна ўліліся 13-гадовы Дзяніс, 11-гадовая Ірына, 5-гадовая Ганна і 3-гадовы Арцём, якія яны ўзялі на выхаванне. Як заўважыла мама вялікай сям'і Марына, «я па прафесіі педагог, таму і працягваю працаваць, толькі ў хатніх умовах». Сям'я працявае ў нядаўна выдзеленым дзяржавай духапавярховым прасторым доме, таму прыняць гэсцей было дзе. Як заведзена, ахоўнікі прыбылі з падарункамі. Сужэнцы падказалі, што ім было б даражы, таму ім урачыста ўручылі пыласос і сокавыцкалку. Арцём адрозж «асядаў» троххалавы веласіпед, а астатнія дзеці з задавальненнем заняліся распакоўваннем разнастайных цацак.

За калектывным чаюваннем на пытанне, ці не цяжка далос такое рашэнне і ці ёсць складанасці з выхаваннем, Гендзь Шаўцоў сказаў: «Мы з Марынай вясковыя, таму да працы прывыклі з дзяцінства. Рашэнне сваё добра абдумалі. А цяжкасці на тое і снуюць, каб іх годна пераадоўваць!».

ПАДЗНАКАМ САВЫ

СУМЕСНЫ ВЫПУСК «ЗВЯЗДЫ» І ДЭПАРТАМЕНТА АХОВЫ МУС РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Сяргей БУЙНОЎСКИ, начальнік Дэпартаменту аховы МУС Рэспублікі Беларусь, палкоўнік міліцыі:

«АКТЫЎНАЯ ЖЫЦЦЁВАЯ ПАЗІЦЫЯ — ГЭТА НАШ ЛАД ЖЫЦЦЯ»

Дэпартамент аховы займае вельмі актыўную жыццёвую пазіцыю, калі разглядаць яго ўдзел у сацыяльна арыентаваных дзяржаўных праграмах, самых розных грамадскіх акцыях, добрачынных мерапрыемствах. Некаторыя з іх ініцыююцца і праводзяцца не-

расрэдна супрацоўнікамі аховы ва ўсіх без выключэння рэгіёнах. На пытанні аб тым, адкуль бяруцца ідэі, жаданні і магчымасці, якія мзты такой працы, адказвае начальнік Дэпартаменту аховы МУС палкоўнік міліцыі Сяргей БУЙНОЎСКИ.

— Я глыбока перакананы, што жыццё ў грамадстве і быццё незалежным ад яго нельга. Асабліва калі калектыву, дзе ты працуеш і праходзіш столькі часу, складаецца з нармальных, чвяроза думаючых людзей. Мы — частка грамадства, беларускага народа, і мы не далёкія ад тых ж спадзяванняў і радасцяў, якія ўласцівыя пераважнай большасці нашых грамадзян. Некаторае адрозненне ў тым, што на нас, людзей у пагонах, ускладзена больш адказнасці. Нашы службовыя задачы — абергаць, абараняць, папярэджаць. Але гэта не азначае, што супрацоўнікі выконваюць іх выключна ў рамках працоўнага часу. Гэта аднойчы абраны лад жыцця, які надоўга захаліў нас. Многія нашы супрацоўнікі здзяйсняюць гераічныя ўчынкi, знаходзячыся, так бы мовіць, «не пры выкананні». Адсюль бяруцца ідэі і жаданні рабіць як мага больш добрага.

— Сяргей Аляксандравіч, наколькі насычана жыццё Дэпартаменту добрымі справамі і на якія катэгорыі насельніцтва яны арыентаваны? — Катэгорыі самыя розныя. Да прыкладу, стараемся падтрымліваць інаваліды і пажылых людзей

па меры нашых сіл і фінансавых магчымасцяў. На жаль, мы не маем права рабіць таннейшым кошт абсталювання, якое ўсталяваем, паколькі ён рэгулюецца на ўзроўні ўрада. Але мы знаходзім розныя спосабы і метады, якія дазваляюць нам стаць даступнымі для гэтых грамадзян. Рэгулярна праводзім розныя акцыі. Летась адна з іх называлася «Ахова — ветэранам» і была прымеркавана да 65-годдзя Вялікай Перамогі. Кватэры 10 удзельнікаў вайны (сярод іх ёсць Герой Савецкага Саюза і кавалеры ордэнаў Славы) на бязвыплатнай аснове былі абсталюваны сродкамі ахоўна-пажарнай сігналізацыі. Таксама мы правалі акцыю «Ахова — паралімпійцам» для ўдзельнікаў паралімпійскіх гульняў у Канадскім Ванкуверы, якія годна прадставілі Рэспубліку Беларусь на суветнай спартыўнай арэне. Наша мэта — зрабіць адчуальную карысць для найбольш неабароненых катэгорый грамадзян краіны.

Мы ўвогуле з хваляваннем ставімся да ветэранаў і вайны, і міліцыі. Наведваем іх дома, дапамагаем у вырашэнні гаспадарчых пытанняў, запрашаем у падраздзяленні на розныя святы, прычэпаем да выхавання маладых супрацоўнікаў.

— Вядома, што вялізную увагу Дэпартамент надае працы з дзецьмі. — А як інакш? Гэта будучыня краіны, пераемнікі ўсяго лепшага, што ёсць у нас. Калі казаць пра дзяцей супрацоўнікаў, то іх з малады гадоў прычытваем да грамадска карыснага жыцця. Наладжваем розныя экскурсійныя паездкі, спартыўна-сямейныя летнія і зімовыя святы, нязменныя навагоднія ранішнікі. Такім чынам, займаем вольны час дзяцей карыснымі, развіваючымі мерапрыемствамі. Яны рэгулярна ўдзельнічаюць у конкурсах мастацкай самадзейнасці, народнай творчасці. Калі ж казаць пра дзяцей, якія не маюць з намі сямейных сувязяў, то дзейнічаем на прынцыпе «чужых дзяцей не бывае». У нас няма падраздзялення, якое б не ўзяло добраахотнае шэфства над школай, ліцэем, дзіцячым домам, інтэрнатам, медыцынскай дзіцячай установай. Наладжваем тэа ж «ёлкі», выязджаем да іх з паказальнымі выступленнямі, канцэртамі. Запрашаем у падраздзяленні на Дні адчыненых дзвярэй. Не бывае месяца, каб гісторыка-дэманстрацыйны цэнтр, размешчаны ў будынку Дэпартаменту, не наведвалі дзеці адной з устаноў адукацыі. Прычым у нас яны могуць не толькі паглядзець, але і патрымаць у руках такія экспанаты, як рыцарскі меч, лук, алебарду, старадаўні пісталет. Тое ж адбываецца ў іншых рэгіёнах. Некаторыя нашы супрацоўнікі на добраахотнай аснове вядуць спартыўныя кружкі і секцыяна-клубную работу.

Шмат увагі надаём дзецям з абмежаванымі фізічнымі магчымасцямі і дзецям, якія засталіся без апекі бацькоў. Некалкі разоў супрацоўнікі апарату Дэпартаменту выязджалі ў дзяржаўную ўстанову «Рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр дзіцячай анкалогіі і гематалогіі» ў Баранулянах. Актыўна шэфствуем над выхаванцамі Асіповіцкай школы-інтэрната для дзяцей з парушэннямі апорна-рухальнага апарата. Кожнае мерапрыемства суправаджаецца паказальнымі выступленнямі нашых міліцыянераў (у асаблівасці дзецям падабаюцца выступленні кінолагаў з сабакамі), канцэртнымі праграмамі, спартыўнымі конкурсамі і, зразумела ж, уручэннем падарункаў і падметаў быту, у якіх выхаванцы маюць патрэбу больш за ўсё.

Мы годна правалі ў рэгіёнах мерапрыемствы, прымеркаваныя да нядаўняга Міжнароднага дня абароны дзяцей. А цяпер, у разгар летніх канікул, актыўна пераклічыліся на аздараўленчыя лагеры. Ідэй шмат, і мы іх рэалізуем з задавальненнем.

Устаноўлена трэба было пераадоўць каля 40 кіламетраў, і, на шчасце, надвор'е не падкачала. Кіроўцы працявалі жыцьцю цікавацца да міліцыянераў на веламашынах, а працягваючы надпіс на расшэццы, умацаванай на аўтобусе, які суправаджаў групу, прывіталі інагалі і падміталі ўвэрх вялікі палец у знак павагі і салідарнасці. У гэты раз абышлося без тэхнічных непрыемнасцяў. Да фінішу прыбылі ўсе.

Пасля невялікага адпачынку група пастроілася ля падножжа помніка. Адказны за мерапрыемства — начальнік аддзела ідэалагічнай работы Дэпартаменту, маёр Аляксандр Гуліс — нагадаў удзельнікам велапрабегу аб гераісім учынку лётнага экіпажа бамбардзіроўшчыка пад камандаваннем Героя Савецкага Саюза Мікалая Гастэлья, здзейсненым у першы дні вайны 70 гадоў таму. Да манумента ўсклалі кветкі. Ушанавалі хвілінай маўчання памяць усіх ахвяр фашызму. Кожны ўдзельнік атрымаў падарунак — у памяць аб дачыненні да высакароднай акцыі.

Гарантаваць бяспечны дзіцячы адпачынак

Напярэдадні летніх канікул многія бацькі задумваліся, як забяспечыць вольны час свайго дзіцяці — каб і карысць дзіцяці была, і адпачынак стаў паўна-вартасным. Выйсце аказалася простым — летні аздараўленчы лагер. Ці бяспечнае знаходжанне дзетак у лагерах? На гэты пытанне адказвае першы намеснік начальніка Дэпартаменту аховы, палкоўнік міліцыі Уладзімір КАРШАКОЎ.

— Магу адказаць толькі за тых лагераў, ахову грамадскага парадку ў якіх ажыццяўляе наш асабовы склад, але адназначна скажу, што знаходжанне ў іх дзяцей не толькі бяспечнае, але і займальнае. Мы не толькі нясем службу, але і арганізуем для дзяцей, бацькоў і абслугова персаналу разнастайныя спартыўна-забавальныя мерапрыемствы. Як правіла, кожнае падраздзяленне аховы, пад апекай якога знаходзіцца аздараўленчы лагер, знаходзіць магчымасць сіламі супрацоўнікаў і членаў іх сем'яў, з прыцягненнем грамадскіх арганізацый і творчых калектываў, наладзіць выязныя святы для адпачывальнікаў. Такія акцыі суправаджаюцца паказальнымі выступленнямі кінолагаў з сабакамі, гульнявымі відамі спорту і камбанаванымі эстафетамі, дэманстрацыяй тэхнікі і ўзбраення падраздзяленняў аховы, канцэртнымі праграмамі. Нават магчымасць падсілкавацца на свежым паветры салдацкай кашай дзеткі ўспрымаюць з вялікім энтузіязмам, не кажучы пра магчымасць прымераць бронекімаўніка ахоўніка і сферу, пасядзець за рублём аўтамашыны з «мігалкай», судатаграфавання са службова-вышукowym сабакам.

— Уладзімір Мікалаевіч, а якія сёння колькасць дзіцячых аздараўленчых лагераў, у якіх нсуюць службу супрацоўнікі Дэпартаменту, і на якіх фінансавых умовах вядзецца гэтая праца? — У маштабах рэспублікі ахову грамадскага парадку мы ажыццяўляем у 28 лагерах, санаторыях, аздараўленчых цэнтрах, прытулках і інтэрнатах. У 20 установах службы арганізавана на бязвыплатнай аснове, па ўказанні тэрытарыяльных УС. Тут задзейнічаны выключна атстававаныя супрацоўнікі, дасведчаныя і адказныя афіцеры, прапаршчыкі і сержанты. У васьмі ўстановах, уладальнікі і адміністрацыя якіх маюць такую фінансавую магчымасць, бяспэка дзяцей забяспечваецца на дагаворнай аснове і супрацоўнікамі міліцыі, і грамадзянскім персаналам.

Калі больш дакладна па рэгіёнах, то бяспрэчным, калі можна так сказаць, лідарам з'яўляецца Мінск. Ва ўсіх без выключэння 9 аддзелаў сталіцы пад апекай знаходзіцца па лагераў. Служба ўсоды арганізавана на бязвыплатнай аснове, а забяспечваецца бяспеку толькі супрацоўнікі міліцыі. На другім месцы аддзелы і аддзяленні Мінскага аблупраўлення, замацаваныя за 12 установамі. У віцебчан — 4 лагераў, у Гродзенскай вобласці — 2, у гамяльчан і буйні Цэнтр медыцынскай рэабілітацыі «Верасок», у якім па чарзе нясуць службу супрацоўнікі п'яці падраздзяленняў.

— А які рэжым насення службы? — Залежыць ад пажаданняў адміністрацыі, дамоўленасці з тэрытарыяльнымі

АУС, іншых фактараў. У некаторых установах, дзе мы, напрыклад, чаргуем з супрацоўнікамі РАУС, графік дакладна распісаны па гадзінах або сутках. У шэрагу лагераў міліцыянеры мяняюцца кожныя суткі, а ў некаторых нарады знаходзяцца там неадлучна па 3-10 сутак. У большасці выпадкаў нарады парныя. Адно скажу адназначна — ахова грамадскага парадку забяспечваецца круглыя суткі, так што і бацькі, і дзеці могуць спаць спакойна.

— Якімі спецыяльнымі сродкамі «ўзброены» супрацоўнікі? — Табелюную зброю мы лічым залішняй, паколькі побач знаходзіцца дзеці. Тым больш, супрацоўніку на такую адказную службу накіроўваем толькі дасведчаных, добра падрыхтаваных. У нарадзі ёсць палкі гумовыя, наручнікі, газавыя балончыкі, радыёстанцыі, мабільныя тэлефоны. Практыка паказала, што гэтага дастаткова.

— Задач у нарадзі шмат? — Дастаткова. Там, дзе шмат дзяцей, патрэба вока дна вока. І не столькі за імі, колькі за мясцовым насельніцтвам і ўсякага роду асацыяльнымі тыпамі. На дыскатэці, якія наладжваюцца для дзяцей, нрэдка імкнучца патрапіць чужыя, і не заўсёды легальным шляхам, і часам з не зусім бяспрыўднымі намерамі. Іншы раз клопатаў дастаўляюць і адпачывальнікі-гараджане, якія, пераарыўшы спіртнога, могуць паводзіць сабе неадказна і нават не арыентавацца ў абстаноўцы. Але нашы супрацоўнікі спраўляюцца на «выдатна», пра што сведчаць многія падзякі і ад бацькоў, і ад выхавальнікаў.

Зваротная сувязь З пошты начальніка Дэпартаменту аховы

Звяртаецца да Вас жыхар Мінска Мелікаў Загід Файравіч. Мая дачка, вучанца 7 класа гімназіі № 50, адпачываючы ў лагера «Лясны агеньчык», згубіла залатыя завушніцы. Мы ўжо і не спадзяваліся знайсці, але старшы лейтэнант Невадзічэнка Павел Дзімітрыевіч, вельмі галанты і прыстойны чалавек, знайшоў іх і вярнуў дацэ. Велізарны чалавек дзякуй за яго бескарысліваю прыстойнасць!

У нашай сям'і да Вас вялікая просьба заахоўчыць афіцэра, аб'явіць яму падзяку. Яшчэ раз вялікі дзякуй яму і Вам за Вашага супрацоўніка! З павагай, сям'я МЕЛІКАЎВЫХ. Г. Мінск, вул. Румянцава, 13-20.

У «Ракеце» ўсё спакойна

Ужо пяты летні сезон Ленінскі (г. Мінск) аддзел аховы забяспечвае грамадскі парадак у аздараўленчым лагера-прафілакторыі «Ракета», размешчаным у зоне адпачынку пасёлка Ждановічы. Кожная рання вартавых дзіцячых сапоку пачынаецца з інструктажу ў аддзеле, пасля чаго яны выязджаюць да месца прызначэння. Дзяржуртэма пачынаецца ў 9.00, і кожную гадзіну парны нарад міліцыянераў патрулюе тэрыторыю. Супрацоўнікі аховы дапамагаюць мясцовым вартуанікам на КПП, паколькі няпроста ўсачыць за наведвальнікамі: гэта бацькі адпачывальнікаў альбо чужыя людзі, якія хочучы прайсці ў басейн (на тэрыторыі знаходзіцца платны басейн, які могуць наведваць усе ахвотнікі). А ў ціхую гадзіну міліцыянеры пільна выгледваюць парушальнікаў паслябедзеннага сну.

— Наша супрацоўніцтва з Дэпартаментам аховы доўжыцца і мацнець з самага заснавання лагера, і за ўвесь гэты час ніякіх непаразуменняў, недамоўленасцяў і канфліктаў у нас не было, — гаворыць намеснік начальніка лагера Любоў Волкава. — Хоць у нас ёсць і свае вартуаўнічныя ахова, прысутнасць міліцыянераў усё-ткі дысцыплінуе і пераконвае і дарослых, і дзяцей, што мы спраўдзілі ў бяспэцы!

Некія суўвёзныя прапаршчэнні ў міліцыянеры, ні адміністрацыя лагера ўзгаджае не змагаі. А гэта толькі пацвярджае, што бацькі без аспяргі могуць даверыць сваіх дзяцей у надзейныя рукі. Толькі рэдкія выпадкі «несанкцыянаваных пранікненняў» узгаджаю адзін з ахоўнікаў.

— Ды гэта і пранікненнем складана назваць, — з усмешкай гаворыць капітан Іван Кірду, — «чужыя» дзеці нрэдка спрабуюць патрапіць да нас на дыскатэку: можа, у суседніх лагерах не вельмі весела. А яшчэ здарэцца, што двух сяброў бацькі адправілі ў розныя лагераў, а каб часцей бачыцца, яны бегалі ў адзін да аднаго ў гоці.

Старшы лейтэнант Міхаіл Шульга сцвярджае, што вылічыць «шпікоў» не складае асаблівай працы: «Чужое» дзіця лёгка вызначыць, бо яго адрозж пачынае бянтэжыцца, убачыўшы чалавека ў форме, бо «свае» да нас прывыклі. Ды і на мясцовасці яны дрэнна арыентуюцца, але і выхавальнікі заўсёды налагагавое! Караць? Ды не, караць не даводзілася, а воль праводзіць да выхаду — часта здаралася.

Матэрыялы спецыяльна падрыхтавалі: У. ЗДАНОВІЧ, А. ГЕРАСІМАЎ, А. ЯРМАЛІНСКАЯ, Я. ТАЛІАЙ.

МНОГІЯ НАШЫ СУПРАЦОЎНІКІ ЗДЫЯСНЯЮЦЬ ГЕРАІЧНЫЯ УЧЫНКІ, ЗНАХОДЗЯЧЫСЯ, ТАК БЫ МОВІЦЬ, «НЕ ПРЫ ВЫКАНАННІ». АДСЮЛЬ БЕАРУЦА ІДЭІ І ЖАДАННІ РАБІЦЬ ЯК МАГА БОЛШ ДОБРАГА

Акцыя

ПАМЯЦІ АХВЯР ВАЙНЫ

Напярэдадні 22 чэрвеня, Дня ўсенароднай памяці ахвяр Вялікай Айчыннай вайны, усе рэгіянальныя падраздзяленні Дэпартаменту аховы арганізуюць розныя мерапрыемствы, прымеркаваныя да гэтай даты. 18 чэрвеня апаратам Дэпартаменту традыцыйна быў праведзены ўжо чвэрты раз піку велапрабег. У папярэднія гады ўдзельнікі наведлі мемарыяльныя комплексы «Хатынь», «Курган Славы», «Лінія Сталіна». У гэты раз вырашана было накіравацца да манумента ля пасёлка Радашковічы — помнік усталяваны ў памяць па-гераіску загінулага экіпажа самалёта Мікалая Гастэлья.

На заклік адгукнуліся 20 супрацоўнікаў афіцэрскага і сержанцкага складу з розных падраздзяленняў аховы Мінскага гарнізона. У ацці ўдзельнічалі ўсе аддзельныя сталіцы, Мінскае абласное ўпраўленне, упраўленне па ахове дыпламатычных прадстаўніцтваў і консульскіх устаноў.

У 7 гадзін раніца ва ўрачыстай абстаноўцы, у прысутнасці ўсяго асабовага складу ўпраўлення па ахове дыпрадстаўніцтваў удзельнікі ўсклалі кветкі да стэлы супрацоўнікам аховы, якія загінулі пры выкананні службовых абавязкаў, размешчанай на тэрыторыі глэйка па вул. Грушувскай, 7а. Затым, пасля кароткага інструктажу, быў дадзены старт велапрабегу.

Энтузіязтам трэба было пераадоўць каля 40 кіламетраў, і, на шчасце, надвор'е не падкачала. Кіроўцы працявалі жыцьцю цікавацца да міліцыянераў на веламашынах, а працягваючы надпіс на расшэццы, умацаванай на аўтобусе, які суправаджаў групу, прывіталі інагалі і падміталі ўвэрх вялікі палец у знак павагі і салідарнасці. У гэты раз абышлося без тэхнічных непрыемнасцяў. Да фінішу прыбылі ўсе.

Пасля невялікага адпачынку група пастроілася ля падножжа помніка. Адказны за мерапрыемства — начальнік аддзела ідэалагічнай работы Дэпартаменту, маёр Аляксандр Гуліс — нагадаў удзельнікам велапрабегу аб гераісім учынку лётнага экіпажа бамбардзіроўшчыка пад камандаваннем Героя Савецкага Саюза Мікалая Гастэлья, здзейсненым у першы дні вайны 70 гадоў таму. Да манумента ўсклалі кветкі. Ушанавалі хвілінай маўчання памяць усіх ахвяр фашызму. Кожны ўдзельнік атрымаў падарунак — у памяць аб дачыненні да высакароднай акцыі.

«Лясны агеньчык» пад кантролем

Ахову грамадскага парадку на тэрыторыі аздараўленчага лагера «Лясны агеньчык» у пасёлку Стайка забяспечваюць супрацоўнікі Заводскага (г. Мінск) аддзела аховы. Дырэктура лагера Анатолію Бачылу знайшоўся што скажаць у іх адрас.

— Супрацоўнікі Дэпартаменту ўжо не адзін сезон дапамагаюць нам ахоўваць дзіцячых сапоку. Хачу адзначыць, што службу нясуць добрасумленна: яшчэ ні разу не было, каб у нашы час хто-небудзь заснуў на пасту. Іншы раз я сам прагнуўся сярэд ночы, а хтосьці з міліцыянераў абавязкова патрулюе тэрыторыю. Яны на выдатна дапамагаюць, бо плошча лагера вялікая, і дзетак сёлета больш за 200. У нас на вечарах праходзіць розныя мерапрыемствы і дыскатэкі. Музыка гучыць гучна і прыцягвае мясцовых жыхароў, якія не прамінуць пракарыся на тэрыторыю. Менавіта ў гэтым выпадку вырчуваюць міліцыянеры. Яны не караюць літаральна, а ўжо сваёй прысутнасцю дысцыплінуюць мясцовых і даюць зразумець, што «Лясны агеньчык» — гэта ўсё ж закрытая тэрыторыя, дзе адпачываюць дзеці.

— Анатоль Міхайлавіч, у вас жа ёсць і свая ахова? — Нашы ахоўнікі мяняюцца раз у трые сутак, але, на жаль, аднаму чалавеку немагчыма ўсачыць абсалютна за ўсім. Як правіла, вартуаўнік кантралюе пропуск наведвальнікаў, у дадатак ён жа ажыццяўляе кантроль за сігналізацыяй, таму яго ржа абмежаваны.

— А ці ёсць у вас пажадання, прапаваны, што датычна працы супрацоўнікаў Дэпартаменту аховы МУС Беларусі?

— Хачу выказаць Заводскаму АДА велізарную ўдзячнасць за бездакорную працу, за добрасумленнасць і працавітасць, за разуменне і прыязнасць у дачыненні да дзяцей. Спытаўся любога, і ён вам адказа, што міліцыянеры — гэта нашы сябры. І ён вам адказа, што міліцыянеры — гэта нашы сябры. І ён вам адказа, што міліцыянеры — гэта нашы сябры. У мінулыя гады ахоўнікі арганізавалі для нашых дзяцей цудоўныя забавальныя-спартыўныя мерапрыемствы, якія выклікалі масу станоўчых эмоцый. Сёлета, калі магчыма, чакаем чаго-небудзь падобнага.

Беларусь — гэта супраціўленне. У гады Вялікай Айчыннай вайны тут быў самы вялікі партызанскі рух. Беларусь — гэта трываласць. Гэта тысячы спаленых вёсак. Беларусь — гэта боль, схаваны ў памяці... І гэта дрыжэнне ў голасе і слёзы на вачах, калі пра гэты боль пачынаюць распавядаць. Кажуць, што нават самая «шкодныя» школьнікі, якія на ўроках зольныя вывесці з сябе любога настаўніка, калі чуюць расповеды сведкаў Вялікай Айчыннай вайны, бачаць хроніку з канцлагераў, гадзінамі гатовы гэта абмяркоўваць.

ТАПАГРАФІЯ СМЕРЦІ

Тэрыторыя Беларусі была пакрытая сеткай лагераў. Па існуючых звестках тут быў створаны 191 лагерь, 166 гэта і 68 турмаў. У верасні 1941 года адным з першых пачаў функцыянаваць «Пятый полк» у Віцебску — спатачку лагерь для ваеннапалонных, а з 1943 года — і для грамадзянскага насельніцтва. Праз яго прайшоў 150 тысяч вязняў, сярод іх 75 тысяч ваеннапалонных расстраляных, знішчаных катаваннямі, загінулі ў выніку хвароб, не змаглі перанесці цяжкага ўтрымання. У гэтым лагеры загінула больш за 4 тысячы жыхароў Віцебска. «Пятый полк» з'яўляўся філіяльным лагераў смерці, ён быў абнесены калючым дротам, а на перымтрэй стаялі вышыі з аўта-матчыкамі. «Баракі былі драўляныя, нізкія, лёгкія тылу, без століў, з цэментавымі падлогамі, не ацяпляліся. Летам там немагчыма было знаходзіцца ад смуроду, скучанасці людзей, а зімой ад жудаснага холаду. Праходы паміж трохпавярховымі нарамі былі вельмі вузкімі», — угадвае былы вязень гэтага лагера Аляксандра БАРЫСАВА. У сакавіку-красавіку 1943 года, пасля дырэктывы Гітлера аб знішчэнні партызан, лагерь пачаў запальвацца грамадзянскім насельніцтвам. «Людзі сядзелі на гэтых брыдкіх спілкіх нарах. Кармілі тады — 150 грамаў хлеба, паўлітра баланды. Перыядычна людзей выклікалі на допыты, на вочныя стаўкі, на азмамленне з паказанымі здарднікаў. Потым выклікалі да стала, дзе сядзелі прадстаўнікі адміністрацыі лагера. Далейшы лёс залежаў ад таго, куды цэбе піхнуць — ці то ў працы бою, ці ў левы. Калі ў працы — значыць, твая сям'я — сям'я партызана ці падпольшчыка, у левы — ты спачуваў і дапамагаў партызанам. Маю сям'ю адравілі ўправа, адвезлі ў Майданск, потым Асвенцім, — угадвае Аляксандра Барысавенчы. — Далейшы лёс правага боку адначасна — грузілі на чыгуначным ваказле Віцебска ў таварныя вагоны — набівалі пацшыльняй, нават сядзець няма дзе было — і суткамі везлі ў канцлагеры смерці. Сам Гімлер казаў: «Каго не паспеем тут знішчыць, таго — да печак крэматырыя». А другі асвабод, калі прыязджаў транспарт, казаў: «Вы сюды не ў санаторый прыехалі, выйцеце вам — праз дзень комінаў». Астатніх вывозілі на прымусоўваю пажельную працу бліжэй да фронту. У 1944 годзе, калі набліжаўся наш фронт, немцы вязняў, што заставаліся ў пятым палку, выгналі. Далучылі да іх людзей з дзетдамоў, з баланыч, хворых на тыф і пагналі 10 кіламетраў у Крынічкі. Мэта была — зарэзаць войскі. Вязні ішлі пад адкрытым небам, елі кару, масава паміралі...»

НЕ СОННІ, А ТЫСЯЧЫ

Сёння ўсюды фігуруе дата, што ў Беларусі спалена 628 вёсак, 186 з іх не адрадыліся. Але гэтым жыццём можна прымяць толькі ў дачыненні да Хатыні, дзе ўвекавечана памяць 628 вёсак.

У 1972 годзе былі надрукаваныя дакумэнты, дзе гаварылася, што ў Хатыні ўзгадваюцца не ўсе спаленыя вёскі, і вырашана было заняцца іх ушанававаннем у абласцях, раёнах.

Спалена ж на Беларусі было больш за 9 тысяч вёсак (паводле статыстыкі 92000, з іх больш за 5 тысяч знішчана з насельніцтвам ці часткай насельніцтва! Такага не было ні ў адной краіне. Некаторыя вёскі гарэлі па некалькі разоў, па 3-4, а то і восем.

Зноў жа дзіва, у краіне, дзе спалена больш за ўсё вёсак, за ўвесь перыяд пасляваеннага існавання не было ніводнага спецыяльнага навуковага даследавання па гэтай тэме. А самі ўцалелыя жыхары спаленых вёсак быццам выпадаюць з ваеннай гісторыі.

Галоўны архіўст Нацыянальнага архіва Вячаслаў СЕЛЯМЕНЕЎ распавядае, што ў архівы зборнік «Трагедыя беларускіх вёсак 1941-1944 гг.» увайшоў 212 дакументаў, большасць з якіх публікуюцца ўпершыню. У асноўным гэта дакумэнты з Нацыянальнага архіва: дакладныя запіскі, даведкі, звесткі, спецэлементы ЦК КП(б)Б, НКВС, мясцовыя партыйныя органы, партызанскіх фарміраванняў пра значнасць і здзекаў існавання немцаў-фашысцкіх акупацыйных атрадаў, дзецінківай записі, справядчых розных часцей і арганізацый вермахта, СС, паліцыі грамадзянскай акупацыйнай адміністрацыі лагера. Далейшы лёс залежаў ад таго, куды цэбе піхнуць — ці то ў працы бою, ці ў левы. Калі ў працы — значыць, твая сям'я — сям'я партызана ці падпольшчыка, у левы — ты спачуваў і дапамагаў партызанам. Маю сям'ю адравілі ўправа, адвезлі ў Майданск, потым Асвенцім, — угадвае Аляксандра Барысавенчы. — Далейшы лёс правага боку адначасна — грузілі на чыгуначным ваказле Віцебска ў таварныя вагоны — набівалі пацшыльняй, нават сядзець няма дзе было — і суткамі везлі ў канцлагеры смерці. Сам Гімлер казаў: «Каго не паспеем тут знішчыць, таго — да печак крэматырыя». А другі асвабод, калі прыязджаў транспарт, казаў: «Вы сюды не ў санаторый прыехалі, выйцеце вам — праз дзень комінаў». Астатніх вывозілі на прымусоўваю пажельную працу бліжэй да фронту. У 1944 годзе, калі набліжаўся наш фронт, немцы вязняў, што заставаліся ў пятым палку, выгналі. Далучылі да іх людзей з дзетдамоў, з баланыч, хворых на тыф і пагналі 10 кіламетраў у Крынічкі. Мэта была — зарэзаць войскі. Вязні ішлі пад адкрытым небам, елі кару, масава паміралі...»

ПЕРСАНАЛЬНЫЯ ГІСТОРЫІ

— Дзяўчына — дзіцяці, якое расло ў сямі архітэктара, што з 60-х гадоў займаўся ўвекавечаннем памяці, паміж была крыху болей, чым гэта трактавалася афіцыйна. Мы ведалі крыху болей, чым было ў афіцыйных энцыклапедыях, крыніцах, і гэта сфарміравала маю цікакасць да тэмы чалавека ў гады вайны, — заўважае архітэктар Галіна ЛЕВІНА, якая разам з бацькам Леанідам Левіным працуе над стварэннем помніка, звязаных з Вялікай Айчыннай вайной. — Цікавым па стварэнні быў помнік у Гарадзе, дзе на полі знішчэнні больш за тысячы ўраўняў, Сімвал акна выпадкова праявіўся ў

Жыццёвічкі

1 У вясковай краме з'явілася навінка: на відным месцы вытрыкнулася бутэлька, на якой вялікімі літарамі было напісана: «Крот». Першым звярнуў увагу на навінку дзед Кузьма. — К...к...рот... быццам, — з цяжкасцю, доўга трываючы картэжам руку перад вачыма, прачытаў ён. — Крот, значыць? Што за халера такая, Маруся? Прадаўшчыца, быццам не здагадваючыся, пра што размова, пацкавалася: — Дзе? Кузьма торкнуў палцям на бутэльку. — А-а... Ды гэта ж кратоў знішчэння, атрута такая, — растлумачыла прадаўшчыца і вокам ні мігнуты не панясла. — Напісана ж: «Крот». Навічка. Ага. — То трэба куніца, — вырашыў дзед Кузьма і палез у кішэню на грошы. — Трэба падсыпаць перцу кратам. Парылі ўвесь агарод, нягоднікі. Падай, маладзіца, бутэльку атруты, падай. Не панясіла. Я ім пакажу, кратам тым, дзе ракі зліваюць. Неўзабаве пра атруту для кратоў прадушка ўся вёска, і бутэлькі вокамгенна зніклі з крамы. Толькі на другі дзень разабраліся людзі, для чаго гэтая навінка з такім зразумелым надпісам на баку «Крот — чысціць трубы. Каналізацыйныя». Памыяліся. Пабедвалі. Грошы ж патрачаны дарэмна. Якая ў вёсцы тут каналізацыя? У каго? Дзед Кузьма на ўсялякі выпадак папярэдзіў прадаўшчыцу: — А ты коў глядзела? Ці табе, Маруся, абы збыць тавар, так? Прадаўшчыца схамянулася, вырачыла вочы на старога: — Ты... ты што гаворыш такое? Я ж, дзед, і на сваім агародзе бутэльку вадкасы той і нару загіла... — З вайшай навінкі!... — плоніў дзед Кузьма, націгнуў кепку на лоб і пацшыльняў з крамы. — Хай я невука. А вы куды глядзелі, грамацеі? Што ні кажу, а Вера — чалавек асяроджжы, прадбаліць, каб не насіць пад вачыма літары, яна адразу, як толькі Пятру трапіла кропля ў рот — для пачатку, для разгону — кідае ўсё, як ёсць у хаце, хапае падшуку, коўдуру і хваецца дзе-небудзь на агародзе. Далей ад Пятра. Далей ад бяды.

2 Ужо чалавек гэты Пятру! Выг'ё! — наваліныца, грукоца і бліскоца, а праспэ-

размове, калі сведкі ўзгадваюць, што бачылі, як іх вялі. Усе вёскі ўдзельнічалі ў стварэнні гэтага помніка, людзі прывозілі камяні.

Некалькі гадоў таму адкрыўся помнік у Чырвоным Беразе, ён створаны на месцы дзіцячага канцлагера, яго называюць дзіцячай Хатынню. Чырвоны Бераз стаў штуршком да ўсведамлення таго, што адбывалася вайной. Гэта гаворыць пра тое, як мала мы ведаем, як мала ведалі і пра многае можам не ведавацца.

НЕ СОННІ, А ТЫСЯЧЫ

Сёння ўсюды фігуруе дата, што ў Беларусі спалена 628 вёсак, 186 з іх не адрадыліся. Але гэтым жыццём можна прымяць толькі ў дачыненні да Хатыні, дзе ўвекавечана памяць 628 вёсак.

У 1972 годзе былі надрукаваныя дакумэнты, дзе гаварылася, што ў Хатыні ўзгадваюцца не ўсе спаленыя вёскі, і вырашана было заняцца іх ушанававаннем у абласцях, раёнах.

Спалена ж на Беларусі было больш за 9 тысяч вёсак (паводле статыстыкі 92000, з іх больш за 5 тысяч знішчана з насельніцтвам ці часткай насельніцтва! Такага не было ні ў адной краіне. Некаторыя вёскі гарэлі па некалькі разоў, па 3-4, а то і восем.

Зноў жа дзіва, у краіне, дзе спалена больш за ўсё вёсак, за ўвесь перыяд пасляваеннага існавання не было ніводнага спецыяльнага навуковага даследавання па гэтай тэме. А самі ўцалелыя жыхары спаленых вёсак быццам выпадаюць з ваеннай гісторыі.

Галоўны архіўст Нацыянальнага архіва Вячаслаў СЕЛЯМЕНЕЎ распавядае, што ў архівы зборнік «Трагедыя беларускіх вёсак 1941-1944 гг.» увайшоў 212 дакументаў, большасць з якіх публікуюцца ўпершыню. У асноўным гэта дакумэнты з Нацыянальнага архіва: дакладныя запіскі, даведкі, звесткі, спецэлементы ЦК КП(б)Б, НКВС, мясцовыя партыйныя органы, партызанскіх фарміраванняў пра значнасць і здзекаў існавання немцаў-фашысцкіх акупацыйных атрадаў, дзецінківай записі, справядчых розных часцей і арганізацый вермахта, СС, паліцыі грамадзянскай акупацыйнай адміністрацыі лагера. Далейшы лёс залежаў ад таго, куды цэбе піхнуць — ці то ў працы бою, ці ў левы. Калі ў працы — значыць, твая сям'я — сям'я партызана ці падпольшчыка, у левы — ты спачуваў і дапамагаў партызанам. Маю сям'ю адравілі ўправа, адвезлі ў Майданск, потым Асвенцім, — угадвае Аляксандра Барысавенчы. — Далейшы лёс правага боку адначасна — грузілі на чыгуначным ваказле Віцебска ў таварныя вагоны — набівалі пацшыльняй, нават сядзець няма дзе было — і суткамі везлі ў канцлагеры смерці. Сам Гімлер казаў: «Каго не паспеем тут знішчыць, таго — да печак крэматырыя». А другі асвабод, калі прыязджаў транспарт, казаў: «Вы сюды не ў санаторый прыехалі, выйцеце вам — праз дзень комінаў». Астатніх вывозілі на прымусоўваю пажельную працу бліжэй да фронту. У 1944 годзе, калі набліжаўся наш фронт, немцы вязняў, што заставаліся ў пятым палку, выгналі. Далучылі да іх людзей з дзетдамоў, з баланыч, хворых на тыф і пагналі 10 кіламетраў у Крынічкі. Мэта была — зарэзаць войскі. Вязні ішлі пад адкрытым небам, елі кару, масава паміралі...»

Зараз вядзецца праца і над стварэннем электроннай базы. У 1966 годзе, калі стварэўся мемарыяльны комплекс Хатыні, была прынятая пастанова бюро ЦК КП(б) Б аб увекавечанні памяці людзей. ЦК абавязвала мясцовыя партыйныя органы і дзяржорганы скласці спісы спаленых вёсак. У 1969 годзе кожны райвыканкам падрыхтаваў спісы спаленых вёсак, але складаліся яны не на падставе архіўных дакументаў, а ў асноўным праз аптычныя сведкаў. У гэтыя спісы увайшоў больш за 5 тысяч вёсак.

Гэтыя спісы будуць пакладзены ў аснову электроннай базы звестак па спаленых вёсках. У базе будзе пазначана не толькі назва населеных пунктаў і іх суцэнае географічнае падпарадкаванне, колькасць двараў і насельніцтва да вайны, але і крыніцы, адкуль з'яўлялася інфармацыя.

— Увэлі інфармацыю на 5290 вёсак, але плануем гэту базу пашырыць і ўключыць усё вёскі, а не толькі спаленыя з жыхарамі, — распавядае Вячаслаў Селяменей. — Мы суткнуліся з такой праблемай: як таку паняцінага апарату па спаленых вёсках няма. Што значыць «спаленыя з часткай насельніцтва»? Што значыць «часткова знішчана вёска»? Калі набліжались карнікі, партызаны вельмі часта выводзілі

УЧОРА І СЁННЯ

1 — упадзе на долеры, галаву схіліць: — Даруй, Вера. Даруй. Ну, дурань я, дурані! — Ды я ведаю, хто ты, — спакойна адказа старая. — Сёння толькі не пі, бо дзве ночы начаваў на агародзе німжос: падушка халодная, як лядзкі. Холадна ж яшчэ.

— Не буду, — ахвотна і з радасцю абяцае Пятро. — Слова тэхністка! — Ідзі снадаі.

— Ага! Моўкі снадаюць. Пятро надзвычай паслухмяны, ціхі і порскі ў рабоце. Вера не нарадучыцца. Але падушку далёка не хавае. Ведае сваёго мужа добра — не першы год жывуць разам. Бач, ужо прыдзірацца пачынае. Добры настрой мінуў. То тое яму не так, то гэтае.

Жанчына адчувае: вось-вось спатрэбіцца падушка. Яна падбівае яе, клядзе на ранейшае месца, глядзіць, плячотна і далікатна, і заўважае, што халодная яна, падушка, і тут, у сваёй хаце...

3 Міхал Аўдзевіч — пенсіянер маляўнічы; другі месяц не пераступае ён праходную заводна, на якім болы за сорок гадоў займаў сямья розных пасады. Ад вучня фрезэршчыка вырас да начальніка бюро тэхнічнага кантролю механазборнага цыха. Хто быў у такім цыха хоць раз — хуценька вушы затупілі ад грукату-шуму, здзіўліцца: і як тут можна знаходзіцца? Тым болы — працавец? Звар'ячеш. А ён, Міхал Аўдзевіч, знаходзіўся і працаваў тут вельмі багата часу...

4 І ўсімхненца: «Пенсіянер я ўсё ж малады. Выпраўлююся».

5 Сход быў не зусім звычайны: калі раней, як заўсёды, кмівалі парадкам сам старшыня калгаса Яромчык, то на гэты раз усё выглядала інакш. Старшыню праводзілі на заслужаны, як кажучы, адпачынак, таму ён моўчы сядзеў у цэнтры прэзідыума, раз-пораз выцярачыў ласыну асноўкай, а рэй вёў яноманскі першы кандыдат на месца, якое няўдана звывалася, Патупчык. Апошні чарговы раз папярэў увагі і расчуніла прамоў:

— Вы ўсе добра ведаеце, спадары і спадарыні, хто такі Яромчык Мітрафан Мітрафанавіч. Не мне вам казаць. Дзякуючы ўсім вам ёсць так, бы мовіць, і плод, і прыклад. Ці не так, а? Так, так, спадары і спадарыні. Гэты чалавек заслужыў, каб і на заслужаны адпачынак праводзілі мы яго як паважанага, шаюноўнага чалавека і непаследлівага, удумлівага кіраўніка. Ці не так, а?

— Ды ўсё так! — выгукнуў з апошняга рада пастух Мацішонка. — Ведаем Яромчыка! Наш чалавек! Свой! — падтрымаў пастуха трактарыст Сідаронак.

Патупчык павесілае, яго маленькія вочкі мітусіліся яшчэ болы, і ён скіраваў іх на віноўніка ўрачыстага сходу: ага, шаюноўны, а я што табе абяцаў? Не верыў! А дарэмна! Усё будзе так, як мы і задумалі. А да калгасніка звярнуўся з такімі словамі:

— Таму я ўношу прапанову ўзнагародзіць Яромчыка, нашага паважанага Мітрафана Мітрафанавіча, каштоўным падарункам. Што за падарункі, пятаесяць? То скажу: гарнітур. Рэч не дарэга, а яму, пенсіянеру, спатрэбіцца, самы раз будзе... Ну, хто за маю прапанову?

Прагаласавалі адзінагалосна. Гарнітур дык гарнітур.

Назаўтра падарункі прывезлі з райцэнтра на двух грузавіках. Пастух Мацішонка і трактарыст Сідаронак бачылі, як завыхаліся дужыя хлопцы на разгрузцы. Першы зморчыўся:

— А я, пень, думаў, калі галасаваў, што гарнітур той... гэта самае... трусікі... ага.

— З майкай, — шморгнуў носам другі. І адны яны так кіраваў — усё кал-

«САПРАЎДНЫІ ТВАР ВАЙНЫ

ЯШЧЭ ТРЭБА НАМАЛЯВАЦЬ»

3 ДАВАЛАСЯ б, столькі напісана пра Вялікую Айчынную вайну, але яна ўсё яшчэ так і застаецца нераскраты. Ва ўсіх свая праўда пра вайну — у вайскоўцаў, вязняў канцлагераў, мірнага насельніцтва... Пра яе немагчыма расказаць з аднаго боку, толькі калі сабраць розам розныя пункты гледжання, успаміны, факты, можна ўзвіць агульную карціну. Але пакуль гэтая карціна хутэй нагадвае вялікі распылены пазл, дзатлі якая яшчэ трэба сабраць. Такой думкі прытрымліваюцца як многія даследчыкі, так і самі ўдзельнікі той страшнай дзеі 40-ых. Многачаста пачаў увагай — як пра падзвігі, так і пра пакуты людзей. Нават пра такі лагерь, як Азарычы, прызнаны адным з самых жудасных канцлагераў Другой сусветнай вайны, на Беларусі амаль нічога не распа-

вядзецца, а колькі іншых лагераў наогул не ўзгадваецца. Некаторыя даведачныя выданні грашаць недакладнасцамі, а многія лічыць далёкі ад сапраўдных. І гэта пры тым, што пасля вайны прайшлі дзесяцігоддзі і з кожным годам сведкаў становіцца ўсё менш.

Гістарычна майстарня, якая ўтворана ў адным з дамоў на тэрыторыі былога Мінскага гета, якраз і займаецца тым, што вяртае памяць пра вайну, збірае інфармацыю, робіць запісы сведкаў, выдае кнігі і праводзіць адукацыйныя праграмы для моладзі.

Днямі ў сувязі з трагічнай датай — 70-годдзем нападу Германіі на Савецкі Саюз — тут адбылася Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «Тапаграфія смерці: гета, канцлагеры і месцы прымусовага ўтрымання на тэрыторыі Беларусі (1941—1944 гг.)»

«Татачка, мне сёння споўнілася 15 гадоў, і калі б ты сёння бачыў мяне, то не пазнаў бы сваю дачку. Я стала вельмі хуценька, мае вочы ўваляліся, коскі мне астрылі нагала, рукі высклі, падобны на граблі. Калі я кашляю, з рота ідзе кроў — у мяне адбілі лёгкія...»

З ліста Каці СУСАНІНАЙ з фашыскай катаргі.

Мемарыял беларускім дзецім — ахвярам фашызму, у вёсцы Чырвоны Бераз, дзе знаходзіўся донарскай дзіцячы канцлагер.

насельніцтва з вёсак, насельніцтва жылі ў лесе. Вёскі немцы спалілі без жыхароў. А праз некаторы час насельніцтва знішчылі ў лесе. Сёння мы вывучылі на 95 працэнтаў дакумэнты Нацыянальнага архіва, дзе згадваецца асноўны комплекс па вайне, партызанскія дакумэнты, і дакумэнтальна здалі пацвердзіць значнасць дзесяці гадоў 6 тысяч вёсак з 9 тысяч. Ёсць звесткі і пра вёскі, якія наогул зніклі з даведнікаў... Мэта — прыцягнуць увагу да людзей, якія перажылі такую страшную трагедыю, як знішчэнне вёскі. У вайну людзі засталіся без даху над галавой, страцілі родных, а хто яны сёння? Непацярпелыя?

— Я з'яўляюся старэйшай ініцыятывай групы па распрацоўцы праекта закона аб ахвярах нацысцкіх пераследаванняў. Група накіроўвае лісты пісьмовы зварот дэпутатам, дзе прасіла пры карэкцыроўцы закона аб ветэранах улічыць нашы прапановы. У прыватнасці, унесці ў закон Рэспублікі Беларусь аб ветэранах раздзел аб ахвярах нацысцкіх пераследаванняў. Аднесці вязняў да ўдзельнікаў вайны. Мы прапануем лічыць былых вязняў фашысцкіх канцлагераў, турмаў, гета і іншых месцаў прымусовага ўтрымання ахвярамі нацыянал-сацыялізму. Але заканадаўчы Беларусі вырашылі, што ў час акупацыі Беларусі не было ахвяр нацыянал-сацыялізму, у закон упісана «некаторыя катэгорыі грамадзян пацярпелыя ад наступстваў вайны». У той жа час будзетага вызначыў статус былых вязняў фашысцкіх лагераў і асоб,

жывых і мёртвых, та грана ў яе не загойвалася да смерці. Можна ўзгадаць і пасляваенныя гады, калі яна адна прыязвала, каб пракарміцца самай і донум дзецім, і забрала 19 рублёў (батов тады каштаваў рубель 30, сіні хлеб — рубель 80). Пасля вайны, калі бралі на працу, трэба было запойніць анкету, дзе знаходзіўся падчас вайны. Калі маці напісала, што на акупаванай тэрыторыі, яе не бралі на працу, і галоўнае — кім? Простым касірам. У нас сёння былі юрыстам, так звычайна, што трэба пісаць, што знаходзіўся ў партызанскай зоне.

— А на вашу думку, вайна так і застаецца невыядамай, нераскратытай? — Цікаўлюся я.

— Не прынята было распавядаць пра яе, у сям'ях не гаварылі. Увесь жах той трагедыі, што адбылася, мы толькі зараз пачынаем разумець, і тое да канца не зразумеем. Маёй сястры, калі пачылася вайна, было 6 гадоў, яна бачыла, як дзіці білі галавой аб танк, яна зазнала шок і дзіва, і для яе вайна не скончылася. Я прынёс ёй дакумэнты, якія трэба было падпісаць, каб атрымліваць кампенсацыю, як чалавек, што хаваўся на акупаванай тэрыторыі (для яе, адзіночка, гэтыя грошы былі б нялішняй), але яна парвала дакумэнты. І ў нас табы на размовы аб вайне... І мяне здзіўляла, як пасля ўсёго, што перажыла Беларусь, на яе тэрыторыі з'яўляліся неафашысты.

— Можна, каб гэтага не было, новым пакаленням трэба болы рас-павядаць пра вайну?

— Настолькі не хочацца варушыць гэтую рану, — пачынае жанчына, — таму я расказу пра асобныя эпізоды. Спачатку я вайна вельмі ўздэснага гета, адтуль удалося ўця-

чы. Дзядуля і бабуля схавалі нашу сям'ю (16 чалавек) у склепе, а самі адмовіліся ісці ў схаванку, бо будучы ісці немцы і, калі ў хаце нікога не будзе, пачнуць шукаць і знойдуць усіх. На накрывку склепа яны насунулі кухонную шафу. Толькі яны паспелі гэта зрабіць, як прыйшлі немцы. Паліцыя, наш судзея, які ведаў колькі тут чалавек, немцы сказаў, што ў гэтым доме толькі двое старых. Бабулю і дзядулю вывелі ў двор, і мы чулі два стрэлы. Са склепа выйраліся ў 4 гадзіны раніцы. Ураўняў страэльвалі з кулямётаў па мястачкам, дзе загарылі былі выкапаныя равы. Пасля нас расказвалі, што ў гэтым вялікім пахаванні зямля варушылася дзён 10. Потым мы аказаліся ў Мінскім гета. Дзіцём я хадыла з працоўнай калонай, і аднойчы, калі вярнулася і мяне не сустрэлі маці і сястрычка, я зразумела, што іх няма ў жыццё. І ў мяне наступіла бясстрашша, я не баялася памёрці. Я разам з калонай выходзіла на рускі раён, зрывава жаўтыя латы і без страху хадыла па вуліцах ваеннага акупаванага Мінска, горада без дзяцей, жанчын, смею. Мяне падкармілі адна сям'я.

Вясной 43-га мяне заўважыла жанчына: «Дзяўчынка, ты, мусіць, яўрэчка». А я ёй адразу і прызналася, хоць не была падобная на яўрэчку. Жанчына сказала: «Я цябе выратую. Жыву пад Ракавам, прыехала купіць цукорджы, каб выгнаць самагонку. Цябе забяру, толькі нікому не кажы, што ты яўрэчка, нават майму мужу, а то нап'яцца і прагаворыцца. Будзеш Зосыя...» Так Сіма Максімаўна трапіла на хутар, адкуль яшчэ адна сям'я — у нянькі да малых дзяцей. Пасля першай ночы бабка, што жыла ў хаце, учыніла скандал, калі убачыла, што дзятчынкі легла спаць на лаву нагамі да іконы. Яна сказала, што нехрысці абавязкова трэба завесці ў царкву. Праваслаўны святар адразу прызнаў у дзятчынках яўрэчку: «Дзіця, я пра цябе ўсё ведаю, але цябе не выдам. Я падару табе малітоўнік, маліся Богу, і Бог цбе не пакіне».

Ужо праз дзень дзятчынкі ўсе маліты выдала на памяць. З ліпеня ён здзейсніў падзвігі (у 14 годзе). Ада Івануна Казей, старэйшая сястра Івануна, знашла фота ў сваім сямейным альбоме. Фотаздымак ада-спалі ў Прэзідыум Вярхоўнага Савета гаспадары яе не пускалі, ставіліся да яе, як да дачкі: «Я сведка ўсіх партызанскіх атрадзі. У мяне былі фота, адтуль уцёк і вайну трайшоў у партызанскім атрадзе. Мы так крычалі ад таго, што сустрэліся, што збеглася ўсё мястэчка. Я на працягу месяца не верыла, што такі цуд здарыўся, падчыкалі яго панацэаць: можа, гэта сон, ілюзія».

— Які сапраўдны ТВАР ВАЙНЫ?

Ражысёр Юрый ГАРУЛЁЎ зняў не адзін дакумэнтальны фільм, звязаны з вайной. Так, удзельнікам канферэнцыі была прадэманстравана для праглядку стужка «Маленкі астбайтар» — успаміны чалавека, які дзіцем быў пагнаны на прымусовай працы.

«Мне шмат давялося працаваць у архівах. Безумоўна, сапраўды твар гэтай вайны яшчэ трэба намалюваць, — упэўнены ражысёр. — Вайна — гэта не толькі падзвігі, баі, а вельмі шмат і бруды, які непазбавна сп

Смачна сцёці!

РЭГІЯНАЛЬНЫЯ ДАЛІКАТЭСЫ

Дранікі, бульбяная бабка, вантрабянка, кашанка...

У традыцыйных стравах Прынамоння і Суваляшчыны можна знайсці ўзаемапрапінальныя ўплыў не толькі беларускай і польскай, але і літоўскай, татарскай кунаў. З некаторымі рэгіянальнымі далікатэсамі знаёміць даведнік па беларуска-польскім памежжы ў раёне Аугустоўскага канала і ракі Неман, які нядаўна выдадзены ў рамках праекта «Невядомая Еўропа».

Калісьці на шляхецкіх сталах Прынамоння і Суваляшчыны з'яўляліся стравы з Германіі, Францыі, Італіі, а мясцовыя далікатэсы, у сваю чаргу, узбагацілі еўрапейскую кухню, прыкладам чаго з'яўляюцца хаця б разнастайныя піражкі і пельмені. Сярод іх можна назваць папулярныя на Суваляшчыне калдуны — гэта невялікія пельмені (у сваёй першай версіі начыненія баранінай), якія падаюцца ў бульёне. А яшчэ адным відам пельменю з'яўляюцца кібы, печаныя з асаблівага цеста, з начынкай са свініны. Гэты далікатэс мае татарскае паходжанне, а галоўным кампанентам фаршу была спачатку таксама бараніна.

Што тычыцца беларускай кухні, то варта пачаць з кнігі Алеся Белага «Стравы беларускія». Яна знаёміць, у прыватнасці, з сакрэтамі гатавання куцы, грыбнага кісялю, саладзкіх і мятых бульбы, запраўленай смажанай саланінай і вялікай колькасцю цыбулі, страў з буркаю, маладой краплі, шчаў агароднага і лясога... І, вядома, адзін з «хітоў» прынамёнскай кухні — гэта дранікі, прычым з рознымі складнікамі: адны да бульбяной масы дадаюць малако альбо кефір, іншыя — крыху гатаванай вады, а хтосьці яшчэ і цёртую цыбулю.

Вельмі папулярная ў памежжы бабка, якую гатуюць з бульбяной масы са свіным бачком ці іншым мясам, падсмажаным з цыбуляй. Можна напоўніць гэтай масай і кішку, тады атрымаецца новая страва. А апошнім часам прынамёнскае кухня практыкуе выроб бульбы, запечанай у гліняных гаршчак разам са свінінай, грыбамі і цыбуляй. Дарэчы, на Суваляшчыне і ў Літве падобным чынам гатуюць так званыя чанокі — смажаную ў закрытай пасудзіне сумесь рознай агародніны са здробненым мясам і прыправамі, куды пасля дадаюць салёныя агуркі са сметанай.

Кухні беларуска-польскага памежжа славіцца таксама ўменнем вырабляць вянціліны і

іншыя мясныя вырабы — кумпяк, вантрабянку, кашанку і многае іншае. Напрыклад, на Суваляшчыне асабліва «казырай» вянцілінай лічыцца літоўскі кіндзюк, які вырабляецца з кавалкаў сырага, няжыстага, салёнага альбо з прыправамі мяса. Яго падсушваюць і вэнджаюць доўжыцца каля двух тыдняў.

На Суваляшчыне часта прапаноўваюць савакы, альбо кагоры — страву з мучнога і бульбянога цеста, а таксама фаршу са здробненай сачавіцы, запраўленай смажаным салам з цыбуляй. Сачавікі смажацца на патэльні альбо ў духоўцы і падаюцца на стол са смятанай і часочным соусам. А заканчаецца кожная бядэда вырабамі з цеста — гэта так званыя сенчак і мравіска. Сенчак з'яўляецца звычайным цестам, якое гатуецца на ражне. Мравіска — торт, складзены з кавалкаў хрэпкага цеста, якія паліваюць мёдам, пасыпаюць арахам, разынкамі і макам.

Рэгіянальнай стравой Прынамоння лічыцца варанікі з чарніцамі ці журавінамі. Разам з імі на стол падаюцца напоі з нарыхтаванага ўвесну бязрожавага ці кляновага соку. Папулярнымі з'яўляюцца таксама кампоты з сушаных яблыкаў, груш і сліў. На дзёсерт рэкамендуецца розныя кісілы з бульбяной мукі з дабаўленнем рознай садавіны.

Варта зазначыць і тое, што кухні памежжа Беларусі, Літвы і Польшчы яднаюць чорны жытні хлеб, а таксама цудоўны, асабліва ў летнюю спёку, халаднік з кіслага малака, бурчанга адвару і свежай, дробна парэзанай агародніны. А для кантрасту да халадніка будзе вельмі дарэчы гарачая бульба.

ДЗЕ ПАКАШАВАЦЬ? Традыцыйная кухня сёння застаецца не толькі ў вёсках, але і вяртаецца ў гарадскія рэстараны, кавярні і бары. Аднак памежжы, так бы мовіць, кірунак пакуль выкарыстоўваецца слаба. Прынамсі, у інфарматыры таго ж вышэйзгаданага даведніка прыведзена шмат пунктаў харчавання на Гродзеншчыне, але нішто ў назвах не нагадвае пра стравы нашых суседзяў — палякаў і літоўцаў. Брэндывымі менавіта для памежжа маглі б стаць і такія аб'екты, якія б папулярна адрознівалі адразу тры «суседнія» кухні — беларускую, літоўскую і польскую. Гэта было б і па-добраму суседству, і вельмі пазнавальна, на розны густ.

Барыс ПРАКОПЧЫК. Фота Вольгі ЛАСКІ.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

Word search grid with clues in Belarusian. Clues include: 1. Матэматычны знак, 2. Загадка графіста Ульшара, фота 2, 3. Частка спектра, 4. Знак Задзяка, 5. Пачуццё меры, 6. Матэматычны знак, 7. Загадка графіста Ульшара, фота 2, 8. Матэматычны знак, 9. Загадка графіста Ульшара, фота 2, 10. Матэматычны знак, 11. Матэматычны знак, 12. Матэматычны знак, 13. Матэматычны знак, 14. Матэматычны знак, 15. Матэматычны знак, 16. Матэматычны знак, 17. Матэматычны знак, 18. Матэматычны знак, 19. Матэматычны знак, 20. Матэматычны знак, 21. Матэматычны знак, 22. Матэматычны знак, 23. Матэматычны знак, 24. Матэматычны знак, 25. Матэматычны знак, 26. Матэматычны знак, 27. Матэматычны знак, 28. Матэматычны знак, 29. Матэматычны знак, 30. Матэматычны знак, 31. Матэматычны знак, 32. Матэматычны знак, 33. Матэматычны знак, 34. Матэматычны знак, 35. Матэматычны знак, 36. Матэматычны знак, 37. Матэматычны знак, 38. Матэматычны знак, 39. Матэматычны знак, 40. Матэматычны знак, 41. Матэматычны знак, 42. Матэматычны знак, 43. Матэматычны знак, 44. Матэматычны знак, 45. Матэматычны знак, 46. Матэматычны знак, 47. Матэматычны знак, 48. Матэматычны знак, 49. Матэматычны знак, 50. Матэматычны знак, 51. Матэматычны знак, 52. Матэматычны знак, 53. Матэматычны знак, 54. Матэматычны знак, 55. Матэматычны знак, 56. Матэматычны знак, 57. Матэматычны знак, 58. Матэматычны знак, 59. Матэматычны знак, 60. Матэматычны знак, 61. Матэматычны знак, 62. Матэматычны знак, 63. Матэматычны знак, 64. Матэматычны знак, 65. Матэматычны знак, 66. Матэматычны знак, 67. Матэматычны знак, 68. Матэматычны знак, 69. Матэматычны знак, 70. Матэматычны знак, 71. Матэматычны знак, 72. Матэматычны знак, 73. Матэматычны знак, 74. Матэматычны знак, 75. Матэматычны знак, 76. Матэматычны знак, 77. Матэматычны знак, 78. Матэматычны знак, 79. Матэматычны знак, 80. Матэматычны знак, 81. Матэматычны знак, 82. Матэматычны знак, 83. Матэматычны знак, 84. Матэматычны знак, 85. Матэматычны знак, 86. Матэматычны знак, 87. Матэматычны знак, 88. Матэматычны знак, 89. Матэматычны знак, 90. Матэматычны знак, 91. Матэматычны знак, 92. Матэматычны знак, 93. Матэматычны знак, 94. Матэматычны знак, 95. Матэматычны знак, 96. Матэматычны знак, 97. Матэматычны знак, 98. Матэматычны знак, 99. Матэматычны знак, 100. Матэматычны знак.

Пяць на пяць

як асацыяцыя, якіх не хапае беларусам сёння

У нашай галаве заўжды безліч стэрэатыпаў. Яны жывуць у нас не як сама па сабе і працягваюцца, калі нам задаць нейкае пытанне зняшчэ. Як вы можаце ахарактарызаваць беларусаў? І, вядома ж, кожны адрознівае падама, цярплівы, талерантны, памаркоўны, працавіты... Але гэтыя якасці на паверхні, яны — стэрэатыпы. Каб сказаць пра беларусаў нешта больш арыгі-

нальнае і глыбокае, трэба добра падумаць. Яшчэ складаней вырашыць, якія якасці беларусам не хапае. Самакрытыка ўсё-такі не наш канек. Прызнаваць, што беларусам не хапае нейкіх якасцяў — значыць, прызнаваць, што і табе не хапае гэтых якасцяў. Але, напрыклад, прызнаць, што нам не хапае смеласці, — сам па сабе ўжо вельмі смелы ўчынак, які натхняе на пазітыўныя роздумствы.

А бацька? Мужчынам не хапае пяшчоты — да жанчын, да дзяцей, да саміх сябе. Пяшчота чапляе моцны пол, нібы рыбаўлоны кручок, лічбы тры ў маім спісе.

4. Душэўная гнуткасць і ўменне слухаць. Паступова мы старэем, гады хістаюць нас, як трысняг на ўзбярэжжы. Плааскобу не выстаяць. Колькі сем'яў сустрэнеш, што жывуць да самой старасці душой і душой, рука ў руку?.. Мала. Адзінокімі валунамі дажываюць да старасці. Душэўная гнуткасць, мяккасць у адносінах уваходзяць у пералік душэўных якасцяў, без якіх не абходзіцца сёння. А з імі разам і ўменне слухаць — важная якасць. Хто чую — той разумее, той робіцца міласэрным.

У беларусаў шмат добрых якасцяў — разважлівасць, спакой, жыццёвая мудрасць і аптымізм. Я веру ў лепшае.

Віктар МАНАЕЎ, акцёр:

Я не магу ўзяць на сябе смеласць казаць, чаго не хапае кожнаму беларусу. Можна, усё ж такі такое пытанне ставіць некай некарактна, не пахрысціянску... У першую чаргу трэба, напэўна, сказаць, чаго не хапае канкрэтна мне, а не беларусам. Ці яўрэйам, ці палякам. Трэба пачынаць з сябе, я лічу. Бо я не магу ведаць, каму чаго не хапае. Камусьці не хапае дабрыйн, камусьці злосці... Ды і складана сказаць, чаго не хапае мне як беларусу.

1. Разважлівасць. 2. Рашучасць. 3. Веры. Нам не хапае веры, менавіта вера робіць чалавека чалавекам увягуле. Усе непрыемнасці, якія з'яўляюцца адваротна, адбываюцца ў першую чаргу з-за таго, што ў нас недастаткова веры. Тут я і пра сябе асабіста кажу. Адзін выдатны пазт некай казаў, што без веры нацыя — натуўп.

4. Спачувальнасць. Трэба ўмець спачувачу чужому гору. Гору, якое адбылося і з суайчынікам, і з суседзям. А часам мы не звязваем на беды і праблемы іншых людзей, не імкнемся ім дапамагчы, іх падтрымаць. А гэта вялікі грэх...

5. Самаахвярнасць. Самаахвярнасць — гэта асноўная якасць любові. Калі няма самаахвярнасці, то няма і любові. Любові без самаахвярнасці не бывае. А часта мы хочам любіць і не хочам ахвяраваць сабой.

Антаніна СЛАБОДЧЫКАВА, мастацка:

На мой погляд, беларусам не хапае ўсяго некалькіх якасцяў для таго, каб быць шчаслівымі.

1. Самапавагі. Толькі праз павагу да сябе, да сваёй гісторыі, да сваёй мовы, палюбіўшы тое, што нас адрознівае ад іншых культур, мы зможам стаць маленькімі,

але вельмі гордымі народамі.

2. Смеласці. Гэтая якасць, неабходная для таго, каб адстойваць свае правы і пазіцыі. А для гэтага трэба ведаць свае правы і мець смеласць за іх змагацца.

3. Жаданне быць свабоднымі. Калі мы будзем скарыстоўваць дзве вышэйзгаданыя якасці, то мы будзем свабоднымі і шчаслівымі.

Думаю, усё астатняе, што неабходна для таго, каб быць шчаслівымі, у беларусаў ёсць.

Віктар АСЛЮК, рэжысёр-дакументаліст:

1. Самаіронія і гумар. Беларусы — не вельмі вясёлы народ. Але найперш нам не хапае самаіроніі. Бацьчы адмоўныя якасці і іранічна ставіцца да сябе — гэта розныя рэчы. З іроніяй — гэта значыць нейкім чынам гэтыя адмоўныя якасці пераадоўваць. А беларусы жывуць без іроніі. Яны фактычна не пераадоўваюць свае слабасці месці.

Не стараюцца. Гэтка інертнасць нам уласціва. І смяяцца мы, на жаль, не ўмеем.

2. Пачуцця самапавагі. А самапавага — гэта, у першую чаргу, усведамленне ўласнай годнасці, хоць бы чыста гістарычна. Тут можна згадаць і нацыянальную свядомасць. Таму што гэта адзін са складаных самапавагі. А ў нас чамусьці лічыцца дурным тонам, калі чалавек ганарыцца сваёй гісторыяй, ведае яе, ведае беларускі гістарычны дзеянне, валодае беларускай мовай. Адным словам, самапавагі нам дакладна не хапае. Гэта я ведаю, і за сваё жыццё не раз з гэтым сутыкаўся.

3. Цярпеласць. Цярпеласць — гэта прагарнасць... Скажам так, беларусы ўсе фаталісты. Яны жывуць як-небудзь. Яны жывуць, не маючы цяжкага погляду на жыццё. Калі, напрыклад, трэба лячыцца, праварацца, сачыць за здароўем, а беларусы думаюць: «Ай, як-небудзь!» Здароўе пускаяцца на самаахвяру. І не толькі гэты... Адсутнасць цяжкага погляду на жыццё, на свет прыносіць нам шмат непрыемнасцяў...

4. Смеласць. Не сказаць, што партызаны беларускія ці проста беларусы — дрэнныя баявалівыя салдаты. Не — ім хапае смеласці. Але смеласці на побытавым узроўні, у побытавым жыцці, у нас мала. Адстаць ці хоць бы проста выказаць свой пункт погляду на нейкія рэчы, з'явіў у нас не хапае смеласці.

5. Праніклівасць. Сярод беларусаў вельмі шмат прастадушных людзей, якіх вельмі лёгка падмануць. Гэтак прастадушна — якасць, ад якой трэба пазбягаць. І наадварот, набываць праніклівасць, якая дазваляе цяжка глядзець на рэчы, так бы мовіць, «сканваць» інаша чалавека: хлусціць ён табе ці не; мае нейкія карысныя намеры ці не...

Мае адказы могуць падацца трохі смешнымі. Пра гэта можна цэлыя кніжкі пісаць, якім чынам і як здарылася, што ў аднаго народа ёсць нейкія якасці, а ў іншага нейкіх якасцяў няма, альбо ёсць, але ў меншай ступені. Мне здаецца, што ў розныя часы некаторыя якасці быццам затухаюць, а некаторыя прастаюцца на паверхню, і наадварот. Ну, наступлае вайна, не дай Бог, і з'яўляецца і смеласць, і цяжарнасць, і самапавага, і тая самая праніклівасць... Усё гэта ўзнікае, калі чалавек стаіць перад нейкім выпрабаваннем, апынаецца ў памежнай сітуацыі, і яму трэба ўзяць сябе ў руку. Так што гэта ўсё ўмоўна. Якасці залежаць ад таго часу, у якім мы жывём. Зараз час трохі нашы, неаформлены. Мабыць, мы яго не разумеем, а можа, гэта такі перыяд станаўлення нацыі...

Вольга ЧАЙКОЎСКАЯ.

Сёння

Месяц Маладзік 1 ліпеня. Месяц у сузор'і Рака.

Table with weather forecasts for various cities: Мінск, Віцебск, Магілёў, Гомель, Гродна, Брэст.

Імяніны

К. Гертруды, Люцыны, Эміліі, Арнольда, Кірылы, Раймунда, Уладзіслава, Эрнста.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Weather forecast map for Belarus with city-specific forecasts and a section for 'Надвор'е на заўтра'.

Галаўны ўборы

Галаўны ўбор — неад'емная частка адзення ўсходніх славян. Трэба адзначыць, што ў сістэме вонкавых атрыбуцаў (вэпратка, пояс, абутак) галаўны ўбор даволі выразна выяўляў сацыяльны статус чалавека.

Адно з найважнейшых патрабаванняў традыцыйнага этыкету ўсходніх славян заключалася ў тым, што галава мужчын і жанчын павіна быць пакрыта адпаведным уборам.

Агаленне галавы было кароткачасовым, сітуацыйным, і, як правіла, служыла знакам павягі ці шанавання: мужчын павіны былі агаліць галаву перад абразом, які здымаў шляпку перад тым, як увайсці ў хату ці храм.

Паводле таго ж звычайнага этыкету, галаўны ўбор здымаўся перад чалавекам больш высокага сацыяльнага статусу, а таксама падчас засовак і пахаванняў.

Замужнія жанчыне забаранялася з'яўляцца на людзях з непакрытай галавой і распушчанымі валасамі. Г. зн. «свяціць воласам»: «...калі ў прысутнасці чужога будзе бачна хоць бы адна пасма яе валасоў, гэта для яе найвялікшая ганьба». Быць «проставаўсай», — гэта прыкмета непавягі да сваіх традыцый, г. зн. нявяхаванасці, і магла справакаваць няшчасце, неуряджжы, градабы, хваробы хатній жытвылі і інш. праблемы.

Быць з непакрытай галавой — гэта яшчэ і знак пераходнага стану чалавека. Напрыклад, у XIX ст. існаваў звычай, які прадліваў жанчыне, якая страціла мужа, на працягу сарака дзён хадзіць з распушчанымі валасамі.

У той жа час этнографы, апісваючы вяселле на Гарадзеншчыне, сцвярджаюць, што ў былыя часы нявеста «брала шлюб з распушчанымі валасамі і не мела права заплятаць іх пасля замужства. Сёння, хоць гэты звычай знік, дружкі, звычайна браты маладой ці блізкія сваякі, усё роўна называюцца надкосянікамі».

Калісьці сярод беларусаў існаваў звычай, згодна з якім нявеста ішла пад вянеч з левай распушчанай касой, калі ў яе памёр бацька, ці з правай — калі памерла маці. «Круглая сірата вянчаецца з абедзюма расплеценымі косамі».

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Table with weather forecasts for various cities: Варшава, Вільнюс, Мінск, Масква, Рыга, С.-Пецярбург.

Чатыры разы судзілі за кіраванне «пад мухай»

У Глыбоцкім раёне з'явіўся «гора-кіроўца», які, напэўна, сам таго і не ведаючы, паставіў сумны рэкорд. Як паведзім «Звездзе» Анатоль Сеўроўку, пракурор Глыбоцкага раёна, надаўшы зноў асудзілі гэтага гора-кіроўцу, які раней ужо тры разы адказваў перад законам за кіраванне аўтамабілем у нецярповаым стане.

У тым ліку два разы яго прыгаварылі да шасці месяцаў арышту. Цяпер за ваджэнне «пад мухай» суд Глыбоцкага раёна ў чэрвені раз вынес абвінавачаны прыгавор. На гэты раз 27-гадовы кіроўца пазбаўлены волі тэрмінам на дзевяць месяцаў з адбываннем пакарання ў папраўчай калоніі агульнага рэжыму. Акрамя гэтага, да яго прыменены прымусовае лячэнне ад хронічнага алкагалізму па месцы адбыцця пакарання.

Толькі аб'ява на тэрыторыі Глыбоцкага раёна супрацоўнікі ДПС выявілі 150 вадзіцеляў, якія кіравалі транспартнымі сродкамі ў нецярповаым стане. І дзевяць з іх сёлета прыцягнулі да крымінальнай адказнасці.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Усміхнемся

Запіс у медычнай картцы дзіцці пасля планавага наведвання педіятра: «Словы «тата» і «мама» вымаўляе дрэнна. Пры падзенні ўпаўна мацокаецца».

— Не, мадам, — вас хочацца абняць і ціха плакаць...

Дыялогі ў сцэне. — Ідзі вазаімі пару бутэлек гарэлкі! — Пару — гэта колькі? — Пару — гэта сем!

У афрыканскай школе выпускнік не затлумляюцца наконце выпускных суканак... проста пацеркі.

Адэса, рынак. Буйныя памеру дама падходзіць да кантэйнера з матэрыяламі, пазначанымі гэтым значком, носячы рэкламны характар.

Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета адрэдавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год. Тыраж 33.380. Індэкс 63850. Зак. № 3089. Нумар падпісаны ў 19.30.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 29 чэрвеня 2011 года.